PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXII. Št. 85 (9390)

TRST, sobota, 10. aprila 1976

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

PO NEUSPEHU POSVETOVANJ ZACCAGNINIJA S TAJNIKI STRANK USTAVNEGA LOKA

Nesoglasja med voditelji KD o možnosti odstopa Morove vlade in novih volitev

Piccoli in desnica za takojšen odstop, medtem ko ostali čakajo, naj prej parlament izglasuje nezaupnico - PSI za razpis volitev in skrčenje volilne kampanje - Danes v Rimu množično zborovanje KPI z govorom Berlinguerja

RIM, 9. — Tudi srečanje Zaccagninija s tajniki strank ustavnega loka ni razčistilo položaja, nasprotno, ga še bolj zapleta. Zaccagnini se je namreč srečal s Saragatom, Biasinijem, De Martinom, Berlinguerjem in je telefoniral v Neapelj liberalnemu tajniku Zanoneju. Seznanil jih je s stališči KD, ki v bistvu zavrača vse predloge za premostitev krize, nato pa, ob 20. uri zvečer, organiziral v palači Chigi, na sedežu vlade, sestanek demokristjanskih voditeljev. Sestanka so se udeležili, poleg tajnika KD, še predsednik vlade Moro, načelnika parlamentarnih skupin Piccoli in Bartolomei ter član vodstva Galloni. Sestanek je trajal tri ure, na koncu je Zaccagnini v zadregi izjavil, da se niso dogovorili: «Nismo še prišli do zaključka in bomo še razmišljali.»

Izvedelo se je, da vladajo med voditelji krščanske demokracije globoka nasprotja, vendar ne več o problemu, ali je možen sporazum vseh demokratičnih sil za premostitev krize (tega je vsa KD odklonila z redko izjemo posl. Fracanzanija), pač pa so se kregali o tem, kako «uradno» sankcionirati konec Morove vlade. Piccoli, ki predstavlja desnico v stranki, je mnenja, da nima smisla zgubljati časa in da mora KD sprejeti izziv in stopiti takoj v areno. Zato je zahteval, naj se Moro že zjutraj odpravi na Kvirinal k predsedniku republike Leoneju in mu vrne mandat. Zaccagnini in Galloni pa sta baje zagovarjala stališče, da bi se Morova vlada morala predstaviti prve dni prihodnjega tedna parlamentu, sprožiti obširno politično razpravo in na tej postaviti vprašanje zaupnice. Tu, v javni razpravi, naj si vsaka stranka prevzame svoje odgovornosti. Moro ve, da bi vlada v parlamentu gotovo padla, vendar meni, da bi v tem primeru lahko zvrnil vso odgovornost na stranke, ki bi glasovale za nezaupnico, torej predvsem socialiste.

Socialisti si, vsekakor, ne postavljajo več velikih problemov. Po srečanju z Zaccagninijem je namreč De Martino ponovil, da so predčasne volitve neizbežne. Zato je samo ponovil predlog, naj bi se stranke dogovorile vsaj o skrčenju volilne kampanje. Predsednik poslanske skupine PSI Mariotti je, na primer, sporočil svoj predlog vsem načelnikom skupin in predsedniku zbornice Pertiniju. Prav zakon o krčenju volilne kampanje naj bi, po njegovem, bil zadnji akt parlamenta pred razpustom. Časa za to je zelo malo, saj bi moral Leone razpustiti zbornice in napovedati volitve do torka najkasneje.

Leone, kot znano, ni ravno navdušen na razpust parlamenta, saj je to storil že enkrat in noče preiti v zgodovino kot edini predsednik republike, ki je razpustil zbornice kar dvakrat v enem samem mandatu. Zato zahteva Leone, naj zahtevo po razpustu postavi vlada (s krizo) ali pa največje stranke.

Da so predčasne volitve skorajda neizbežne je dejal tudi Berlinguer po srečanju s tajnikom KD. Ko je zapustil sobo, v kateri sta se sestala, je tajnik KPI izjavil časnikarjem, da so komunisti bili pripravljeni na politični sporazum med silami v parlamentu, ki naj bi omogočil dejavnost zbornic in vlade (te vlade) do konca rednega mandata. Toda sporazum bi moral biti jasen, o stvareh, ki jih je treba narediti na področju gospodarstva, zakonodaje in moralizacije javnega življenja. Med pogoje spada, seveda, tudi ureditev vprašanja prekinitve nosečnosti na osnovi že doseženega sporazuma o izvirnem besedilu zakona, ki ga je KD s pomočjo MSI kršila. Berlinguer je poudaril, da je prepričan, da se krizo da rešiti samo z vstopom KPI v vlado, vendar so komunisti «realistični» in zato sedaj niso postavljali tega pogoja. Ni jim šlo niti za vstop v vladno večino. Ostali bi tudi v opoziciji, toda pod pogojem, da se vlada z opozicijo pogaja o skupnih rešitvah in se potem doseženih sporazumov tudi drži. To pa so demokristjani zavrnili. Zanje velja sklep kongresa, da s komunisti niso možni sporazumi. Od tod torej njihova trma in izsiljevanje drugih strank.

Zaccagniniju je uspelo prepričati samo republikance. Njihov tajnik, Biasini, je namreč dejal, da je že La Malfovo posredovanje propadlo, češ da so socialisti postavljali «politične pogoje». Zato, je dejal, tudi drugi predlogi niso tako pomembni.

Saragat (PSDI) pa je ostal nevtralen. Najprej je komunistom dejal, da sprejema njihov poziv, nato pa se je z Zaccagninijem pogovarjal samo o nekaterih gospodarskih vprašanjih. O sedanjem političnem stanju pa zelo malo.

Liberalni tajnik Zanone je, po telefonu, ponovil Zaccagniniju, da PLI nasprotuje sporazumu s komunisti.

S tem je torej bil krog sklenjen. V demokrščanski «hiši» se prepirajo, kako zaigrati zadnje poteze, vendar dvomijo, da so še možna presenečenja. Sam tajnik KPI Berlinguer, ki je prejšnje dni bil zelo previden, je časnikarjem priznal, da so «možnosti sporazuma skoraj neobstojne.»

Takoj zatem se je odpravil na sedež vodstva partije v Ulici Botteghe Oscure in sklical sejo vodstva. Svoje sodelavce je seznanil z vsebino govora, ki ga namerava imeti na Trgu San Giovanni. Sem, na največji rimski trg, so komunisti sklicali množično zborovanje. Organizatorji trdijo, da se ga bo udeležilo okoli 300 tisoč ljudi. Dejansko, tako govorijo v Rimu, bo KPI s tem zborovanjem dosegla dvoje: odprla bo, po potrebi, volilno kampanjo, obenem pa mobilizirala množice in jih tako vpletla v dogajanje, ki je doslej zajemalo zgolj «vrhove».

BEOGRAD, 9. — Kot sporoča italijanska tiskovna agencija ANSA bo jugoslovanski zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić kmalu odpotoval v Azijo. Med 12. in 24. majem bo Minić obiskal Iran, Indijo, Pakistan, Afganistan, Kuvajt in Irak.

Tajnika PSI in KD De Martino in Zaccagnini po srečanju, ki ni obrodilo sadov. Socialistični tajnik je časnikarjem ponovil, da so socialisti za nove volitve. (Telefoto ANSA)

OBISK EGIPTOVSKEGA PREDSEDNIKA V JUGOSLAVIJI

Priprave na konferenco v Colombu v ospredju pogovorov Tito - Sadat

Na Brionih so se začeli pogovori med jugoslovanskim predsednikom Titom in predsednikom Egipta Sadatom.

BRIONI, 9. — Predsednika Jugoslavije in Egipta Josip Broz Tito in Anvar El Sadat sta imela danes na brionskem otoku Vanga, kjer je Titova zasebna rezidenca, politične pogovore, v katerih sta na široko izmenjala mnenja o aktualnih mednarodnih problemih in sodelovanju med dvema prijateljskima neuvrščenima državama. Tanjug poroča, da so v pogovorih z zadovoljstvom ugotovili, da so jugoslovansko - egiptovski odnosi dobri in prijateljski, da pa so še večje možnosti za sodelovanje, ki naj bi — tako želita obe strani — še napredovalo na vseh področjih.

Predsednika Tito in Sadat ter njuni sodelavci so s področja mednarodnih odnosov izčrpno razpravljali o razmerah na Bližnjem vzhodu. Pri tem je tekla beseda o možnostih za reševanje tega perečega mednarodnega problema ter o tem, kako Jugoslavija in Egipt, pa tudi drugi dejavniki lahko prispevajo k reševanju krize. Menili so, da je sklicanje ženevske konference o Bližnjem vzhodu še naprej aktualno ob polnopravni udeležbi palestinske osvobodilne organizacije.

Sedanji položaj na Bližnjem vzhodu je, kot so ugotovili v pogovorih, zelo zapleten, prav tako pa tudi možnosti za rešitev krize. Dogodki v Libanonu so razmere na tem območju še bolj zapletli, saj gre za sestavni del celotne bližnjevzhodne krize. Toda po mnenju Tita in Sadata si je treba še naprej prizadevati za rešitev. Proučiti je treba tudi možnosti neuvrščenih držav pri tem, zlasti glede na letošnjo vrhunsko konferenco v Colombu.

V pogovorih so poudarili, da Izrael do danes ni dal nobenih predlogov za reševanje krize. To potrjuje izraelske namene in nezainteresiranost za miroljubno rešitev. Po drugi strani pa je egiptovska usmeritev takšna, da bi imeli čim bolj normalne odnose z vsemi zainteresiranimi in navzočimi dejavniki v izraelsko - arabskem spopadu.

V pogovorih na otoku Vanga so pomembno pozornost namenili tudi dejavnosti neuvrščenih držav. Jugoslovanski in egiptovski sobesedniki so prepričani, da bo konferenca v Colombu zelo pomembna in da bo prispevala k oblikovanju skupnih izhodišč za nadaljnje uspešno delovanje neuvrščenih držav pri reševanju aktualnih mednarodnih problemov.

Tito je svojega gosta seznanil s stiki, ki jih je imel v zadnjem času s tujimi državniki, prav tako pa je tudi Sadat govoril o egiptovski zunanjepolitični dejavnosti in o notranjem položaju.

Egiptovski predsednik Sadat je danes v svoji rezidenci «Brionka» sprejel predsednika jugoslovanske vlade Džemala Bijedića. Kot poroča Tanjug, so tudi ob tej priložnosti razpravljali o obojestransko zanimivih vprašanjih s področja mednarodnih in dvostranskih odnosov. Med drugim je tekla beseda o pripravah Jugoslavije in Egipta na konferenco v Colombu ter o širši dejavnosti neuvrščenih za uresničevanje njihovih načel na mednarodnem političnem in gospodarskem področju.

LIRA JE DOSEGLA KOTACIJO 880 ZA EN DOLAR

KRIZA SPODBUJA ŠPEKULACIJE: REKORDNI PADEC VREDNOSTI LIRE

Giorgio Amendola (KPI) zahteva, naj Colombo odstopi Vlada izrazila popolno solidarnost zakladnemu ministru

RIM, 9. — Sami finančniki priznavajo, da je treba rekordni padec vrednosti lire v primerjavi s tujimi valutami, ki ga niti krepko poseganje državne banke na denarno tržišče ni zadržalo, pripisati predvsem politični negotovosti, govoricam o krizi in neodločnosti glede gospodarske politike. Preprosteje povedano: denarne špekulacije se množijo sorazmerno s politično krizo in gospodarsko negotovostjo.

Lira je tokrat, za konec tedna, padla na rekordno raven 880 lir za en dolar, zvečer, potem ko so zaprli tržišča, pa celo za nekaj točk nižje.

Zadnja kotacija lire je znašala 878,75 lire za en dolar. V primerjavi z vsemi ostalimi valutami lira izgublja na vsej črti, z izjemo angleškega funta šterlinga, vendar je to razumljivo.

Državna banka je morala tudi ta konec tedna krepko poseči na monetarni trg, da bi zadržala padec italijanske valute. S tem v zvezi je zanimiva statistika, ki jo je sama državna banka objavila in zadeva stanje italijanskih denarnih rezerv. Te so padle v zadnjem letu za krepkih 23,1 odstotka.

V zvezi z denarno politiko, ki jo usmerja italijanska vlada je zanimivo beležiti polemiko, ki jo komunistični poslanec Giorgio Amendola, ki je tudi predsednik znanega študijskega centra za gospodarsko politiko CESPE, vodi z zakladnim ministrom Colombom. Amendola je že pred tedni zahteval, naj Colombo odstopi, češ da je nesposoben. Tokrat je svojo zahtevo ponovil na kar je očitno Colombo zaprosil za solidarnost vlado. Moro je tako zvečer dal objaviti uradno sporočilo iz palače Chigi, v kateri je rečeno, da je «vsa vlada solidarna s Colombom in sprejema nase vse odgovornosti za denarno politiko, ki je skupna». Glede nedavnih javnih polemik med zakladnim ministrom Colombom in ravnateljem državne banke Baffijem pa sporočilo iz palače Chigi poudarja, da Colombo «marljivo izpolnjuje svoje dolžnosti v okviru stalnega in prisrčnega sodelovanja z državno banko».

Sodelovanje med Jugoslavijo in OECD

BEOGRAD, 9. — Sodelovanje Jugoslavije z organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj OECD je bilo danes predmet razprave na razširjeni seji komisije zveznega izvršnega sveta za usklajevanje in sodelovanje Jugoslavije z Evropsko gospodarsko skupnostjo, organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj in evropskim združenjem za svobodno trgovino. O delu v letu 1975 in o rezultatih jugoslovanskega sodelovanja v komitejih OECD je poročal šef stalne jugoslovanske delegacije pri tej mednarodni organizaciji, ki ima sedež v Parizu, Jožef Korošec.

Kot je sporočil zvezni komite za informacije, so v razpravi opozorili na velik pomen, ki so ga imeli pogovori predsednika zveznega izvršnega sveta Džemala Bijedića z generalnim tajnikom OECD Van Lennepom februarja letos. Tedaj so jugoslovanski predstavniki poudarili, da želijo še naprej razvijati ekonomske odnose z OECD. «Opozorili so tudi — pravi uradno sporočilo — da je v novih razmerah, ko se krepi vloga OECD v razvitih zahodnih državah, zlasti kar zadeva njihove odnose z deželami v razvoju, potrebna okrepljena dejavnost Jugoslavije kot evropske neuvrščene dežele v razvoju.» Jugoslavija kot opazovalka od leta 1961 sodeluje v nekaterih dejavnostih OECD. Poudarili so, da mora biti ta dejavnost kar najbolj naravnana na zaščito in zagotovitev jugoslovanskih koristi v celotnih gospodarskih odnosih Jugoslavije s članicami organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj.

NA POBUDO SLOVENSKIH ORGANIZACIJ IN SOLIDARNOSTNEGA KOMITEJA

Slovenci in avstrijski demokrati v Celovcu so demonstrirali proti preštevanju manjšine

Solidarnostno manifestacijo so organizirali tudi na Dunaju - Na zborovanju v Celovcu so odobrili protestno resolucijo, s katero zahtevajo, naj dunajska vlada spoštuje člen 7 državne pogodbe

(Od posebnega poročevalca)

CELOVEC, 9. — Čeprav so določeni avstrijski oblastveniki in politični krogi vršili posebno zadnje dni preko javnih in zasebnih občil pa tudi kapilarno, od človeka do človeka izredno surov pritisk, lahko rečemo tudi pravi pravcati teror, so koroški Slovenci in njim naklonjeni celovški demokrati nemškega jezika v eno uro trajajočem pohodu po glavnih ulicah Celovca izrazili svojo odločno voljo da ne bodo dovolili, da bi jih preštevali, kot kanijo oblastveniki na Dunaju in v Celovcu v smislu sklepa treh glavnih parlamentu zastopanih strank in sicer avstrijske ljudske stranke, avstrijske socialistične stranke ter avstrijske svobodnjaške stranke, ki so se pred časom dogovorile, da bo treba koroške Slovence preštevati. V tem smislu je dunajska vlada v marcu letos predložila parlamentu ustrezen zakonski predlog po katerem bi poleg rednih ljudskih štetij izvedli tako imenovano «štetje posebne vrste» kar bi v bistvu bilo ugotavljanje slovenske manjšine na Koroškem.

Koroški Slovenci so vedno odklanjali take in podobne mahinacije koroških in dunajskih oblasti, tokrat pa so se na njihovo stran postavile tudi številne organizacije večinskega naroda, ki so se strnile v akcijski solidarnostni komite. Plod te akcije je bila sinočnja mogočna manifestacija, ki se je je udeležilo več tisoč ljudi in ki je obšla vse mesto in se zaključila na celovškem Starem trgu, kjer je v imenu odbora solidarnostnega komiteja za pravice Slovencev in sicer v imenu vseh koroških slovenskih organizacij v tem komiteju inž. Feliks Wieser med drugim rekel:

«Nam koroškim Slovencem so v naši zgodovini že mnogi napovedovali, da nas kmalu ne bo več. Borili smo se z Matijo Gubcem v kmečkih puntih, aktivno smo se vključili v NOB in prispevali k temu, da je Avstrija leta 1955 postala samostojna in svobodna država. To se pravi, da je člen 7 avstrijske državne pogodbe tudi sad našega boja proti fašizmu.» V nadaljevanju svojega govora je Wieser rekel: «Protestiramo proti poskusu cepitve koroških Slovencev in proti poskusu, da hočejo odvzeti obema osrednjima slovenskima organizacijama tisto legitimno pravico zastopstva s katero jo je naše ljudstvo že neštetokrat poverilo. Govornik je nato podčrtal: «Dokler nad nami visi meč preštevanja in dokler nimamo naših demokratičnih pravic, ki nam pripadajo in dokler tista avstrijska vojska, ki bo ob tisočletnici praznovanja Koroške korakala po Celovcu in javno zbirala denar za Heimatdienst res nimamo vzroka, da se veselimo in praznujemo skupaj s tistimi, ki nas hočejo izbrisati iz naše več kot tisočletne domovine. Od tukaj sporočamo vsem tistim, ki zavirajo demokratične družbene procese, da smo prepričani, da bodo naši potomci v prihodnje praznovali obletnice koroške domovine skupaj z drugimi demokrati večinskega naroda.»

«Ena izmed bistvenih in pomembnih nalog za nas vse je, da se vztrajno trudimo za popolno enakopravnost slovenskega jezika. Prav v teh dneh so si v Kanalski dolini, v Ukvah, naši bratje prvič v zgodovini izborili pravico, da lahko z uradnim dovoljenjem oblasti poučujejo slovenščino. Tudi v Trstu se Slovenci trenutno z vso silo borijo za enakopravnost. Pod pritiskom demokratične javnosti vedno pogosteje zmagujejo demokratične zamisli, ki bi bile še pred nekaj leti popolnoma neizvedljive. Torej skupno ramo ob rami z brati na Tržaškem, Goriškem in v Benečiji in skupno z demokrati večinskega naroda v boj za popolno enakopravnost našega jezika.» Svoja izvajanja je inž. Wieser zaključil: «V zadnjih dneh so na Dunaju sklenili, da se bodo še enkrat pogovorili z manjšino. Ta korak pozdravljamo. Pripravljeni smo, da svoje doprinesemo k sporazumni rešitvi našega vprašanja. Pri tem pa apeliramo na avstrijsko vlado, da je rešitev odprtih vprašanj možna samo in edino sporazumno s prizadetimi, tj. z nami koroškimi Slovenci. Če pa bodo avstrijske oblasti iskale rešitve brez nas in nas s silo skušale preštevati, kljub silnemu pritisku ne bomo klonili. Skušali bomo štetje preprečiti in se braniti pred vsemi naklepi, ki iz štetja izhajajo. Solidarnost, ki jo danes tukaj demonstrirajo pripadniki večinskega in manjšinskega naroda, je izraz skrbi za demokratičen razvoj v deželi. Zavedati se moramo, da je vsak udarec proti manjšini hkrati tudi udarec proti demokraciji. Koroški Slovenci moramo skupaj z demokrati večinskega naroda svoje prispevati k temu, da se ta nadnacionalna solidarnost ne bo izkoriščala v kratkoročne strankarsko politične namene. Torej skupno z demokrati večinskega naroda v boj za demokratične pravice za realizacijo člena 7 avstrijske državne pogodbe in skupno proti preštevanju.

Po govoru v slovenščini inž. Wieserja je v nemščini, in sicer kot glavni govornik solidarnostnega komiteja spregovoril Josef Mandl, ki je sicer predstavnik katoliške mladine v solidarnostnem komiteju. Profesor Mandl je izrazil solidarnost z bojem koroških Slovencev, opozoril na nesmisel preštevanja ker to vprašanja ne rešuje, hkrati pa pozval mladino, duhovnike, novinarje in

FRANC UDOVIČ

(Nadaljevanje na zadnji strani)

ZAKLJUČENI POGOVORI V RIMU

Za tesnejše sodelovanje med jugoslovanskimi in italijanskimi sindikati

RIM, 9. — V prihodnjih dneh bodo ustanovili mešano sindikalno komisijo, v kateri bodo predstavniki jugoslovanskih sindikatov ter enotne federacije CGIL, CISL in UIL in katere naloga bo proučiti vprašanja, ki zadevajo varstvo jugoslovanskih delavcev v Italiji ter gospodarsko sodelovanje med obema državama. Sklep o ustanovitvi komisije je eden najpomembnejših rezultatov vrste pogovorov, ki jih je imela delegacija sveta jugoslovanskih sindikatov, ki jo je vodil predsednik Mika Špiljak in v kateri so bili član predsedstva Predrag Petrovski, predsednik srbskih sindikatov Vlada Kovačević in tajnik slovenskih sindikatov Lazar Ković z delegacijo CGIL, CISL in UIL, v kateri so bili generalni tajniki Lama, Storti in Vanni.

Prva naloga te komisije, je izjavil Špiljak na tiskovni konferenci, ki jo je imel v Rimu, da bi orisal rezultate pogovorov, bo ugotoviti točno število jugoslovanskih delavcev, ki so zaposleni v Italiji ter preveriti pogoje, v katerih delajo. Aldo Bonaccini, ki vodi urad za mednarodne odnose CGIL, je poudaril, da italijanski delodajalci izkoriščajo mnoge slovenske delavce, katerim ne plačujejo socialnih dajatev. Gre za vprašanje, ki ga je treba takoj rešiti.

Druga pomembna naloga, s katero se bo morala spopasti komisija, zadeva posledice sindikalnega značaja, ki izhajajo iz izvajanja jugoslovansko - italijanskih sporazumov v Osimu. Bonaccini je dejal, da je osimske sporazume podprla večina italijanskega parlamenta. Sporazum bo predvsem prispeval h gospodarskemu razvoju območnih področij obeh držav, odpira pa tudi nove možnosti za oddaljena gospodarska področja. S tem v zvezi je omenil primer Fiata, prve elektromehanske obrate, sporazume o izmenjavi električnega toka ter sporazume na področju ribolova. Osimski sporazumi, je nadaljeval Bonaccini, odpirajo nove možnosti, zato smo mnenja, da jih je treba izvajati v celoti, saj gre njihov pomen preko Italije in Jugoslavije, ker pomeni prispevek h gospodarskemu razvoju in izboljšanju odnosov v vsej Evropi.

S svoje strani je Mika Špiljak dejal, da Jugoslavija ocenjuje sporazum zelo pozitivno, saj ne zadeva samo proste cone, temveč bo spodbudila koristne pobude za globalno in razširjeno sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo. Jugoslovanski in italijanski sindikati so ugotovili veliko podobnost pogledov tudi kar zadeva druga pomembna vprašanja, kot so odnosi z državami v razvoju, borba proti reakcionarnim in fašističnim režimom, sodelovanje na Bližnjem vzhodu in v Sredozemlju. Večkrat so poudarili, da pomenijo sedanji rimski pogovori odprtje novega obdobja tesnejšega sodelovanja med jugoslovanskimi in italijanskimi sindikati.

Predstavniki sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL so pokazali velik interes za jugoslovanske izkušnje na področju samoupravljanja ter so se domenili, da bo v prihodnjih mesecih v Jugoslaviji seminar, ki bo posvečen temu vprašanju. V programe sindikalnih šol v Italiji pa bodo vključili poseg jugoslovanskega predavatelja, ki bo orisal samoupravljalni sistem.

V okviru skupnega sodelovanja so omenili tudi sporazum, ki so ga pred kratkim dosegli v Beogradu med sindikatom italijanskih pristaniških delavcev in zastopniki delavcev jugoslovanskih prevozov. Po tem sporazumu so se domenili o vrsti skupnih akcij proti čilskim ladjam v italijanskih in jugoslovanskih pristaniščih. Cilj teh pobud je izraziti solidarnost čilskemu ljudstvu v njegovi borbi proti fašističnemu režimu.

ROBERTO PIPAN

Napetost v Libanonu ne popušča

BEJRUT, 9. — V vzdušju napetosti in pričakovanja, ki vlada trenutno v Libanonu, so sporočili, da so sirski vojaki zasedli libanonsko obmejno postojanko Masnaa na cesti med Bejrutom in Damaskom. Po nekaterih vesteh, naj bi Sirci zasedli postojanko po krajšem spopadu s člani muslimanskih naprednih skupin. Sirsko pobudo ocenjujejo kot okrepitev sirske blokade za orožje, ki je namenjeno levičarskim muslimanskim silam ter kot pritisk na libanonske parlamentarce, ki se bodo jutri sestali, da bi odobrili ustavni popravek, ki bi omogočil predčasno izvolitev novega predsednika republike

DANES

Tudi posvetovanja tajnika KD Zaccagninija z voditelji strank ustavnega loka ni rodilo sadov. Po srečanjih se je sestal demokristjanski «vrh», na katerem so morali najprej zabeležiti neuspeh pobude, nato pa razpravljali o možnosti odstopa Morove vlade. Tu so se vneli spori, kajti desnica zahteva takojšnjo krizo, medtem ko bi ostali raje počakali na nezaupnico v parlamentu.

De Martino je vsekakor ponovil, da ostajajo samo nove volitve, medtem ko je KPI sklicala za danes zvečer množično zborovanje v Rimu, na katerem bo Berlinguer orisal stališča partije.

Časnikarjem je potrdil, da je položaj brez izhoda, kljub vsej dobri volji.

Politična kriza ima tudi finančne posledice. Lira je za konec tedna rekordno padla in dosegla kotacijo 880 lir za dolar. S tem v zvezi se je obnovila polemika med poslancem Amendolo (KPI), ki zahteva odstop ministra Colomba in vlado, ki mu je izrazila vso solidarnost.

Predsednika Jugoslavije in Egipta Tito in Sadat sta imela prve pogovore v okviru Sadatovega obiska v Jugoslaviji. Ugotovila sta, da so odnosi med obema državama zelo dobri, da pa ostaja mnogo možnosti za okrepitev sodelovanja na mnogih področjih. Poudarila sta pomembne naloge, ki jih imata Jugoslavija in Egipt kot neuvrščeni državi pri procesu popuščanja napetosti ter sta proučila politični položaj na Bližnjem vzhodu in v Sredozemlju. Mnogo pozornosti sta Tito in Sadat posvetila pripravam na konferenco neuvrščenih na vrhu, ki bo letos v Colombu.

PRED JUTRIŠNJIM PROTESTNIM ZBOROVANJEM

PREBIVALSTVO KRASA NOČE POBOLJŠEVALNICE

Pismena vprašanja slovenskih izvoljenih predstavnikov županu Spacciniju in predsedniku pokrajine Zanettiju

Val ogorčenja je zajel prebivalstvo vzhodnega Krasa ob dejstvu, da so v teku priprave za preurejevanje prostorov bivšega istrskega begunskega taborišča v Padričah v zapor za mladoletnike.

Krajevno prebivalstvo bo jutri spet odločno odgovorilo proti nameri nameščanja poboljševalnice na vzhodnem Krasu. Koordinacijski odbor predstavnikov vseh osnovnih organizacij iz Bazovice, Gropade, Padrič in Trebč je izdal oster protest ter sklenil prirediti protestno zborovanje pred samim begunskim taboriščem. Na zborovanje vabi vse prebivalstvo ter predstavnike vseh političnih, upravnih in družbenih sil. Manifestacija bo ob 10. uri. V primeru slabega vremena bo zborovanje v kinodvorani v Bazovici.

Namera o namestitvi zapora v Padričah je včeraj izzvala prve reakcije nekaterih slovenskih izvoljenih predstavnikov. Pokrajinski svetovalec PSI Lucijan Volk je naslovil na pokrajinskega predsednika Zanetija pismeno vlogo, v kateri ga vprašuje, če je obveščen o nameri umestitve mladinskega zapora v bivšem begunskem taborišču na Padričah, v nasprotju z odporom sodobne znanosti, ki je proti prevzgojni vlogi takih ustanov, v nasprotju s protestom temeljnih predstavniških teles kraškega prebivalstva, ki je neposredno zainteresirano, da se na tem prostoru uredi družbeno kulturno središče, in kljub nasprotnemu mnenju, ki so ga izrazile tržaška, občinska in pokrajinska uprava glede mladinskega zapora.

Glede na trmasto voljo sodne uprave, je rečeno v pismenem vprašanju, da sploh ne upošteva javnega mnenja in demokratičnih ustanov, ki ga predstavljajo, vas vprašujemo, kakšne pobude nameravate prevzeti, da se takoj ustavi izvrševanje omenjenega načrta z namenom, da se ugodi soglasni zahtevi prizadetega prebivalstva.

Podobno vprašanje je naslovil na predsednika pokrajinske uprave tudi pokrajinski svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar.

Občinska svetovalca Dolfi Wilhelm in Stojan Spetič (KPI) vprašujeta župana, kdo je izdal ustrezno dovoljenje, ki je potrebno za preureditev prostorov v Padričah za mladinsko jetnišnico, kajti zadevno pristojnost ima samo občina, dovoljenje pa bi morala predhodno odobriti rajonska konzulta za vzhodni Kras, ki prav tako ni bila o tem obveščena. Komunistična svetovalca opozarjata župana na dejstvo, da je na zborovanju prizadetega prebivalstva zagotovil, da nasprotuje mladinski jetnišnici in, končno, da je to stališče uradno potrdil občinski svet z izjemo misovcev. Svetovalca zahtevata zato, naj se župan Spaccini udeleži protestnega zborovanja prizadetih kraških prebivalcev in zagotovi, skladno s sklepi občinskega sveta, da občinska uprava ne bo dovolila ureditve jetnišnice.

● **Pokrajinski** tajnik krščanske demokracije Rinaldi, je poslal poslancu Zaccagniniju brzojavko, v kateri izraža polno solidarnost tržaških krščanskih demokratov centralnemu vodstvu stranke, sklicujoč se na zadnje izgrede, ki naj bi jih uprizorili v Rimu skrajneži izvenparlamentarnih skupin.

Slaba udeležba na volitvah na tržaški univerzi

Na tržaški univerzi so se zaključile volitve za določitev predstavnikov v fakultetnih svetih. Podatki za posamezne fakultete so sledeči: na pravni fakulteti je volilo 253 študentov ali 19 odstotkov in ima 4 predstavnike; na fakulteti za politične vede, 43 ali 7,9 odstotka, 1 predstavnik; na fakulteti za ekonomijo in trgovino 126 ali 12,8 odstotka, 3 predstavniki; fakulteta za medicino in kirurgijo 392 ali 20,5 odstotka, 5 predstavnikov; filozofska fakulteta 220 ali 20,3 odstotka, 5 predstavnikov; na fakulteti za matematične vede in fiziko 176 ali 13,7 odstotka, 3 predstavniki; fakulteta za farmacijo 91 ali 26,8 odstotka, 5 predstavnikov; fakulteta za tuje jezike in tuje jezikoslovje 61 ali 6 odstotkov, 1 predstavnik.

Na dveh fakultetah niso volili.

Vlom v sedež UDI-ARCI

Včeraj popoldne med 13. in 16. uro so neznanci vlomili v sedež Združenja žensk Italije UDI - ARCI v Ul. del Toro 12. Vrata so zbili s podbojev in razmetali notranjost. Iz neke omare so ukradli kovinski skrinjico, v kateri je bilo nekaj krožnih čekov, 70.000 lir v gotovini, znamke za izkaznice in razna potrdila. Policijo sta poklicali uradnici, 20-letna Rosaria Scarpacci in 25-letna Laura Degrassi, ki sta se po opoldanskem počitku vrnili okoli 16.30 v pisarno.

V zvezi s tem dogodkom je tržaška federacija KPI označila dejanje za fašistično provokacijo in naglasila, da je do tega prišlo dan po manifestaciji žensk za svobodni splav.

ROCK-OPERA «GUBEC-BEG» Z ZAGREBŠKIMI GOSTI V POLNO ZASEDENEM ROSSETTIJU

Impozantna glasbena predstava o boju kmečkih ljudi za svobodo

Monumentalna scena, imenitno izpeljani množični prizori, mojstrski interpreti rock-glasbe v režiji Vlada Stefančiča in pod glasbenim vodstvom dirigenta Miljenka Prohaske

Da je zgodovinski upor hrvaških in slovenskih kmetov iz leta 1573 pri Stubici pod vodstvom Matije Gubca proti fevdalnim zatiralcem hvaležna snov za romanopisce, dramatike in glasbenike je povsem naravno, manj pa bi si mogli pričakovati, da bo ta zgodovinska tema lahko služila tudi za vsebinsko podlago rock-operi, to je moderni glasbeni zvrsti, ki si je utrla pot na gledališke odre šele v zadnjih letih in ki je predvsem domena mlade generacije.

In vendar so nam sinoči gledališki delavci zagrebškega ansambla «Komedije» pokazali, da je to ne le možno, marveč da lahko tudi čudovito uspe, če se takšnega zahtevnega dela lotijo gledališko in glasbeno sposobni ljudje in povrhu še entuziasti, zaverovani v gledališče in v njegove neštete izrazne možnosti. Ko smo sinoči gledali monumentalno predstavo rock-opere «Gubecbeg» smo najprej pomislili na tako rekoč pionirski pogum ustvarjalcev te predstave, ki so morali premostiti ne le izredne tehnične zahteve tovrstnih spektaklov, marveč tudi celo vrsto problemov, začenši od izbire ustreznih pevcev, od realizacije množičnih prizorov, od sestave orkestra s klasičnimi in električnimi glasbili do samega režijskega koncepta v njegovi celoti in do glasbene postavitve, upoštevajoč, da se rock-glasba izraža s hipertrofiranimi zvoki.

Na gradivu, ki so ga pripravili Krajač, avtor besedila, Metikoš, pisec glasbe in Prohaska orkestralni instrumentator, in ki je že samo po sebi mojstrovina, sta tak pionirski pogum (saj gre za prvo jugoslovansko delo take vrste), poleg poguma pa tudi sposobnost, pokazala predvsem režiser Vlado Stefančić in dirigent Miljenko Prohaska. S svojimi sodelavci sta pripravila predstavo, ki se odlikuje v prvi vrsti po monumentalnosti postavitve, potem po jasnosti scenske razčlembe, po glasbeno dosledni realizaciji in prav gotovo ne nazadnje po interpretih - solistih, ki so bili pevsko in igralsko sijajni nosilci posameznih vlog. Vseh nam ni mogoče navesti, a zdi se nam, da bi težko kdo mogel prekositi glasovno in igralsko naravnost sijajnega Branka Blačeja v vlogi vodje upornikov Matije Gubca. V moških vlogah so izstopali še Ivo Pattiera kot mladi Djuro Mogaič s svojim mehkim in v nežnem rock-slogu pojočim glasom, Djani Šegina z operno obarvanim glasovnim izrazom v vlogi nasilnega grofa Tahyja, Marijan Kašaj kot presunljivo podani slepi starec Jurko, Tomislav Borić kot kmečki vodja Pasanec, Boris Pavlenič in Vlado Kovačić kot Simun Drmež in Peter Bošnjak ter drugi. Edino glavno žensko vlogo Jane, hčerke slepega starca, je interpretirala Josipa Lisac. Bila je izredna tako pevsko kot igralsko in njena presunljiva rock-arija Ave Marija pred koncem prvega dela, je bila v pevskem smislu nedvomno eden od interpretativnih vrhuncev celotne predstave.

Scenska mojstrovina zase je bil množični prizor bitke v drugem delu, v katerem je prišla do izraza bogata koreografska fantazija Tihane Škrinjarić in naravnost atletska izurjenost nastopajočih. Pretresljivo je bil postavljen prizor mučeniške smrti Matije Gubca po porazu, sicer pa bi moral še in še naštevati posamezne prizore, ki bodo gledalcem prav gotovo ostali v spominu in ki so, povezani v dinamično zaporedje, ustvarili mogočno fresko junaškega upora hrvaških in slovenskih kmečkih množic proti fevdalnemu zatiranju za svobodo «za nas, za vas, za vse» kot poje zbor v zaključnem prizoru.

Predstava v svoji celoti je bila doživetje, dvakratno doživetje: kot mojstrska izvedba in kot izsek iz davne preteklosti, ob kateri smo lahko podoživljali tudi našo nedavno preteklost, ko se je zmagovito sklenil lok 400-letnega razdobja boja za svobodo.

Občinstvo, ki je napolnilo prostorno dvorano, in številni med njimi so bili tudi italijanski someščani, je vse nastopajoče nagradilo z dolgimi aplavzi in cvetjem za izjemen užitek. j.k.

PD Valentin Vodnik - Dolina vabi na otvoritev razstave Demetrija Ceja, ki bo v Torkli v sredo, 14. aprila. Ob tej priložnosti bo nastopil goriški nonet «Prijatelji petja».

V TEH DNEH V AVDITORIJU

Ruzante: «La Betìa»

V teh dneh igra gledališka zadruga Franco Parenti in Pier Lombardo doslej najmanj znano komedijo iz 16. stoletja znamenitega padovskega komediografa Angela Beolca - Ruzanteja «La Betìa». To je v tridesetih povojnih letih že tretja Beolcova komedija v Trstu: najprej je Ruzanteja predstavil Cesco Baseggio v izvirnem narečju, nato pa je v slovenščini Stane Sever v priredbi našega SSG igral v komediji «Moschetta». Kdor lahko primerja vse tri predstave, verjetno lahko ugotovi, da je «La Betìa» morda še najbolj zabavna, a vzrok, da je prišla na vrsto šele po tolikih letih je v tem, da je rokopis ležal v neki beneški biblioteki in ostal neobjavljen vse do leta 1967. Gre za zgodbo kmečke neveste s padovske nižine, za eno izmed čudovitih in neverjetnih zgodb, za prikaz pristnega kmečkega življenja, ki se zdi da v bistvu ne pozna novih problemov, tako da je režiser in glavni igralec Franco Parenti dogajanje prenesel iz 16. stoletja na konec 19. stoletja.

Poleg njega so svoje vloge odlično odigrali: ženin Zilio, ki je bil Giorgio Melazzi, Pinara Pavanini kot njegova žena Tamia, Raffaela Azim kot nositeljica naslovne vloge, medtem ko je taščo temperamentno zaigrala Cica Minini, gostilničarja pa Alberto Ricca.

Kdor hoče uživati ob sočnem padovskem dialektu in dobri igri ter zvedeti, kaj se je dogajalo severno od Benetk v dobi, ko je bil Primož Trubar za pridigarja v Trstu in Gorici, naj si odlično predstavo v Avditoriju vsekakor ogleda. P. G.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA ▯ ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE

vabita na zaključno prireditev revije

PRIMORSKA POJE 1976

ki bo danes, 10. aprila, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu.

Predprodaja vstopnic na sedežu Slovenske prosvetne zveze v Trstu, Ul. Geppa 9, danes, 10. aprila, ter eno uro pred pričetkom pri blagajni Kulturnega doma.

Gledališča

SSG
Stalno slovensko gledališče v Trstu gostuje s predstavo Alda Nicolaja «Stara garda» v Kranju še danes, 10. aprila, z začetkom ob 19.30.

SAG
Slovensko amatersko gledališče v Trstu gostuje s predstavo Daria Foja «Burkarški misterij» jutri, 11. aprila, ob 16. uri v Prosvetnem domu na OPČINAH in ob 20. uri v Ljudskem domu v TREBČAH.

VERDI
V četrtek bo premiera Puccinijeve opere «Fanciulla del West». Od danes dalje bodo pri gledališki blagajni na razpolago preostale vstopnice.

AVDITORIJ
Danes zvečer ob 20.30 bo Cooperativa Salone Pier Lombardo predstavila Ruzantejevo «La Betia». Igra Franco Parenti. Veljajo odrezki Auditorium. Popusti za abonente 30 odst. Rezervacije pri osrednji blagajni, Pasaža Protti (tel. 36-372, 38-547).

SPD «TABOR» - OPČINE
PREŽIHOV VORANC
SAMORASTNIKI
Priredba: Elza Antonac in Marko Sosič
Scena: Marko Oblak
REŽIJA: MARKO SOSIČ

Danes, 10. aprila, ob 20. uri v Ljudskem domu pri KOROŠCIH (s sodelovanjem Slovenskega društva miljske občine).

V torek, 13. aprila, ob 20. uri v Dijaškem domu v TRSTU.

SLOVENSKO AMATERSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Dario Fo
BURKAŠKI MISTERIJ
Burkasta štorija v dveh delih (Prvič v slovenščini)

Jutri, 11. aprila
ob 16. uri v Prosvetnem domu na OPČINAH
in ob 20. uri v Ljudskem domu v TREBČAH.

PD RDEČA ZVEZDA IZ SALEŽA
sklicuje
v torek, 13. aprila, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v osnovnošolski telovadnici v Saležu

REDNI OBČNI ZBOR

Dnevni red:
1. Otvoritev in izvolitev delovnega predsedstva
2. Poročila
3. Razprava
4. Volitve novega odbora
5. Razno

Odbor

Izleti

SPDT priredi jutri, 11. t.m., avtobusni izlet v Brkine. Planinci bodo šli peš čez vas Tatre in Prem v Vremsko dolino, turisti pa bodo obiskali v vojni požgano vas Lipo, Ilirsko Bistrico in okolico ter Prem. Odhod ob 7.30 izpred sodnije (Foro Ulpiano).

SPDT organizira jutri, v nedeljo, 11. aprila, izlet na Volnik za osnovnošolsko mladino. Zbirališče bo na Oberdankovem trgu ob 9. uri. Odhod avtobusa na Prosek je ob 9.15, na Proseku (Kržada) se prestopi na avtobus, ki gre ob 9.45 na Repnič. Povratek: z avtobusom iz Repna na Opčine in od tam v mesto z openskim tramvajem. Prihod v Trst okoli 17.30, Prosečani pa stopijo v Repnu na avtobus za Prosek ob 16.55. Kosilo iz nahrbtnika.

SPDT priredi 1. in 2. maja dvodnevni avtobusni izlet na Koroško. Postanki na Mokrinah s krajšim peš izletom, v Zahomcu z ogledom smučarske skakalnice pod vodstvom predsednika slovenskega planinskega društva Zahomc, prenočevanje v Reki. Drugi dan vzpon na Dobrač, znani razgledni stolp, Vrbsko jezero, Celovec z obiskom nove slovenske gimnazije. Povratek čez Ljubelj in Ljubljano v Trst. Vpisovanje v Ul. Geppa 9.

Mali oglasi

IŠČEMO žensko za nekajurno delo. Telefon 790-156.

Koordinacijski odbor prosvetnih društev iz Brega
priredi jutri, 11. aprila, ob 18. uri v občinski telovadnici v Dolini
NASTOP VOKALNE SKUPINE DO - RE - MI in ORKESTRA GIMNAZIJE IZ KOČEVJA
Vljudno vabljeni.

Kino

La Cappella Underground 19.00—21.30 «Prendi i soldi e scappa». Barvni film, režija Woody Allen.
Ariston 16.00 «Il garofano rosso». Barvni film. Igrata Elsa Martinelli in Miguel Bose. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Mignon 16.00 «Un affare di cuore». Barvni film. Igrata Natalie Wood in Robert Wagner.
Grattacielo 16.00—22.10 «Scandalo». Igrata Franco Nero in Lisa Gastoni. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Fenice 16.00 «Kitty Tippel... quelle notti passate sulla strada». Barvni film. Igra Monique Van De Ven. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «L'uomo che cadde sulla terra». Barvni film. Igra David Bowie. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Nazionale 15.30 «Il gigante». Igrajo James Dean, Elizabeth Taylor in Rock Hudson. Barvni film.
Eden 16.30 «Squadra antiscippo». Thomas Milian, Jack Palance. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Ritz 15.30 «Salon Kitty». Igrajo Helmut Berger, Terry A. Savoy in Ingrid Thulin. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Aurora 16.00 «Mean street». Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom. Igra Robert Niro.
Capitol 16.00 «Vai gorilla». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Cristallo 16.00 «Remo e Romolo, storia di due figli della lupa». Igrajo G. Ferri, Enrico Montesano in Pippo Franco. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Moderno 16.00 «Attenti al buffone». Barvni film, v katerem igra Nino Manfredi. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Filodrammatico 16.30 «Turbamento carnale». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Ideale 16.00 «Il conte di Montecristo». Barvni film, v katerem igrata Richard Chamberlain in Taryn Power.
Impero 16.30 «L'infermiera». Igra Ursula Andress. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.30 «Roma violenta». Igrata Maurizio Merli in Richard Conte. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Radio 16.00—22.00 «Il conte Dracula». Barvni film, v katerem igra Christopher Lee.
Astra 16.30 «Son tornate a fiorire le rose». Barvni film. Igrata Walter Chiari in Luciano Salce.
Abbazia 16.00 «Serpico». Barvni film, v katerem igra glavno vlogo Al Pacino.
Volta (Milje) 17.00 «La schiava io ce l'ho e tu no». Barvni film. Igrata Lando Buzzanca in Catherine Spaak.

Razna obvestila

ŠD Polet vabi vse člane in prijatelje mladine, da se udeležijo delovnega piknika, ki bo jutri, v nedeljo, 11. t.m., na gradbišču novega kotališča na Pikelcu na Opčinah. Začetek del ob 8.30, kosilo ob 12.30, popoldne prosta zabava. Prijave sprejema Marčelo Malalan v trgovini v Proseški ulica 18 na Opčinah ali pa po telefonu na številko 212-136.

Zadruga Kulturni dom Prosek - Kontovel vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo danes, 10. aprila, v Sočevi hiši na Proseku.

Prispevki

V počastitev spomina pok. Ivana Omerse, Fani Kerševan in Zorke Potrata daruje Pina Cerkvenik 7.500 lir za šolsko blagajno šole pri Sv. Jakobu.

V počastitev spomina pok. Silvestra Godine daruje družina Ferfoglia iz Nabrežine 5.000 lir za Dijaško matico.

Odbor PD Slavec iz Ricmanj izraža svojemu odborniku in bivšemu predsedniku Emilu Kuretu globoko sožalje ob izgubi drage mame Zofije.

VPRAŠANJE SVETOVALCEV PSI V POKRAJINSKEM SVETU

TRŽAŠKO PRISTANIŠČE JE TREBA USPOSOBITI ZA NOVE NALOGE

Zahteva po ustanovitvi izredne razširjene komisije, ki bi izdelala načrt za reševanje problemov pristaniša

Med številnimi problemi, ki pretresajo tukajšnje gospodarstvo in zaskrbljujejo tržaško javnost, le redkokdaj posije medel žarek, ki vlije nekoliko upanja. Eden od teh žarkov je nedavna vest o sklepu upravnega sveta mednarodnega konzorcija za kontejnerski prevoz na progi Sredozemlje - Daljni vzhod, da bodo ladje tega konzorcija pristajale vsaka dva tedna tudi v tržaškem pristanišču. Glavna zasluga za to pridobitev gre Tržaškemu Lloydu, ki je dosegel od svojih evropskih in japonskih partnerjev, da vključi Trst v to pomorsko progo, istočasno pa nosi Tržaški Lloyd ob tem težko odgovornost, ali bo znal to priložnost ugodno izkoristiti. To odgovornost pa mora obenem nositi celotno tržaško prebivalstvo ter politične in upravne sile. Jasno je, da je treba tržaško pristanišče primerno usposobiti, da bo lahko kos novim možnostim, ki se mu odpirajo.

To je v bistvu osnovna misel, ki sta jo izrazila socialistična svetovalca v tržaškem pokrajinskem svetu Cristiano Centis in Gianfranco Carbone v pismenem vprašanju, ki sta ga naslovila pokrajinskemu predsedniku Zanettiju. V njem nakazujeta nove ugodne možnosti, ki se odpirajo za tržaško gospodarstvo in ki izvirajo iz omenjenega pariškega sklepa, ter poudarjata, da je treba ob tem naglo reševati vprašanja pristaniških struktur, odnosov med pristaniško ustanovo in družbami pristaniških delavcev, sektorjalnih specializacij ter da je treba razvozlati zbirokratizirane operativne postopke, ki so še vedno praksa v pristaniški dejavnosti. Obenem ni mogoče mimo zapletenega vprašanja cestnih povezav, pri reševanju katerga doslej ni bilo videti posebnih premikov ali politične volje. Trst je torej v vidiku novih perspektiv pred pomembno in usodno preizkušnjo. Politične sile in javne uprave morajo zato v tem trenutku pokazati vso svojo zrelost. Svetovalca zato zahtevata, naj bo pokrajina pobudnik ustanovitve izredne komisije, v kateri bi morali biti tudi tehniki in operaterji pristaniškega sektorja, ki bi izdelala načrt za reševanje teh problemov. Obenem zahtevata, da se čimprej začno priprave za najavljeno deželno gospodarsko konferenco.

JUTRI NA MONTEBELLU

XI. mednarodna razstava psov

Glavne mestne ulice, ki vodijo iz središča proti Montebellu, so te dni preplavljene s čudnimi smerokazi, na katerih je narisan stiliziran jazbečar. Ti smerokazi govorijo o mednarodni razstavi psov, ki bo jutri, od 9. do 18. ure na velesejemskem razstavišču pri Montebellu. Na razstavi, ki je imela v preteklih letih precejšen uspeh, bodo prikazali kar 418 primerkov najrazličnejših psov. Praktično bodo na tej razstavi prikazane vse poznane pasme na svetu. Poleg številnih italijanskih razstavljavcev se bodo letošnje XI. razstave udeležili še razstavljavci iz petih drugih držav.

Prireditelji razstave pričakujejo tudi letos velik obisk občinstva. Njihova optimistična pričakovanja je podkrepil naval radovednežev okrog razstavišča, ki jih je nestrpnost in ljubezen do živali že nekaj dni pred odprtjem razstave priklicala na Montebello.

Prosimo vse izletnike Primorskega dnevnika

v ROMUNIJO

da dvignejo letalske vozovnice za vse tri skupine in programe izleta

v ponedeljek, 12. in v torek, 13. t.m., med 8.30 in 12. uro ter med 15. in 19. uro na upravi našega dnevnika.

S SEJE DEŽELNE SVETOVALSKE SKUPINE

DEŽELNI SVETOVALCI KD O REGIONALIZACIJI RAI

KD izraža zaskrbljenost nad predlogi radiotelevizijske ustanove - Svetovalci KPI predlagajo vrsto študijskih seminarjev o liku Pier Paola Pasolinija

Deželna svetovalska skupina KD, ki se je včeraj sestala pod predsedstvom Colonija, je obravnavala vprašanje vloge, ki bi jo morale odigravati deželne uprave v zvezi s predlogom o okrepitvi struktur in dejavnosti ustanove RAI. Potem ko je poudarila pomen radia in televizije v deželi, kakršna je Furlanija - Julijska krajina, ki ima svoje kulturne in družbene posebnosti in je tudi etnično - jezikovno raznolika, je svetovalska skupina KD izrazila zaskrbljenost nad omenjenim predlogom upravnega sveta radiotelevizijske ustanove, ki lahko oškoduje tako na strukturalni kot na kakovostni ravni dejavnost sedanjega sedeža RAI v Trstu. Demokristjanski deželni svetovalci so zato mnenja, da je treba s konkretnimi akcijami, v okviru procesa regionalizacije, kot jo predvideva reforma, omogočiti tržaškemu centru, da bi postal res samostojen center informacijske proizvodnje. Obenem bi bilo treba čimprej uresničiti načrt raztegnitve drugega televizijskega kanala na vsa območja dežele.

Poročilo včerajšnje seje v tem okviru zelo nejasno govori tudi o potrebi ovrednotenja vseh etnično - jezikovnih in kulturnih komponent naše dežele. Beseda Slovenci seveda v poročilu ni rečena.

Komunistična svetovalska skupina v deželnem svetu je naslovila v teh dneh na predsednika deželnega odbora in deželnega sveta ter na odbornika za kulturne dejavnosti in pristojno deželno komisijo pismo, v katerem poudarja potrebo, da bi dežela Furlanija - Julijska krajina priredila vrsto prireditev in drugih pobud študijskega značaja, ki bi obdelale lik pred nedavnim umrlega pisatelja in režiserja Pier Paola Pasolinija, ki je bil tesno povezan s politično in kulturno zgodovino naše dežele. Komunistični svetovalci so v svojem pismu predlažili tudi poseben osnutek programa raznih prireditev, razstav in študijskih seminarjev.

DRUGE VESTI NA ZADNJI STRANI

ZDENKA PREBIL
in
PAVELJ STRANJ
se danes poročita.

Sodelavci in prijatelji Slovenskega raziskovalnega inštituta jima želijo veliko sreče na skupni življenjski poti.

OB 20.30 V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Drevi zaključni koncert revije «Primorska poje»

Dosedanji obračun revije je nadvse zadovoljiv
Skupno nastopa letos okrog osemdeset zborov

Zborovska revija «Primorska poje» se za letos nagiba h kraju. Po nadvse uspelim in obiskanih koncertih v Tolminu, Dobrovem, Dolini, Sežani, Kopru, Mirnu in v četrtek v Gorici, bo drevi zaključni koncert v Kulturnem domu v Trstu. Obračun letošnje zborovske manifestacije, ki je še enkrat in še jasneje izpričala navezanost našega ljudstva tostran in onstran meje na tovrstno ljudsko kulturno dejavnost, je pozitiven tudi z vidika količinske in kakovostne rasti te dejavnosti. Število pevskih zborov, ki nastopa na tej manifestaciji, je iz leta v leto večje in letošnja revija je bila tudi v tem pogledu rekordna. Z današnjim nastopom bo skupno število preseglo osemdeset nastopajočih zborov. Vzpodbudno je tudi dejstvo, da so se zbori okrepili in pomladili ter da so bili vidni premiki tudi v repertoarskih izbirah ter v sami kakovosti izvajanja.

Vsemu temu moramo prišteti še razširitev revije na Beneško Slovenijo. Čeprav je prvotni namen prirediteljev — Slovenske prosvetne zveze in Združenja pevskih zborov Primorske —, da bi enega od osmih koncertov priredili v Ljesah odpadel zaradi objektivnih težav, je ostal sklep, da se organizacija ne odpovesta prireditvi v teh narodnostno najbolj ogroženih krajih zamejstva. V ta namen bo v okviru revije «Primorska poje 76» še ena zborovska prireditev v poletnem času, in sicer prav v Beneški Sloveniji.

Ob tej priložnosti ne moremo mimo ugotovitve, da je revija dejansko postala ena od najbolj manifestativnih dejavnikov enotenja slovenskega kulturnega prostora in da je za naše ožje zamejske razmere najvidnejši odraz naše kulturne prisotnosti in množične kulturne ustvarjalnosti. Prav to narekuje našim kulturnim delavcem, da na že postavljenih temeljih razvijajo in bogatijo našo pevsko tradicijo in obenem zagotovijo še trdnejše opore za naš narodnostni, kulturni in družbeni obstoj in razvoj.

Na drevišnjem zaključnem koncertu v Kulturnem domu bodo nastopili ženski pevski zbor «Oton Župančič» iz Štandreža, ki ga vodi Stanko Benko, vokalna skupina «Prijatelji» iz Dobrovega pod vodstvom Janeza Slivnika, moški zbor «Vesna» iz Križa pod vodstvom Frančka Žerjava, moški zbor «Oton Župančič» iz Štandreža, ki ga vodi Aleš Hoban, ženski zbor «Postojna», ki ga vodi Ivo Jelarčič, mešani zbor PD France Bevk» iz Prvačine, ki ga vodi Klavdij Koloini, mešani zbor PD «Anton Možina» iz Brij pod vodstvom Stanka Benka, moški zbor «Valentin Vodnik» iz Doline pod vodstvom Ignacija Ote in Komorni mešani zbor iz Nove Gorice, ki ga vodi Štefan Mavri.

Dr. Mirko Koršič «Pomorstvo in Slovenci»

Sinoči je v priredbi krožka za družbene in politične vede «Pinko Tomažič» predaval v Kulturnem domu dr. Mirko Koršič, avtor knjige 30 let slovenskega pomorstva», ki je pred nekaj dnevi izšla v Kopru. Predavanje spada prav gotovo med najbolj zanimiva predavanja, ki jih je doslej organiziral ta krožek. Naslov: Pomorstvo in Slovenci».

Predavatelj je najprej govoril o preteklosti pomorskih Slovencev ter dejal, da je potrebno še raziskati to zgodovino, da bi dobili popolnejšo sliko prizadevanja naših prednikov, da bi se vključili v pomorsko gospodarstvo ter dodal, da bo ta raziskava vsekakor «zanimiva in hvaležna naloga».

Zaradi izredno velike zanimivosti in poučnosti bomo petkovo tržaško predavanje dr. M. Koršiča v našem dnevniku objavili v celoti.

p.g.

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 10. aprila
MARKO
Sonce vzide ob 5.28 in zatone ob 18.45 — Dolžina dneva 13.17 — Luna vzide ob 14.01 in zatone ob 2.52.
Jutri, NEDELJA, 11. aprila
CVETNA, FILIP

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 12,9 stopinje, najnižja 9,2, ob 19. uri 12 stopinj, zračni pritisk 1011,8 narašča, vlaga 32-odst., nebo pooblačeno, veter 27 km severni, sunki 54 km, nebo razgibano, temperatura morja 8,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 8. aprila se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 17 oseb.

UMRLI SO: 85-letni Umberto Zangrando, 51-letni Attilio Loreja, 74-letni Avguštin Rapotec, 88-letna Giuseppina Crismancich vd. Visniker, 83-letni Emanuele Protegdico, 80-letna Andreina Battistella, 79-letna Maddalena Morassi vd. Lorusso, 83-letna Maria Merlato, 81-letna Natalia Fusillo vd. Salerno, 75-letna Angela Cernigoi por. Gregorini, 54-letna Laura Kermolj, 65-letni Oreste Pierazzi, 89-letni Eugenio Bernini, 63-letna Zofija Kuret por. Kuret, 77-letni Bruno Rosada, 55-letni Oliviero Messina, 71-letni Antonio Vecchiet.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)
A. Barbo, Trg Garibaldi 4; Al' Igea (Godina), Ul. Ginnastica 6; Chiari - Crotti, Ul. Tor S. Piero 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)
Godina - Patuna, Campo S. Giacomo 1; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Al S. Andrea, Trg Venezia 2.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure, tel. štev. 732-627.

V predpraznični in praznični dneh dnevna in nočna služba deluje nepretrgoma od 14. ure predpraznični dne do 7. ure dneva po prazniku. To velja za zavarovance INAM - JNADEL - ENPAS. Dnevni poziv na telefonski številki 68-441, nočni pa na številki 732-627.

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel 226-165; Opčine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje - Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213 137; Milje: tel. 271-12.

BCI
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 9. 4. 1976

Ameriški dolar:	debeli	879.—
	drobni	855.—
Funt šterling		1621.—
Švicarski frank		347,75
Francoski frank		188.—
Belgijski frank		21,25
Nemška marka		347.—
Avstrijski šiling		48,10
Kanadski dolar		885.—
Holandski florint		326,50
Danska krona		144.—
Švedska krona		196.—
Norveška krona		158.—
Drahma:	debeli	24.—
	drobni	24.—
Dinar:	debeli	46.—
	drobni	46.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Dne 8. aprila je preminila naša draga

ZOFIJA KURET (CORETTI)

Pogreb bo danes, 10. aprila, ob 14. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev v Ricmanjih.

Žalostno vest sporočajo: mož Nini, sin Miljo, snaha, vnukinja z družino ter vsi sorodniki

Log, 10. aprila 1976

V Vidmu danes 11. pokrajinski kongres ANPI

Danes bo v Vidmu začel z delom 11. pokrajinski kongres vsedržavnega združenja partizanov. V dvorani zavoda «A. Zanon» se bo zbralo 420 delegatov. Zastopali bodo vse partizanske formacije, ki so se borile na področju Furlanije, prisotni pa bodo tudi predstavniki vojaških in političnih internirancev.

Odprtje bo ob 18. uri ob navzočnosti najvišjih predstavnikov civilnih in vojaških oblasti, predstavnikov strank, sindikatov ter kulturnih krogov. Zasedanje bo spremljala tudi delegacija Zveze borcev iz Slovenije pod vodstvom Toneta Turknerja, iz Avstrije pa so potrdili udeležbo posebne delegacije avstrijskih antifašistov, ki ji bo načeloval Josef Nischelwitzer.

Kongres bo nadaljeval z delom v nedeljo.

● **Deželni odbornik** za delo, socialno skrbstvo, izseljenstvo in obrt Dal Mas je razpravljal včeraj s predstavniki bank o določitvi višine obresti pri dajanju posojil obrtnikom. Dogovorili so se da bodo obresti znašale 14 odstotkov za posojila do 5 let ter 15 odstotkov za posojila od 5 do 15 let.

POSEBNO OBVESTILO SSG TRŽAŠKIM IN GORIŠKIM ABONENTOM

Stalno slovensko gledališče v sodelovanju s Stalnim gledališčem dežele Furlanije - Julijske krajine gostuje v rednem abonmaju

V GLEDALIŠČU ROSSETTI

gledališče «Komedija» iz Zagreba s prvo jugoslovansko rock-opero

Gubec - beg

(Kmečki upor iz leta 1573)

Avtorji: Krajac - Metikoš - Prohaska

Predstave bodo:

danes, 10. aprila, ob 20.30 za abonmaje red D, red H in red I;

jutri, 11. aprila, ob 16. uri (goriški abonma) za red C in G.

Abonenti, ki še niso dvignili rezervacije sedežev lahko to storijo danes do 12.30 pri blagajni Kulturnega doma. V prodaji so tudi vstopnice.

Vstopnice bodo v prodaji tudi eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni gledališča Rossetti. Na razpolago bodo tudi sedeži za abonente. Pri vstopu v gledališče Rossetti mora vsak naš abonent predložiti abonmajsko izkaznico z dodeljenim sedežem.

Odhodi avtobusov za abonente iz Gorice jutri, 11. t.m.: **avtobusa štev. 1 in štev. 2 iz Gorice (na Travniku) ob 14. uri, iz Štandreža ob 14.10; avtobus štev. 3 iz Gorice na Travniku ob 14. uri, iz Štandreža ob 14.10, iz Sovodenj ob 14.20, z Vrha ob 14.30, iz Doberdoba ob 14.45.**

OB PRISOTNOSTI CELOTNEGA KOLEKTIVA GORIŠKEGA SUPERMARKETA

Občinski svet je sinoči sprejel stališče ki je v skladu s potrebami osebja Stande

Z rešitvijo vprašanja parkirišča zagotovljena razširitev veleblagovnice in zaposlitev osebja

Goriški občinski svet je sinoči potrdil izstavitev gradbenega dovoljenja družbi Standa, da nadzida trgovino v Gorici pod pogojem, da ji zagotovijo parkirišče. S tem je bil storjen pomemben korak k premostitvi težav, ki so se pojavljale za uslužbence te veleblagovnice, če občinska uprava gradbenega dovoljenja ne bi izstavila. Ti uslužbenci, kakšnih 90 po številu, so včeraj zvečer prišli s transparenti v občinsko sejno dvorano in na takšen način v nekem smislu vršili pritisk na občinski svet, če to ne, pa so ga s svojo prisotnostjo vsaj opozarjali na važnost obravnavanega vprašanja. Družba Standa je namreč izjavljala, da bo trgovino v Gorici zaprla, če ji občinska uprava ne bo dovolila razširiti prodajalne površine od sedanjih 1900 na 2800 kv. metrov.

Župan De Simone, ki je sejo odprl, je najprej prebral resolucijo, s katero se je odbor predstavil svetovalcem, odbornik za javna dela Zuccalli pa jo je utemeljil. Dejal je, da je po določilih regulacijskega načrta potrebno zagotoviti v tej rezidenčni coni parkirišče, v konkretnem primeru od 30 do 50 parkirišč na področju med Ul. Morelli in Ul. De Gasperi. Povedal je, da so dobili od odvetnika iz Vidma pritrdilni odgovor glede interpretacije regulacijskega načrta in da bodo gradbeno dovoljenje izstavili proti predhodni izgradnji parkirišča.

V razpravi se je prvi oglasil Waltritsch (PSI), ki je dejal, da je važnost obravnavanega vprašanja predvsem v ohranitvi delovnih mest uslužbencev veleblagovnice. Cocianni (KPI) je omenil zasebno špekulacijo v tej akciji ter poudaril nepripravljenost delovnih pogojev za uslužbence Stande. Bianconi (PSDI) je poudaril odgovornost občinskega sveta v tej zadevi. Tuzzi (KD) pa je videl v vključitvi občinskega sveta v razpravo o tem vprašanju novo metodo dela. Komunist Battello je zadevo osvetlil še z druge strani. V polemiki s fašisti je dejal, da so le ti hoteli pred leti zgraditi zid med Gorico in Novo Gorico, z vsemi posledicami za uslužbence Stande in naše gospodarstvo. Naglasil je potrebo, da se s sedanjo izbiro zagotovi celovit urbanistični razvoj tega mestnega predela in da se pridejo v bodoče tudi delodajalci pogovarjati na občino.

Z ugodno rešitvijo težavnega spora med sindikati in občinsko upravo so odpadli tudi vsi razlogi za današnjo stavko in zborovanje uslužbencev Stande.

minister seznanjen, da bi bili kmetje na tem področju precej oškodovani zaradi nameravanih del za podaljšanje letališke steze.

V ponedeljek seji občinskih svetov v Doberdobu in Števerjanu

V ponedeljek, 12. aprila, se sestaneta občinska sveta v Doberdobu in Števerjanu. Na dnevnem redu imata več točk poslovnega značaja.

V Doberdobu se bo seja pričela ob 14. uri. Med drugim imajo na dnevnem redu imenovanje novega člana v občinskem odboru zaradi prerane smrti Severina Devetaka. V zvezi s šolskimi vprašanji bodo razpravljali o šolskih podporah ter odobrili seznam prosilcev.

Števerjanski svet se bo sestal ob 20. uri. Imenovali bodo člane gradbene komisije. Na seji bodo razpravljali tudi o najemu posojila za ureditev javne razsvetljave na cesti Bukovje - Grojna.

Prosimo vse izletnike Primorskega dnevnika

v ROMUNIJO

da dvignejo letalske vozovnice za vse tri skupine in programe izleta

v ponedeljek, 12. in v torek, 13. t.m., med 8.30 in 12. uro ter med 15. in 19. uro na upravi našega dnevnika.

POZIV SLOVENSKIH OBČIN ŠOLSKIM OBLASTEM

Na goriških slovenskih šolah naj se uvede enoten urnik!

Zadnjo besedo o tem ima šolsko skrbništvo - Zamuditi to priložnost pomeni drugo leto pričeti vse znova

Kljub izteku šolskega leta je vprašanje uvedbe enotnega šolskega urnika na slovenskih šolah in s tem v zvezi vprašanje prevozov še vedno v ospredju pozornosti staršev, dijakov in samih profesorjev. O tem smo že pisali ob pričetku šolskega leta, ko je prišlo s strani staršev doberdobskih dijakov, ki obiskujejo nižjo srednjo šolo «Ivan Trinko», do upravičenih protestov. Dijaki namreč zaradi dopoldanskega in popoldanskega pouka preživljajo večji del dneva z doma, obenem pa jim ostane zelo malo časa za učenje.

Ob tem je doberdobska občina sprožila akcijo, ki je vprašanje enotnega šolskega urnika na nižji srednji šoli razširila tudi na ostale slovenske višje šole. V februarju je prišlo na goriški pokrajini do sestanka, ki so se ga udeležili predstavniki treh slovenskih občin, goriške občine in pokrajine, ravnatelji štirih slovenskih šol ter predstavniki zavodnih svetov. Na sestanku so se odločili postaviti jasno zahtevo za poenotenje šolskega urnika. Dana sta bila tudi dva predloga, in sicer, da bi pouk trajal od 8. do 13.30, oziroma od 8.30 do 13.50. Večine se je odločila je drugo rešitev. S tem v zvezi je prišlo tudi do pogovorov z vodstvom avtobusnega podjetja Ribi, ki je zagotovilo razpoložljivost avtobusov. Medtem ko za sovodenjske in števerjanske dijake ni bilo večjih težav, so se le-te pojavile v Doberdobu.

V tem času pa so predstavniki občinske uprave v Doberdobu rešili tudi to vprašanje ter poslali prisojnemu uradu na deželo prošnjo za spremembo urnika. Dežela je prošnjo sprejela s pripombo da velja ta le za tekoče šolsko leto. Nujno bi bilo zato, da bi se dogovorili že zdaj za enoten urnik kajti z iztekom leta bo treba vse pričeti na novo. Občina je medtem prejela zagotovilo s strani podjetja Ribi, da bi v treh dneh lahko uvedli nov vozni red. O teh zaključkih so občine obvestile predsednike vseh štirih zavodnih svetov ter ravnatelje slovenskih šol.

S tem so občine v bistvu izpolnile svojo nalogo, saj je sedaj uvedba enotnega urnika odvisna le od ravnateljstev ali bolje rečeno od šolskega skrbništva, ki ima zadnjo besedo. Nujno je torej to čimprej urediti, saj je do izteka šolskega leta še malo časa. Vsaka zakasnitev pa bi privedla do še večjih nevšečnosti.

Kakor smo izvedeli, imajo na šolah deljena mnenja. Medtem ko bi trgovska šola in nižja srednja sprejeli enotni urnik, so na učiteljišču objektivne težave. Kot nam je povedal ravnatelj šole dr. Andrej Bratuž, bodo o tem razpravljali na prihodnji seji. Uvedba enotnega urnika na šoli bi bila namreč trenutno nemogoča zaradi pomanjkanja prostorov (upoštevati je namreč treba, da gre za učiteljišče ter za šolo za vrtnarice) in profesorjev, ki v jutranjih urah poučujejo na eni šoli, popoldan pa na drugi. Kar zadeva gimnaziji-liceja pa ni večjih vprašanj, ker imajo redko oz. zelo malo popoldanskega pouka.

Kako se bo stvar iztekla, bomo videli čez nekaj dni.

PREJŠNJI TOREK V ZGONIKU

SESTANEK PROSVETARJEV Z OBČINSKIMI UPRAVITELJI

Junija bo prosvetno društvo Rdeča zvezda odprlo sedež v Saležu

Na prošnjo prosvetnega društva Rdeča zvezda iz Saleža, so v torek predstavniki zgoniške občinske uprave z županom na čelu sprejeli na občinskem sedežu delegacijo prosvetarjev tega društva. Na tem uradnem srečanju so se v prijateljskem pogovoru, ki je bil po splošni oceni zelo pozitiven in ploden, razgovarjali o širši problematiki prosvetnega delovanja in o možnih bodočih usmeritvah in oprijemih z obojestranskim tesnim sodelovnajem uprava - prosveta. Uprava z veseljem goji take stike s prosvetnimi delavci, ki si prizadevajo za dvig in popestritev kulturnega življenja na občinskem območju, koordinirano in smotrno delovanje pa bo lahko le obogatilo prosvetno izživljanje.

Prosvetarji so izrazili zanimanje za kompleksno problematiko upraviteljev, zavedajoč se, da bo le s takim pristopom lahko prosvetno društvo odigralo svojo vlogo kot nekak most med ljudstvom in upravo, saj je prav poslanstvo prosvetnega društva, da ima tesne stike z bazo in da v pravi luči prikaže občanom razne probleme, po drugi strani pa mora biti glasnik potreb prebivalstva. Če po eni strani občina podpira po svojih zmožnostih kulturno - prosvetno delovanje, naj bi tudi društvo ob raznih prilikah sodelovalo pri raznih pobudah, konkretno naj bi, na primer, pomagalo pri raziskavi oziroma študiji o kmetijstvu na Krasu.

Poleg okvirnih načelnih oblik in vsebine bodočega sodelovanja, so na tem srečanju obravnavali nekaj konkretnih vprašanj. Predvsem kar se namenjene dvorane za sedež prosvetnega društva «Rdeča zvezda» v Saležu tiče, so prosvetarji, ki so si svoj čas sami prevzeli nalogo za preureditev prostora, izrazili željo, naj bi raje uprava sama poskrbela za dokončno predajo prostora svojemu namen. Župan je naznanil, da je tudi uprava že odločila v tem smislu in je zagotovil, da bo s prvim junijem lahko «Rdeča zvezda» odprla svoj sedež v Saležu.

Pozitivno je bil sprejet predlog, da bi «Rdeča zvezda» imela v svoji režiji kulturni program na občinski razstavi. Namen prosvetnega društva je tudi, da pobliže spremlja šolsko mladino. To bo tudi naloga novega odbora «Rdeče zvezde», ki bo izvoljen na rednem občnem zboru 13. t. m.

bs.

Pretor obsodil lastnika počitniških hišic na Krasu

Tržaški pretor Trampus je včeraj zopet sodil dvema lastnikoma počitniških hišic na Krasu. Prvi se je moral zagovarjati Alessio Pertot, lastnik lesenega vikenda pri Saležu. Pertot je že pred leti zaprosil za gradbeno dovoljenje za shrambo za kmetijsko orodje, ki ga ni nikoli dobil. Hišico je postavil julija 1973. Pretor ga je spoznal za krivega kršitve urbanističnih zakonov in ga obsodil na 10 dni pripora in na 200 tisoč lir globe.

V drugi razpravi pa sta se morala zagovarjati zakonca Bruna in Lucio Bonifacio, ki sta na zemljišču Edvarda Grgiča pri Dragi, ki ga imata v najemu, postavila barako. Z delj sta končala novembra leta 1974. Po daljši razpravi je pretor obsodil ženo na 10 dni pripora in na 200.000 lir globe, moža pa oprostil zaradi pomanjkanja dokazov. Najemninsko pogodbo z Grgičem je namreč podpisala Bonifacijeva in mož je na razpravi zavračal kakršnokoli odgovornost.

OSMICE

Pri Piščancih Sergio (Cesarica) toči belo in črno vino.

Ivan Sancin, Dolina št. 194, toči belo in črno vino.

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

Odobren proračun miljske občine

Z glasovi komunističnih in socialističnih svetovalcev je miljski občinski svet odobril občinski proračun za finančno leto 1976 ter proračun občinskega podjetja ACNA. Proti so glasovali svetovalci KD, PRI in PLI, medtem ko se je socialdemokratska skupina vzdržala. Socialdemokrat Derin je v svoji glasovalni izjavi poudaril, da je treba premostiti vsakršno aprioristično nasprotje med demokratičnimi strankami in od tod glas PSDI, ki v bistvu ne odklanja občinskega proračuna ter s tem sodelovanja med strankami.

Razprava o proračunu se je začela dejansko že 16. februarja z uvodnim poročilom odbornika za finance Ezia Ciacchija. V razpravi okrog tega pomembnega vprašanja so sodelovale tudi druge družbeno gospodarske sile v občini ter rajonski sveti, ki so nedvomno doprinesli pomemben delež. Skupno je na sejah občinskega sveta poseglo v razpravo 12 svetovalcev, od katerih osem za svetovalsko večino in po eden za vsako stranko v opoziciji.

NA POBUDO DEŽELNEGA NADZORNIŠTVA ZA GOZDOVE

S helikopterji iščejo požigalce naših gozdov

V nedeljo so kaznovali pet oseb - Do 200.000 lir globe zaradi netenja ognja v gozdovih

Deželno nadzorništvo za gozdove je začelo z novo akcijo za preprečevanje gozdnih požarov in za iskanje morebitnih požigalcev. Gre za nadzorstveno službo, ki jo bodo opravljali s helikopterji. Nadzirali bodo razsežnejša gozdna področja in s teleobjektivom fotografirali vse požare, brž ko jih opazijo. Domnevajo, da bodo tako lahko ugotovili, kdo dejansko neti požare. Nobenega dvoma namreč ni, da gre v veliki večini primerov za požig; le malenkostno število požarov je treba namreč pripisati golemu naključju ali cigaretnemu ogorku, ki je vse preobičajen izgovor. Požare pripisujejo torej nepazljivim turistom, ki netijo ognje ob običajnih nedeljskih piknikih in jih ne pogasijo, pa tudi kmetom, ki požigajo suho dračje.

Pravi požigalci pa so tisti, ki iz kakršnihkoli razlogov namenoma netijo ogenj. Gre v prvi vrsti za ljudi, ki delajo po nalogu špekulantov, ki hočejo na ta način doseči spremembo urbanističnega režima nekaterih področij, po drugi strani pa za neprisebne piromane, ki se zabavajo s početjem.

Brž ko s helikopterjem opazijo dim, obvestijo o tem gasilce in gozdno policijo, ki nemudoma prihiti na kraj požara. Če najdejo požigalce že na kraju, kjer so izbruhnili plameni, jim takoj naložijo globo, sicer pa jih skušajo izslediti s pomočjo fotografij. V nedeljo so tako kaznovali že štiri turiste in enega kmetovalca. Na zaščitenih področjih znaša globa od 20 do 200 tisoč lir, drugod pa gozdni čuvaji prijavijo požigalca pretorju. Seveda pa lahko z globo kaznujejo vsakogar, ki neti ogenj v gozdu ali manj kot 50 metrov od gozda, tudi če pri tem ne pride do požara.

Za tržaška in goriška podjetja

Poldruga milijarda iz rotacijskega sklada

Te dni se je sestal odbor za upravljanje rotacijskega sklada za Trst in Gorico, ki je odobril za 1 milijardo 670 milijonov posojil. Za posojila so zaprosila predvsem podjetja iz tržaške in goriške pokrajine.

Odbor ugotavlja, da se podjetja, kljub hudi gospodarski stiski, zanimajo za najemanje kreditov. To samo potrjuje pravilnost izbire in načina kreditiranja v deželi.

V tej zvezi moramo zabeležiti, da je dežela sklenila nakazati rotacijskemu skladu nadaljnjih 15 milijard za posege v korist razvoja industrije v deželi.

NOVA EKSPRES RESTAVRACIJA

Vecia Trieste

TRG CAVANA 4

Gostom na razpolago 100 različnih toplih in hladnih jedi
Cene primerne
in dostopne
— priporočamo se za obisk!

Interpelacija poslancev KPI o letališču v Ronkah

Komunistični poslanci Menichino, Lizzero in Škerk so poslali ministru za prevoze interpelacijo o nameravanem podaljšku pristajalne steze letališča v Ronkah. Poslanci hočejo podrobneje izvedeti če odgovarjajo resnici vesti, da nameravajo s podaljškom steze za 800 metrov (od 2.400 na 3.200) usposobiti ronško letališče za pristajanje in vzlet vseh vrst letal. Zanimajo se nadalje če odgovarjajo resnici vesti, da bodo tu ustanovili šolo za pilote, kar bo pomenilo precej nevšečnosti za okoliško prebivalstvo, saj bi letala stalno letela nad tem letališčem in če odgovarja resnici mnenje, da bi podaljšanje letališke steze pomenilo nevarnost za okoliško prebivalstvo. Na koncu vprašujejo poslanci če je namen ministra, da bi ukinili letališče v Ronkah.

RODITELJSKI SESTANEK NA TRGOVSKI STROKOVNI ŠOLI

Priprave na srečanje dijakov v Novi Gorici ter na poimenovanje šole po Ivanu Cankarju

Ravnatelj Albin Sirk je poročal o poteku akcije za uvedbo enotnega urnika

Na trgovskem strokovnem zavodu s slovenskim učnim jezikom so imeli v sredo popoldne roditeljski sestanek, na katerem so se starši pogovarjali s profesorji o učnih uspehih ter o nekaterih drugih vprašanjih. Ravnatelj Albin Sirk je uvodoma spregovoril o šolskem delu, potem nanizal vrsto vprašanj, ki zadevajo šolsko življenje.

Tako je najprej staršem sporočil, da bodo priredili šolski izlet od 14. do 16. aprila v Rimini, Raveno, Pesaro, Urbino in San Marino. Denar za izlet so si dijaki oskrbeli s prirejanjem plesov, nekaj pa bodo morali še primakniti, da bodo zbrali zadostno vsoto.

Ravnatelj Sirk je nato seznanil starše s četrtim obmejnim dijaškim srečanjem, ki se ga udeležujejo slovenske višje srednje šole iz Gorice in Trsta. Takšna srečanja so bila doslej v Tolminu. Postojni in Trstu, 23. aprila pa se bodo dijaki zbrali v Novi Gorici. Na sporedu so tekmovanja v lahki atletiki in športnih igrah, predvideno pa je srečanje mladih literatov in mladih likovnikov iz zamejstva in iz Nove Gorice.

Sledilo je poročilo o dosedanjem poteku akcije za poimenovanje trgovske šole po Ivanu Cankarju. Za poimenovanje sta se izrekla tudi zavodni svet in profesorski zbor, pobuda pa je prišla iz dijaških vrst. Vodstvo šole je že poslalo šolskemu skrbništvu potrebno dukumentacijo ter pričakuje, da bo ministrstvo v nekaj mesecih poslalo odlok.

Govorili so nadalje o vprašanju preusmeritve zavoda v tehnični za zunanjo trgovino. Zahteva po preusmeritvi zavoda se je izoblikovala med starši ter jo je pokrajinska uprava v skladu s svojo pristojnostjo osvojila in jo posredovala šolskemu skrbništvu, da bi doseglo privoljenje iz Rima. Gre za nadvse pomembno odločitev za posodobitev strukture slovenskega šolstva na Goriškem.

Ravnatelj Sirk se je pohvalno izrazil o prizadevnosti občinske uprave, ki je omogočila s preureditvijo električne napeljave v razredih priključek električnih računskih in pisalnih strojev. Občinska uprava je popravila tudi streho nad telovadnico ter je upati, da bo popravila tudi notranjost telovadnice in jo tako usposobila za uporabo.

Ob koncu so govorili tudi o zahtevi po uvedbi enotnega urnika na slovenskih srednjih šolah. O tem podrobneje poročamo na drugem mestu goriške strani.

Doberdobci obsojajo mazanje slovenskih napisov!

V okviru priprav na proslavo 25. aprila so se prejšnji večer sestali v Doberdobu člani domače sekcije VZPI - ANPI s predstavniki ostalih domačih športnih in kulturnih organizacij. Na sestanku so se pogovarjali o poteku proslave.

Ob zaključku so sprejeli resolucijo v kateri ostro obsojajo mazaško delo fašističnih zlikovcev, ki so pred nekaj dnevi pomazali slovenske napise na tablah in kažipotih na Poljanah.

Na stotine mladih na jutrišnjem pohodu

Za prvi pohod prijateljstva, ki ga organizirata goriško društvo TGSI in novogoriška telesnokulturna skupnost, se je prijavilo okoli 1.500 mladincev, ki bodo jutri zjutraj prehodili 11 km dolgo progo z goriškega gradu po starih goriških ulicah v Novo Gorico in spet nazaj na grad. Brez dvoma pomeni za Gorico jutrišnji pohod izreden dogodek, saj bomo prvič prisostvovali tako množični manifestaciji mladink in mladincev do 17. leta starosti. Dogodek je zanimiv tudi zaradi tega, ker bodo tokrat drugič odprli mejni prehod v Gabrijelovi ulici. Prireditelji pa so si s tole manifestacijo zastavili globlji in bolj važen cilj: utrditi medsebojne prijateljske vezi med mladimi z ene in druge strani meje.

Manifestacija se bo pričela ob 9.30 z startom nastopajočih. Od 10. do 11. ure bodo na gradu nastopale folklorne skupine. Prihod prvih udeležencev je predviden po 11. uri. Ob koncu pohoda, okrog 12.30, bo nastopila novogoriška godba na pihala, nakar bo sledilo nagrajevanje.

● **V kinodvorani «Modernissimo»** bodo od danes dalje predvajali zanimiv film mladega režiserja «Quante bello lu murire acciso». V glavnih vlogah nastopajo Giulio Brogi, Stefano Satta Flores in Elio Marconato.

Jutri sestanek PSDI

Jutri predpoldne se bo v Tržiču sestal pokrajinski odbor socialdemokratske stranke skupno z občinskimi in pokrajinskimi svetovalci. Govor bo o prihodnji politiki socialdemokratov v krajevnih izvoljenih upravah. Sprememb politične linije ne bo, ker so socialdemokrati trdno povezani z demokristjani in republikanci. V izvršni odbor goriškega zdravstvenega konzorcija, ki se sestane danes predpoldne, so že imenovali svoja zastopnika, ki bosta Mario Ziberna podpredsednik odbora in Paolo Bisiacchi, član ožjega odbora. V zvezi s proračunom pokrajinske uprave pa so za kvalificirano večino, ki naj glasuje za proračun. Ni pa jasno navedeno kakšna naj bi bila večina.

Gledališka predstava v furlanščini

Gledališka skupina «Città di Udine» bo nastopila drevi ob 21. uri v občinskem gledališču v Krminu, kjer bo predstavila satirično delo v furlanskem jeziku «I purcinei» Artura Feruglia. Gre za svojevrstno predstavo, v katero so vnesene številne furlanske ljudske pesmi iz začetka tega stoletja.

Madžarski gluhonemi na obisku v Gorici

Madžarski gluhonemi - športniki bodo obiskali, ob velikonočnih praznikih naše mesto. Mudili se bodo v goriški pokrajinski gluhonemnici ter prisostvovali lekcijam, ki jih imajo po novih metodah in ki jih že nekaj časa uporabljajo v goriški gluhonemnici. V sporedu srečanja je tudi nogometna tekma med goriškimi in madžarskimi športniki.

● **Občina Doberdob** sporoča, da bo davčni izterjevalec v torek, 20. aprila, od 8.30 do 12. ure pobiral davke v stavbi pri knjižnici.

● **V pisarni** goriške delavske zbornice v Ul. maja 1 in v vseh drugih pisarnah CGIL dajejo delavcem in uslužbencem vsa potrebna pojasnila v zvezi z davčno prijavo, ki zapade letošnjega 30. aprila.

● **ENAL** prireja od 17. do 20. junija avtobusni izlet na Dunaj. Podrobnejše informacije v pisarni ENAL, Korzo Verdi 115.

Z mopedom v avtomobil

V Ulici Manzano se je okrog poldneva z mopedom ponesrečila 62-letna gospodinja Helena Rogelja iz Ul. Brigata Campobasso 25. V bolnišnici so ji nudili prvo pomoč zaradi zloma prsta desne roke. Rogeljeva se je z mopedom vozila proti središču, ko je z mopedom trčila v avtomobil 29-letne Dobrine Briško.

SPD «TABOR» - OPČINE

PREŽIHOV VORANC

SAMORASTNIKI

Priredba:
Elza Antonac in Marko Sosič

Scena: Marko Oblak

REŽIJA: MARKO SOSIČ

Jutri, 11. aprila, ob 19.30 v Kulturnem domu v SOVODNJAH (PD Sovodnje).

USPEH «PRIMORSKE POJE» V GORICI

Kot smo že včeraj na kratko poročali je tudi letošnji nastop v okviru revije «Primorska poje» v Gorici lepo uspel. Ljubitelji petja so do zadnjega kotička napolnili prostorni parter Verdijevega gledališča in s tem dokazali, da nas lepa pesem še vedno navduši. Še nekaj je petkov koncert pokazal. Da se zavzetost naših ljudi za zborovsko petje veča iz leta v leto in da je vedno več ljudi, ki aktivno sodelujejo pri pevskih zborih, da se ti pomlajujejo in da ni nevarnosti, kljub drugačni mentaliteti sodobnega modernega sveta, da bi izginili.

Na petkovem večeru sta se predstavila dva naša zbora in sicer mešani zbor «Oton Župančič» iz Štandreža in mešani komorni zbor Glasbene matice iz Trsta. Za slednjega je bil petkov koncert pravzaprav krstni in tržaški pevci so se na odru postavili v novi in nenavadni postavi. Za mešani zbor iz Štandreža pa je bil to drugi javni nastop. Prvič so namreč v isti postavi nastopili na Prešernovi proslavi v Štandrežu, vendarle se ne da primerjati nastopa v dosedanji tesni dvoranici društva «Oton Župančič» s sinočnjim v dvorani Verdijevega gledališča.

Doberdobski pevci zbora «Jezero» so nastopili v običajni postavi in so želi precejšnji aplavz občinstva. Prvič so zapeli Vrabčevo «Udar na udar». Medtem ko so Doberdobci že gostovali na goriških nastopih «Primorska poje» so imeli pevci goriškega zbora «Mirko Filej» svoj prvi nastop na tej reviji v goriškem Verdiju.

Sodelovali so še dekliški zbor iz Devina, moški «Razpotje» s Cola, moški «Ciril Silič» iz Vrtojbe, mešani «Drago Bajc» iz Vipave, «Goriški oktet» iz Nove Gorice. Zadnji je nastopil mogočni moški zbor «Srečko Kosovel» iz Ajdovščine.

Naj povemo še, da so celotni koncert posneli na trak tehniki zasebne radijske postaje «Radio onda est Gorizia», ki se očitno zanimajo za slovenske pesmi. Koncert so snemali tudi tehniki televizijske agencije «Alpe Adria».

Kino

Gorica

VERDI 17.15—22.00 «Cadaveri eccellenti». L. Ventura in T. Carraro. Barvni film.
CORSO 17.15—22.00 «Culastrisce nobile veneziano». C. Mori, L. Toffolo in M. Mastroianni. Barvni film.
MODERNISSIMO 17.15—22.00 «Quante bello lu murire acciso». G. Brogi in S. S. Flores. Barvni film.
CENTRALE 17.15—21.30 «Un dollaro bucato». G. Gemma in E. Steward. Barvni film.
VITTORIA 17.00—22.00 «Il medico e la studentessa». G. Guida in P. Colizzi. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.

Tržič

EXCELSIOR 16.00—22.00 «Africa express». Barvni film.
PRINCIPE 17.30—22.00 «Grazie... nonna». Barvni film.

Nova Gorica in okolica

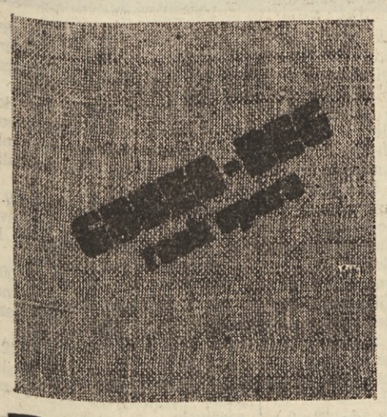
SOČA (Nova Gorica) «Vroča sedla», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
SVOBODA (Šempeter) «Smrt v Rimu», italijansko-ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Zobar v postelji», danski barvni film ob 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Tavasani, Korzo Italia 10, tel. 25-76.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Centrale, Trg Repubblica, tel. 72-341.

Stereo plošča

GUBEC-BEG

ROCK OPERA

z originalnimi odlomki v izvedbi Komedije iz Zagreba

Lahko si jo že ogledate in jo poslušate. Sprejemamo naročila.

Tržaška knjigarna

Ulica sv. Frančiška 20 — tel. 732-487

OB PRIPRAVAH ZA V. KONFERENCO NEUVRŠČENIH DRŽAV V COLOMBU

Politika neuvrščenosti: univerzalen pomen boja za reševanje problemov razvitih in nerazvitih

Pomemben članek podpredsednika zveznega sveta skupščine SFRJ Bogdana Osolnika: politika neuvrščenosti rešuje svet pred morebitno katastrofo - Boj proti blokovskim koncepcijam

Beograjska «Medjunarodna politika» je objavila zelo zanimiv članek podpredsednika zveznega sveta skupščine SFRJ Bogdana Osolnika v zvezi z napovedano konferenco «neuvrščenih», ki bo letos v Colombu (Sri Lanka - Ceylon). Članek je zelo zanimiv, saj odpira nove poglede v človeška dogajanja ter sploh napoveduje koncepcije, ki gredo izven meril, ki so tipična za zahodni svet in ne samo zanj. V naslednjih odstavkih posredujemo nekaj odlomkov in zgoščenih sestavkov Osolnikovega članka.

Mogoče je bežen pogled na razvoj politike neuvrščenosti in na njeno vlogo v mednarodnih dogajanjih v zadnjih 15 letih najboljši način, da bi razumeli vsebino te politike in njeno polno zgodovinsko politično in družbeno dimenzijo. V tem petnajstletnem razdobju, ki je bilo izredno pomembno za razvoj mednarodnih odnosov, lahko rečemo, da je obračun pobud in aktivnosti neuvrščenih držav zelo pomemben. To je bilo razdobje, v katerem je bil kolonializem skoraj popolnoma poražen in v katerem so mnoge države, ki so prišle do neodvisnosti, šle po poti popolne emancipacije in boja za dosego enakopravnega položaja v mednarodnih odnosih. «Neuvrščeni» so spravili v tek proces preraščanja hladne vojne po poti sporazumevanj z namenom, da bi odstranili nevarnosti vojne ter prispevali k popuščanju napetosti. Na ta način so preprečili zelo nevarno težnjo, da bi se svet razdelil na dva nasprotna bloka ter so prav tako prispevali k afirmaciji načela miroljubnega sožitja in sodelovanja med državami neodvisno od njihove družbene ureditve ter so konstruktivno prispevali k obrambi miru v vseh kriznih razmerah ter za mirno reševanje sporov. Sprožili so vrsto pobud, da bi se ustvarili na svetu novi politični in gospodarski odnosi na načelih nevmešavanja, enakopravnosti in samoodločbe.

Življenjsko silo politike neuvrščanja dokazuje med drugim tudi številčna rast držav, ki so se opredelile za to politiko. Medtem ko je bilo na beograjski konferenci navzočih 28 držav (polnopravnih sodelavk ali opazovalk) pa je dandanes že 100 držav, ki v enem ali drugem svojstvu sodelujejo pri akcijah «neuvrščenih». Še širši je krog držav v razvoju, ki tesno sodelujejo z «neuvrščenimi» posebno pri reševanju mednarodnih gospodarskih problemov in v boju za ustvarjanje nove gospodarske ureditve.»

V nadaljevanju članka Bogdan Osolnik pravi, da so se za politiko «neuvrščenih» začele zanimati tudi države, ki so svoj čas postale članice vojaških blokov. Pisec meni, da je zato gibanje «neuvrščenih» postalo mednarodni činitelj, ki vedno bolj vpliva na svetovna dogajanja.

Pred 15 leti so mnogi napovedovali, da bo gibanje neuvrščenih razpadlo. Resnica pa je, da so korenine tega gibanja zelo globoke, saj so v neposrednem stiku z zgodovinsko stvarnostjo ter splošnim razvojem človeštva. Ves proces razvoja te politične grupacije je potrdil, da ne gre za neke taktične pobude, temveč za koristi vseh narodov tega sveta.

V nadaljevanju članka pisec pravi da se je naziv «neuvrščeni» pojavil za časa hladne vojne ter da je zato dobil pomen boja proti blokovski politiki. V resnici pa so bili nekateri elementi politike neuvrščenosti že navzoči v Jugoslaviji za časa osvobodilnega boja. Osolnik pravi dobesedno: «Ti elementi so bili navzoči... v odločnosti, da ustvarimo popolno nacionalno svobodo in da neodvisno gradimo svojo novo družbeno ureditev. Ta odločnost, da se upremo vsaki zunanji dominaciji in hegemoniji, nas je pripeljala v spor s stalinizmom, toda na drugi strani nam je omogočila, da prenesemo vse grožnje in pritiske, ki so prihajali od zahoda in vzhoda ter da zagotovimo svojo neodvisnost v notranjem razvoju in na mednarodni ravni». Zato je Jugoslavija šla po poti sodelovanja z državami, ki so se znašle v enakih razmerah.

Tu pridejo v poštev številne države, ki so se komaj otresle kolonialnega gospodarstva in ki niso bile pripravljene, da se odpovejo svoji neodvisnosti. Za vse te države je politika «neuvrščenosti» pomenila jamstvo mirnega, svobodnega razvoja ter preprečitev vmešavanja v njihove zadeve zunanjih sil in izkoriščanja.

Zgodilo pa se je, da so nastala kmalu določena nerazumevanja. Za nekatere države je pojem neuvrščenost sinonim nevtralnosti. Ta zmota pa je bila likvidirana že na beograjski konferenci «neuvrščenih». Tedaj je bilo sprejeto načelo, da je politika «neuvrščenih» sinonim aktivne angažiranosti v boju za določene spremembe v odnosih med državami. Že takrat je bilo pojasnjeno, da se politika neuvrščenih ne omejuje na boj proti vojaškim blokom.

V nadaljevanju svojega članka Bogdan Osolnik posveča veliko pozornost vprašanju: ali politika neuvrščenih koristi samo nerazvitim državam, ali pa je sploh v korist vseh držav na svetu. «Res je — pravi — da so neuvrščene države po večini nerazvite in da so se zato odločile, da opozorijo svetovno javnost, da poglobitev prepada med razvitimi in nerazvitimi državami ustvarja pogoje za rastoče spopade ter vedno hujše gospodarske in politične krize, ki ogrožajo mir na svetu. No, v zadnjih letih pa je postalo vedno bolj očitno, da so vprašanja nerešenih problemov mednarodnih gospodarskih odnosov ter v bistvu mednarodni problem. Boj za spremembo teh odnosov ni samo zadeva posameznih nerazvitih držav, temveč je pogoj nadaljnjega razvoja proizvodnih sil vsega človeštva.

Proces koncentracije kapitala in proizvodnih sredstev je nekatere zelo razvite države pripeljal do ugotovitve, da je nemogoče iti naprej po sedanji poti in da je spreminjanje sedanjih gospodarskih in političnih odnosov edina pot za reševanje iz krize.

Bistvo politike «neuvrščenih» — pravi Osolnik — ni torej v tem, da se postavljajo nasproti razvitim državam ter v zaostritvi antagonizma med bogatimi in revnimi, temveč v konstruktivnih naporih za izgradnjo nove mednarodne gospodarske ureditve. Ta pa odgovarja tudi zgodovinskim interesom vseh narodov.

Zato politika «neuvrščenih» ni nekak zemljepisni pojem in ni omejena na «tretji svet». Včasih je tako tolmačenje namerno ter skuša spravljati neuvrščene države v konfrontacijo z blokovskimi državami. Prav tako pa je tako tolmačenje tudi poskus negiranja univerzalnega pomena te politike.

Proti koncu svojega članka Osolnik poudarja, da neuvrščeni ne nameravajo ustvariti nekega tretjega bloka, kar bi bilo protislovno z njihovo politiko.

Na konferenci v Colombu bodo verjetno izdelali tesnejše organizacijske oblike sodelovanja.

Na koncu pisec ugotavlja, da se blokov ne more zbrisati s kakim sklepom, ali ukazom. Globoki vzroki politike blokov še vedno ostajajo in je treba torej predvsem pomesti z njimi.

«Primorska poje» v Gorici

Moški zbor «Mirko Filej» iz Gorice

Mešani zbor «Oton Zupančič» iz Štandreža

Moški zbor «Jezero» iz Doberdoba

Komorni mešani zbor Glasbene matice iz Trsta

Dekliški zbor iz Devina

NOVOST NA SLOVENSKI KNJIŽNI POLICI

F. FILIPIČ: POHORSKI BATALJON

Zajetna knjiga preko 750 strani posvečena ne samo legendarnemu Pohorskemu bataljonu, ki je januarja 1943 izkrvavel blizu Treh žebljev na Pohorju, temveč vsej narodnoosvobodilni borbi v severovzhodni Sloveniji do začetka tega leta, je eno najpopolnejših in najpretresljivejših pričevanj o neki partizanski enoti. Avtor knjige France Filipič je zbral veliko gradiva o pohorskih partizanih in prikazal njihovo delovanje ter njihovo usodo v knjigi, ki je za vedno ohranila izročilo o partizanskem Pohorskem bataljonu, ki je v boju z večkratno premočjo padel do zadnjega moža. Ob desetletnici boja pri Treh žebljih je izšla prva izdaja knjige, ki je zaradi svoje popolnosti, dokumentarnosti, izredno bogatega gradiva in slik vzbudila izjemno pozornost. Od takrat so izšle skupaj tri izdaje, v vsaki pa je avtor gradivo dopolnjeval in opremil knjigo z novimi dognanji. Zdaj je pri Državni založbi izšla četrta izdaja knjige o Pohorskem bataljonu, izdaja, ki je tudi nekoliko dopolnjena, v glavnem pa se po svoji vsebini bistveno ne razlikuje od prejšnje izdaje, ki je tako popolno in podrobno prikazala osvobodilni boj v severovzhodni Sloveniji in še posebej boj Pohorskega bataljona, da take monografije najbrž nimamo za nobeno drugo partizansko enoto. Dokumentarnost, kritičnost, bogato slikovno gradivo, predvsem pa avtorjevo podrobno prikazovanje začetka upora, organizacije osvobodilnega boja, spopadov in usod ljudi, ki so v njem sodelovali, vse to ustvarja edinstveno knjigo, za katero štiri izdaje kažejo kako dragoceno pričevanje prinaša. Nova izdaja je torej samo še dokaz izjemne dokumentarnosti in zanimivosti knjige, ki se uvršča med tovrstne najboljše monografije o partizanskih enotah, kar jih poznamo.

Zanimiva je avtorjeva spremna beseda k četrti izdaji, ki prikazuje, kako je z nekaterimi novimi spoznanji in novimi podatki dopolnil gradivo knjige, za katero ob nastanku pred dvaindvajsetimi leti ni slutil, da je svoje delo šele prav zastavil.

Oton Župančič: MLADO BREZJE V MESEČINI

«V ustvarjalnem opusu Otona Župančiča je njegovi rodni Beli krajini posvečen pomemben del. Z njo so pesnika povezovale intimne duhovne vezi skozi vse življenje. Najprej v zgodnji mladosti vzbujale otroško čudo, kasneje oplajale njegovo pesniško govorico in bile bogat vir za mnoge bisere, ki sodijo v sam vrh slovenske besedne umetnosti. V Župančičevi pesmi je Bela krajina odkrila svetu svojo neponarejeno dušo in svoje sramežljivo srce, iz nje odsevajo iskriva radoživost in šegavost belokranjskega človeka, njegove skrite želje in stiske, iz nje dihata lepota pokrajine med Gorjanci in Kolpo, polna svetlobe in blagoglasja, ter bogato ljudsko izročilo, in ob vsem tem se nezadržno sproščata tudi pesnikov vitalizem in njegova osebna prizadetost ob grenki usodi, ki je silila njegove rojake v tuji svet.»

To je uvodno poglavje iz spremne besede, ki jo je knjigi Mlado brezje v mesečini *napisal Janez Mušič, ki je izbral in uredil pesmi, pesnitve in črtice, ki jih je Oton Župančič posvetil Beli krajini. Pod naslovom Mlado brezje v mesečini je knjigo izdala Mladinska knjiga in v njej prvič zbrala ter predstavila Župančičeva besedila, posvečena njegovi rodni Beli krajini. V Beli krajini je pesnik sicer preživel samo svojo zgodnjo mladost, vendar se je vedno rad vračal tja, tako da so mladostni vtisi in srečanja s svojo rojstno deželico zapustili trajno sled v Župančičevi umetnosti. Zajetna knjiga prinaša najprej Župančičeve pesmi, ki so kakorkoli posvečene ali povezane z Belo krajino, z deželico in njenimi ljudmi. Slede pesnitvi Duma in Jerala, dramatska slika Noč na verne duše, na koncu pa Župančičeve črtice, posvečene Beli krajini. Župančičeva besedila spremljajo grafično obdelane fotografije Mirka Kambiča, na koncu pa je uvodna beseda urednika, ki osvetljuje Župančičeve stike z Belo krajino ter pobude, ki jih je tod dobil Župančič za svoje umetniško ustvarjanje. Prikazuje Župančičeve stike z naravo, odmev ljudskih običajev v Župančičevih pesmih, belokranjsko narečje v njih in belokranjskih ljudi, ki so v pesmih, pesnitvah ali proznih sestavkih našli svoje mesto.*

Bogato opremljena knjiga velikega formata nam prav po svoje predstavlja umetnost Otona Župančiča in njeno povezavo s pesnikovo rojstno deželo.

Ilka Vašte: ROMAN O PREŠERNU

Leta 1937 je pisateljica Ilka Vašte izdala svoj roman o Prešernu in z njim vzbudila veliko zanimanje. Pisateljica Vaštetova (1891-1967) je napisala več del, toda največji uspeh je nedvomno dosegla s svojim biografskim romanom o našem največjem pesniku. V času med obema vojnama je delo doseglo izjemen uspeh, saj je bilo napisano v duhu tedanjega časa in po okusu tedanjih bralcev. Toda tudi po vojni je bil roman deležen dosti zanimanja, saj je to pač eden od dveh romanov o Prešernu, iz njega pa odsevajo tudi tedanje razmere, okolje in čas in ne samo pesnikovo življenje. In tako je Državna založba pripravila zdaj že peto izdajo Romana o Prešernu in z njim obogatila svojo zbirko Biografij. Knjigo je opremila Nadja Furlan, tako da bo knjiga vsestransko obogatila police prijateljev domače književnosti, posebno pa še častilcev Prešerna.

Pisateljica opisuje v romanu Prešernovo življenjsko pot, hkrati pa tudi okolje, v katerem se je rodil, rasel in živel največji slovenski pesnik. Pisateljica se je pri prikazu pesnikove poti in usode opirala na literarnozgodovinske vire, predvsem na profesorja Franceta Kidriča, seveda pa je znala pomanjkljivosti podatkov dopolniti s pisateljsko domišljijo. Tako je napisala roman, ki se prijetno bere in ki seveda daje prepričljivo človeško podobo pesnika, pa tudi ljudi s katerimi se je družil, pa tudi časa prve polovice 19. stoletja in tudi okolja, v katerem je živel. Ta podoba je sicer prikazana v malce romantični obliki, morda pod vplivom časa in razmer, katere opisuje, toda pisateljici, ki ji je roman o Prešernu najboljša stvaritev, je uspelo prikazati tragično življenjsko podobo genialne osebnosti, nesmrtno delo njegovega duha, pa male razmere tedanjega slovenskega okolja in nemalokrat tudi zle namere ljudi okoli pesnika, ki še zdaleč niso mogli razumeti veličine pesnika in tragičnosti njegove osebnosti. Prav zaradi te podobe pesnika v nerazumevajočem okolju je roman vreden vsega priznanja, čeprav je za Vaštetovo pomenil ne samo velik uspeh temveč tudi izpolnitev pomembne kulturne naloge. Sl. Ru.

Patronat KZ - INAC svetuje

VIŠINA DOHODKOV ZAKONCEV POGOJ ZA SOCIALNO POKOJNINO

Vpr.: «Moj mož je upokojenec in prejema nekaj čez sto tisoč lir mesečne pokojnine, jaz pa nisem bila nikoli zavarovana. Ker bom prihodnji mesec dopolnila 65 let, vas vprašujem, če bom imela pravico do socialne pokojnine in koliko ta znaša?»

G. K.

Pravico do socialne pokojnine, ki jo prizna ONPI (državna ustanova upokojencev), imajo tisti italijanski državljani, ki so dopolnili 65. leto starosti, nimajo nobene druge posredne ali neposredne pokojnine in katerih dohodki ne presegajo določene višine. S 1. januarjem 1976 je meja dohodkov določena v znesku 608.400 lir letno, če je prosilec samski. Za zakonca pa je skupni dohodek določen v višini 1.663.350 lir letno. V našem primeru samo dohodek, ki izhaja od moževe pokojnine, ne presega omenjenega zneska, če pa imate še hišo, zemljišča ali kak drug vir dohodkov, ki skupaj z moževo pokojnino presegajo en milijon 663.350 lir letno, ne boste dobila socialne pokojnine. V prošnji mora prosilec točno navesti svoje dohodke, ki morajo seveda odgovarjati davčni prijavi.

Kar se tiče višine mesečnega zneska, se je letos socialna pokojnina zvišala od 38.850 lir na 46.800 lir mesečno na podlagi avtomatičnega izenačenja, ker so se percentualno povišali življenjski stroški za 20,5 odstotka.

DODATNI PRISPEVEK ZA KMEČKO ZAVAROVANJE

Vpr.: «Sem kmečki upokojenec in zato sem se s koncem lanskega leta zbrisal iz kmečkega zavarovanja, da ne bi več plačeval prispevkov. Včeraj pa so mi prinesli na dom davčno kartelo, na podlagi katere moram plačati skoraj 30.000 lir za kmečko zavarovanje in za davek na psa. To pomeni, da me niso zbrisali, ker moram še zmeraj plačevati prispevke, ali je morda prišlo do pomote? Prilagam vam fotokopijo, da mi boste lahko bolje raztolmačili.»

V. G.

Kot je razvidno iz davčne kartele, je 25.000 lir od omenjene vsote namenjenih za kmečki pokojninski sklad, ostalo pa je znesek triletnega občinskega davka na psa. Toda razčistiti moramo en pojem: omenjeni znesek za pokojninski sklad se nanaša še na leto 1975, ker, kot smo že poročali v naši zadnji rubriki z dne 6. 3. 1976, so zaradi višjih pokojnin tudi sorazmerno zvišali prispevke, ki jih v teh dneh izterjuje davkarija na podlagi dodatnih poimenskih seznamov. Zato morate ta davek obvezno poravnati, ko pa bodo sestavljali poimenske sezname za letošnje leto, vas bodo dokončno izpustili iz seznama davkoplačevalcev, pravzaprav boste plačeval le davek na psa.

ŽIGOSANJE ZDRAVSTVENIH KNJIŽIC INAM

Upokojenci pri splošnem obveznem zavarovanju, ki morajo do konca tega meseca žigosati svoje zdravstvene knjižice INAM, se lahko obrnejo za opravljenje te formalnosti na Patronat Kmečke zveze INAC, da se tako izognejo dolgemu čakanju na pristojnih področnih uradih INAM. S seboj naj prinesejo zdravstveno knjižico INAM in zadnji odrezek pokojnine.

V tej rubriki naš izvedenec Boris Simoneta seznanja čitatelje z vsemi vprašanji v pristojnosti Patronata Kmečke zveze. Za vsa pojasnila se lahko zainteresirani obrnejo na Patronat KZ INAC, Ul. Cicerone 8/b, tel. 62-785. Urad je odprt vsak dan od 8.30 do 12.30 in popoldne od 15. do 17. ure, ob sobotah pa od 8.30 do 12. ure.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 10. APRILA 1976

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
Prvi kanal

12.30 Poljudna znanost: Iskanje otročjih risb
12.55 Komični filmi: Nore glave in «Zobobol» s Stanliom in Oliom
13.25 *Vremenska slika*
13.30 DNEVNIK
14.00 Odprta šola, tedenska oddaja o vzgojnih problemih
14.45 Roto 20 — tedenska oddaja italijanskih kronik
16.45 Program za najmlajše: Moja hiša in svet
17.05 Dedalo — iskanje v devetih igrah
17.55 *Izžrebanje loterije*
18.00 *Nabožna oddaja*
18.10 Sedem dni v parlamentu
18.35 Zmagovalec — telefilm
19.28 *Kratke vesti dnevnika št. 1*
19.30 *Italijanske kronike in Vremenska slika*
20.00 DNEVNIK
20.45 Nina fa l'amore con Gualtiero
Glasbena novela, katero bo povedal Carlo Simoni v spremstvu igralcev Schola Cantorum
21.45 Od A do Ž — dogodek kako in zakaj?
Sledil bo DNEVNIK in Vremenska slika

Drugi kanal

18.00 *Rubrike dnevnika št. 2*
18.25 Pop koncert
Igral bo ansambel Chris Farlow and Atomic Rooster
19.00 *Kratke vesti dnevnika št. 2*
19.02 Športna sobota
19.30 DNEVNIK — odprti studio
20.45 Imamo glasbo in glasbo
21.40 *Cannon: «Una lista speciale»*
V ZDA je skrivnostno izginil neki Dabney Calloway. Njegova žena Gretchen, ki živi v Zürichu je zaprosila Cannona naj razišče to skrivnost. Detektiv ugotovi, da se Calloway piše v resnici Dirk Colenam, ki pa je tudi priznan zaročenec neke Cannonove prijateljice. Potem razplet čudnih dogodivščin: Cannonu se posreči, da ugotovi, da se je Coleman - Calloway polastil seznama zelo tajnih številk bančne ustanove v Švici, kjer je delala Gretchen. Zakaj pa je moški izginil?
22.30 Srečanje z Danielo Davoli
Sledil bo DNEVNIK

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA
Ljubljana

9.30, 10.35 in 12.10 *TV šola:* Nemčija in Avstrija, Vzgojna posvetovalnica, S. Horvat, TOZD, Moderna terapija, Politična ekonomija
15.10 Nogomet: *Sarajevo — Dinamo*
17.35 Študij na univerzi: Pravo
17.55 *Obzornik*
18.15 *J. Breckt: Izjema in pravilo — mladinska igra*
19.15 *Risanka*
19.30 DNEVNIK
19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar
20.00 LJUBEZEN MED RUŠEVINAMI — film
Film je leta 1975 režiral George Cukor. V glavnih vlogah igrata Katherine Hepburn in Lavrence Oliver.
Ljubezen med ruševinami je angleški televizijski film najnovejše proizvodnje. Sijajna igralca v glavnih vlogah nam predstavljata ostarel par. Katherine Hepburn ima neprijeten sodni proces, saj jo toži neki mladenič.
21.40 *Moda za vas*
21.50 DNEVNIK
22.10 *625*
22.50 Jazz na ekranu: Joachim Kühh — drugi del

Koper — barvna

15.10 Nogomet: *Sarajevo — Dinamo*
19.30 Otroški kotiček
20.15 DNEVNIK
20.30 O pastirju, ki je postal volk
21.15 Pionirji letalstva, četrti del
22.05 *Glasbeni nokturno*

Zagreb

15.10 *Nogometno prvenstvo Jugoslavije*
17.45 «Pet plus», «Naj živi glasba» — oddaja za otroke
18.45 «Ima nade za nomade» — Humoristična oddaja
20.00 «POGREB V LOS ANGELESU», film
21.35 Festival zabavne glasbe

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Poslušajmo spet; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Dejstva in mnenja; 15.45 Avtoradio — oddaja za avtomobiliste; 17.00 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Romantična simfonična glasba; 19.10 Kulturni spomeniki naše dežele; 19.40 Pevska revija; 20.00 Šport; 20.35 Teden v Italiji; 20.50 Odskočna deska; 21.20 Ritmični orkester; 21.30 Vaše popevke; 22.30 Glasba za lahko noč.

KOPER

6.30, 7.30, 13.30, 14.30, 16.30, 18.30 Poročila; 6.25 Zabavna glasba; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 8.00 Ciak, muzika; 8.35 Glasba, sladka glasba; 9.00 Folklora; 10.15 Glasbeni portret; 10.35 V svetu kulture in umetnosti; 10.45 Glasba in nasveti; 11.15 Pojejo Ohio Players; 11.30 Dirigent Cavallari; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Plošče; 14.15 Edig Calletti; 14.35 Italijanski zbori; 15.00 Ansambel Vittorio Borghesi; 15.45 Slovenski pevci; 16.40 Zabavna glasba; 17.00 Glasba po željah; 18.00 Vročih 100 kw; 18.35 Domače viže in napevi; 19.30, 20.45, 21.35 Glasbeni wikend; 22.00 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 6.00 Glasbena matineja; 6.30 Jutranja glasba; 7.15 Tukaj govori Jug; 7.30 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje popevke; 9.00 Vi in jaz; 11.00 Drugi zvok; 11.30 Lahka glasba; 12.10 Najnovejše pesmi; 13.20 Preizkušajo se diletanti; 14.05 Drobec satire; 15.10 Oddaja za bolnike; 15.40 Veliki variete; 17.10 Govorimo o glasbi; 19.20 Na naših trgih; 19.30 Radijska igra: Così fan tutte; 22.50 Odmor z glasbo.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 12.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 6.00 Jutranja glasba; 7.45 Glasba za dobro jutro; 8.40 Izbrane pesmi; 9.35 Komedija: Pahljača Ledy Windermere; 10.05 Plošče; 10.35 Batto quattro, glasbeni variete; 11.50 Zbori vsega sveta; 12.40 Alto gradimento; 13.35 Plošče; 15.00 Nekoč je bila Saint - Germain - Des - Près; 15.40 Glasbeni inštrumenti; 16.35 Filmska glasba; 17.25 Izžrebanje loterije; 17.50 Kič; 19.05 «Inter nos»; 19.55 Supersonic; 21.29 Popoff; 22.50 Glasba pod zvezdami.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 6.000 Jutranja kronika; 6.50 Beseda na današnji dan; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Glasbena pravljica; 9.45 Naši umetniki mladim poslušalcem; 10.45 Turistični napotki; 11.03 Sedem dni na radiju; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ob bistrem potoku; 13.15 Zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . . .; 14..40 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.45 Vrtiljak; 16.45 S knjižnega trga; 17.00 Aktualnosti; 17.20 Gremo v kino; 18.05 Pogovor s poslušalci; 18.15 Čustveni svet računalnika Ruperta; 19.30 Zabavna glasba; 19.40 Ansambel Latinos; 19.50 Lahko noč, otroci!; 20.00 Spoznavajmo svet in domovino; 21.15 Za prijetno razvedrilo; 22.30-23.30 Oddaja za izseljence.

DANES NA RTV LJUBLJANA

«Izjema in pravilo»

Danes popoldne ob 18.15 bo na prvem sporedu ljubljanske televizije predstava Slovenskega amaterskega gledališča iz Trsta iz lanske sezone, igra za pouk Bertolta Breckta «Izjema in pravilo».

Predstavo je tržaško gledališče posnelo v ljubljanskem televizijskem studiu lani septembra. Za gledališče jo je režiral Sergej Verč, televizijsko realiziral pa režiser Lado Troha.

Brechtova «igra za pouk» IZJEMA IN PRAVILO nedvomno pomeni enega največjih gledaliških dosežkov tega našega nepoklicnega gledališča, saj jo je SAG, poleg na rednih gostovanjih doma in v Sloveniji, predstavilo še na Svetovnem festivalu mladih gledališč v Zagrebu in na republiškem festivalu amaterskih gledališč v Jelšah pri Šmarjah.

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) če se ne boste ponujali, boste občepeli. Kar se ljubezni tiče, boste danes zelo srečni.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Dan bo popolnoma normalen, brez večjih dogodkov in doživetij. Ne polagajte važnosti govoricam.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Spremembe, ki bi utegnile koristiti vam in vašim sodelavcem. V družini vzdušje ne bo najbolje.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) če nočete zaiti v težave, držite dano besedo. Ne znašajte svoje ihte in nervoze na svojce.

LEV (od 23. 7. do 32. 8.) Ko se vam bo zdelo, da je šlo vse po zlu, boste našli rešitev. Obisk, ki vas bo zelo razveselil.

DEVICA (od 24. 8. do 22. 9.) Pobuda ni vse, potrebno je tudi izpeljati. Upoštevajte tudi mlajše od sebe. Glavobol.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) Ker je čas dragocen, ga ne zapravljajte z nepotrebnimi razpravami. Neka oseba se zanima za vas.

ŠKORPIJON (od 23. 10. do 22. 11.) Ne zapirajte oči, pred nekimi napakami, ker boste sicer plačali vi. Verjetno boste morali na pot.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Vpliv predstojnikov je prevelik, da bi ga mogli premagati. Lepa beseda lepo mesto najde.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Včasih se človek izgubi v malenkostih. Na vidiku so nova poznanstva, ki vam bodo koristila.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Izredno delo in izredni zaslužki. Neko prijateljstvo se bo znova razživelo.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Edino s kompromisom boste delikatno zadevo pripeljali do konca. Sreča zahteva včasih tudi žrtve.

Jez prijateljstva

Panamci so ponosni na jez in hidroelektrarno, ki jo je zgradil beograjski Energoprojekt — Veliko zaupanje

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

CANJITA — O reki Bayano so Panamci, predvsem tisti, ki jih tukaj imenujejo »bayaneros«, zložili že dolgo vrsto pesmi. Starejše govorijo o rodovitnosti njenih bregov, izražajo strah pred povodnjimi, pojejo o lepoti njene doline. Te dni je nastala še ena pesem. Recitirali so jo na slovesnosti, ko so proslavili začetek polnjenja akumulacijskega jezera, katerega voda bo po turbinah hidroelektrarne dajala Panami več električne energije, kot so jo do zdaj proizvajali v celoti.

Nova pesem govori o hidroelektrarni, o revoluciji, o generalu Omarju Torrijosu, o Panami, Jugoslaviji in Jugoslovanih, o mednarodnem prijateljstvu. Ta pesem se je zlila z resničnim prazničnim razpoloženjem vseh Panamcev na dan, ko so proslavili konec največjega gradbenega projekta v tej državi po izkopu Panamskega prekopa.

Dve desetletji čakanja

Lahko bi našteli veliko praktičnih razlogov, zakaj pomeni tej državi na sredi med dvema Amerikama in dvema oceanoma zgraditev hidroelektrarne dogodek stoletja. V Panami zelo primanjkuje drugih energetskih virov. Vse potrebne količine nafte morajo uvažati, premoga pa prav tako nimajo. Sedanje potrebe po električni energiji zadovoljujejo z elektrarnami na — drago — nafto.

Za Panamo je bila pot do prve hidroelektrarne (obilica ustreznih rečnih tokov ji omogoča, da bo lahko zgradila še kakih 10 manjših hidroelektrarn) dolga skoraj dve desetletji: prve študije za hidroelektrarno Bayano so bile izdelane leta 1958.

Ameriški lastniki družbe za proizvodnjo elektroenergije pa niso hoteli privoliti v tak investicijski projekt. Laže in ceneje jim je bilo graditi termoelektrarne na tekoča goriva. Čeprav je bila tako proizvedena energija dražja, jih to ni motilo, saj jo je plačeval panamski potrošnik. Panamci pravijo, da so doslej imeli najdražjo elektriko na svetu.

Šele vladajoča ekipa brigadnega generala Omarja Torrijosa, ki je prevzela krmilo države leta 1968, je staro študijo o elektrarni na Bayani spet privlekla iz arhiva. Družbo za proizvodnjo elektroenergije so podržavili in začeli iskati primernega izvajalca del. Leta 1971 so nalogo zaupali našemu Energoprojektu, podjetju, ki je z nekaterimi drugimi deli v Panami že pokazalo svoje kvalitete. Pogodbo so sklenili v predsedniški palači, kar samo po sebi govori o pomenu ki ga je Panama že od začetka dajala projektu Bayano

Naloga ni bila lahka. V štirih letih je bilo treba v divjini — čeprav je gradbišče komaj kakih 100 kilometrov oddaljeno od glavnega mesta — zgraditi 433 metrov dolg in 65 m visok jez. Vanj so vgradili 150.000 ton cementa. Tovornjaki, ki so dovažali gradbeni material, in prekucniki na gradbišču so v teh štirih letih prevozili skupno okrog 4,7 milijona kilometrov. Sam jez je veljal 70, celotna hidroelektrarna pa 150 milijonov dolarjev, kar je za 70 odstotkov več, kot je bilo predvideno.

»Res je, da nas ta objekt veliko stane, toda za nas bi bilo še draže, ko ga ne bi bili zgradili. Po okvirnih računih bi nas toliko v naslednjih šestih letih stala uvožena nafta, potrebna za tolikšno energije, kot jo bo dajala hidroelektrarna,« je na slovesnosti dejal predsednik vlade Torrijos.

Med našimi »Panamci«

Obiskali smo jez Bayano. Medtem ko smo se vozili z avtobusom, ki si je zaman prizadeval, da bi se izognil vsaj najglobljim jamam na cesti, in tudi kasneje na samem jezu smo se kar naprej spominjali na to, da smo pri nas pisali o tem gradbišču kot o jezu v srcu panamske džungle. Verjetno zato, da bi bili sestavki bolj »zanimivi«. V resnici pa tukaj ni džungla To je višji, planinski del države z redkimi rastlinami, poln ograjenih pašnikov s sparjeno travo. Od drevja je najpogostnejši quipo, kot ga imenujejo bayaneri, ki zbuja pozornost že zato, ker je veliko višji od vsega drugega in ima nenavadno, belo lubje.

Nekaj kilometrov južno od Canjite, središča okraja Chepo, stoji naselje jugoslovanskih delavcev na jezu Bayano. Čeprav je Energoprojekt beograjsko podjetje, so tukajšnji delavci zares jugoslovanski, ne pa beograjski, naselje pa je »Jugoslavija v malem«. Vseh skupaj je okrog 200, iz Beograda pa jih je sorazmerno malo. Kvalificirani strojni ključavničar Dobrilo Šaponjić je iz neke vasi pri Novi varoši, njegov kolega po stroki Rok Valčič iz Ljubljane, tesar Šime Vojić iz Imotskega ...

»Že od jutra slavimo. Domačini z okoliških kmetij nas kar naprej oblegajo, vabijo in vodijo nas v svoje hiše in kolibe, veselo nazdravljamo drug drugemu.« je dejal Šaponjić, ko smo začudeno pogledali, kako da je lepo urejeno naselje Energoprojekta skorajda prazno. A Šaponjić ni bil sam. V njegovi družbi so bili Santiago, Rubio in še nekaj delavcev, ki so bili do včeraj kmetje, zdaj pa so zaposleni skupaj z našimi pri firmi Energoproject Engineering and Contracting Company. Devetindvajsetletni Šaponjić, rojen nekje pod Zlatarjem, nam zato predlaga:

»Oprostite, če vam ni težko, se rajši pogovarjajmo po špansko!«

In pogovarjali smo se torej po špansko. Ko so nam bayaneri hoteli pojasniti kaj bolj »zapletenega« — ali mi njim — je Dobrivoje Šaponjić nekajkrat priskočil na pomoč kot prevajalec. »Kako se ne bi dobro naučil špansko, ko sem tukaj že štiri leta. Delavci. panamski in naši, pa so tako rekoč ves čas skupaj, tako med delom kot po delu.«

Tako so s skupnim delom in življenjem 200 Jugoslovanov in 1000 Panamcev zgradili ne samo jez, temveč sklenili tudi veliko prijateljstev. In še več: ker je bilo gradbišče na reki Bayano štiri leta v središču pozornosti tukajšnje javnosti, sta prijateljstvo in razumevanje med graditelji prerasla v spoštovanje in prijateljstvo Panamcev do Jugoslavije, zaupanje, s katerim danes tukaj spremljajo mnoge jugoslovanske pobude, bodisi politične, gospodarske ali drugačne.

Naj navedem za primero: med mladino je zbudila veliko zaupanje novica, da bodo morda v kratkem poslali na študij v Jugoslavijo nekaj fantov in deklet. V avtobusu, s katerim smo se peljali v Canjito in k jezu na reki Bayano, je bilo vse polno panamkih fantov in deklet in jugoslovanska novinarja sta utegnila odgovoriti komaj na pol vprašanj o Jugoslaviji njenih univerzah in režimu študija, ki so jih neutrudno postavljali mladi Panamci.

SLOBODAN VUKMIROVIĆ

Preutrujeni od vojn

Ugotovitve stockholmskega instituta za raziskovanje miru — Od 9. septembra 1945 do danes nenehno novi vojaški spopadi povsod po svetu

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

STOCKHOLM, aprila — Stockholmski inštitut za raziskovanje miru (SIPRI) je opozoril, da je svet preutrujen od vojn in da so mednarodni in lokalni spopadi postali »skoraj normalen pojav«. Vsak dan od 9. septembra 1945 do danes je bila kje na svetu vojna. V letih 1945—69 je bilo skupno 97 mednarodnih in državljanskih vojn in oboroženih spopadov — štirikrat toliko kot od začetka tega stoletja do leta 1941.

Če bi seštevali vse vojaške spopade v tem 25-letnem obdobju, bi videli, da so trajali skupaj skoro 300 let, drugače rečeno, da je vsaka vojna trajala povprečno tri leta. Območja teh spopadov so bila ozemlja okrog 60 držav v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki, njihove žrtve pa desetine milijonov nedolžnih ljudi.

V študijah na temo »Svet, vojne in orožje« je stockholmski inštitut opozoril, da se lahko katerakoli vojna sprevrže v velikanski jedrski spopad. Na področju jedrskega razoroževanja so bili doslej doseženi le »neznatni uspehi«.

Strokovnjaki SIPRI se strinjajo v oceni, da se svet čedalje bolj militarizira, da je vojaška sila postala »značilnost sodobnega časa«, da se tekma v proizvodnji najsodobnejšega rušilnega orožja nenehno nadaljuje. Lani smo po vsem svetu porabili za orožje nad 210 milijard dolarjev (okrog 3600 milijard dinarjev), kar je enako 50 odstotkom narodnega dohodka dobre polovice človeštva oziroma je 15 do 20-krat več, kot znaša celotna pomoč državam v razvoju.

Po drugi svetovni vojni se je celotna rušilna moč orožja, stacioniranega v vojaških arzenalih po svetu, povečala nekaj desettisočkrat. Potencialne možnosti za organizirano ubijanje so silovito narasle, tako da si človek kaj takega težko predstavlja. Samo rušilna moč taktičnega jedrskega orožja v Evropi je več kakor tridesetkrat večja od moči vsega orožja, uporabljenega med drugo svetovno vojno ter v korejski in vietnamski vojni skupaj!

Če odštejemo leta svetovnih vojn, smo po svetu od leta 1900 naprej porabili za orožje 7500 milijard ameriških dolarjev (okrog 130.000 milijard dinarjev). Po cenah iz leta 1975 znese to 2500 dolarjev na prebivalca. Večina tega zneska pride na ZDA in Sovjetsko zvezo.

Stroški za vojaške raziskave in razvoj znašajo povprečno 25 milijard dolarjev letno (okrog 425 milijard dinarjev) — petkrat toliko, kot porabimo za raziskave na področju medicine. Za izpopolnjevanje obstoječega in projektiranega novega orožja pa skrbi vsak dan 400.000 strokovnjakov in tehnikov.

SLOBODAN LUKIĆ

Demokrati v krizi

Ameriški kapital je bolj dov zeten za republikansko kot za demokratsko politiko — Je v tem Carterjeva šansa?

OD NAŠEGA NEWYORŠKEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 8. aprila — Trije tekmeci za predsedniško nominacijo demokratske stranke so v torek »preživeli« volitve v dveh pomembnejših državah ameriškega severovzhoda, tradicionalnega oporišča te stranke. Zmaga senatorja Henryja Jacksona v New Yorku je nekoliko zavrla pohod južnjaka Jimmyja Carterja, bivšega guvernerja Georgije, ki je istega dne v Wisconsinu za las premagal Morrisa Udalla, poslanca iz Arizone.

Ognjevito proizraelski Henry Jackson je zbral, kakor so pričakovali, večino izmed 2 milijonov židovskih glasov, kar je bilo odločilno spričo apatičnega odziva volivcev, saj jih je glasovala komaj tretjina. Toda Jackson je bil zadnji v Wisconsinu, kjer ni mogel izkoristiti proizraelskih čustev in tudi ne protičrnskih razpoloženj, ki so mu pred dvema mesecema prinesla zmago v državi Massachusetts. Nekaj za Jacksonom sta v New Yorku pristala Udall in Carter.

Ta glasovanja so bila izredno pomembna za iskanje demokratskega kandidata, ki bi lahko porazil predsednika, zavzetega za reelekcijo, kar bi bil sicer politični čudež, ki se v ZDA ni zgodil že 44 let.

Demokratski tabor v tem iskanju izgublja prejšnje in dobiva nove pretendente. Tri-

JIMMY CARTER: zmanjkalo sape?

je so preživeli, trije odnehali, dva — Fred Harris iz Oklahome in George Wallace iz Alabame — pa nimata nikakršnih možnosti. Medtem sta prodrla na dan dva nova kandidata: Jerry Brown in Frank Church, prvi guverner drugi senator iz Kalifornije.

Ta gneča je izraz dejavnosti demokratske stranke, katere osnovno politično formulo je kriza 1974—75 očitno zelo pretresla. Že od Roseveltovega »New Deala« po krizi tridesetih let zastopa ta stranka politiko državne intervencije v gospodarske in socialne odnose, prizadevajoč si zagotoviti enakomeren razvoj in se izogniti pretresom. Zdi pa se, da se je ameriški kapital v zadnji krizi naučil, da vendarle nima dovolj moči za »topove in maslo« hkrati, in začenja to politiko doživljati kot zavoro. Republikanska politika, katere cilj je kapitalu razširiti razvojna področja, ne pa s povečanjem socialnih dajatev lajšati breme zaostalim industrijam očitno bolje izraža življenjske interese ameriškega kapitala.

Te delitve so zajele demokratsko stranko, kar se vidi tudi v »nepričakovanem vzponu južnjaka Carterja, ki je po političnih stališčih bližji republikancem kot veteranom demokratske stranke« Po eni teoriji ima največ možnosti veteran Hubert Humphrey če se bo to tekmovanje končalo z mrtvim tekom peščice kandidatov, med katerimi si ne bo niti eden zagotovil jasne prednosti do konvencije stranke, ki bo julija v New Yorku. Če se bodo Carterje vi uspehi nadaljevali, pa se bo stranka strnila okrog tega južnjaka.

Največje možnosti je ta linija imela v New Yorku, ki ga je kriza zelo pretresla in ki išče rešitev v večjem opiranju svojih socialnih stroškov na zvezno blagajno. Toda Ford in Reagan se tukaj sploh nista pokazala. Ford je Reagana ponovno premagal v Wisconsinu, po porazu v Severni Karolini, zaradi katerega se je predsednik še za kak korak približal pogledom izzivalca iz Kalifornije.

DRAGIŠA BOŠKOVIĆ

Potrošniška psihologija

Pokongresna kampanja zoper protihumano bit potrošniške miselnosti in kulta materialnih dobrin v Sovjetski zvezi — Poučni primeri iz »Pravde«

MOSKVA, aprila — Te dni je bilo na stolpcih »Pravde«, ki posveča večji del prostora obdelavi linije in nalog po 25. kongresu KPSZ, objavljeno tudi tole: »Načelnega pomena je stališče, navedeno v referatu (Brežnjeva) o tem, da mora večje materialne možnosti spremljati višja idejna, moralna in kulturna raven ljudi, sicer se bomo znašli pred posledicami malomeščanske in drobnoburžoazne psihologije.«

Partijsko glasilo očitno meri na nevarnost porajanja potrošniške miselnosti tudi v sovjetskih razmerah. Po uradni trditvi so takšni pojavi, ki jih tu pogosto označujejo tudi kot »kult predmetov«, zelo redki, vendar jih ne gre prezreti.

Profesorjeve nepremičnine

O enem takih primerov je nedavno na straneh tednika »Literaturnaja gazeta« poročal prvi sekretar CK KP Litve Patras Griškjavičus. Na dnevnem redu partijske organizacije na agronomski fakulteti pri litvanski akademiji kmetijskih ved je bil »primer profesorja Ciparisa«, ki je član KP SZ. Zgodba na kratko:

Leta 1960 je profesor dobil od mestne uprave v Kovnu zemljišče, na katerem si je sezidal zasebno hišo s stanovanjsko površino 190 kvadratnih metrov, kar presega dovoljene norme zasebne posesti. Profesorju pa to ni zadoščalo. Iste oblasti je prosil in od njih tudi dobil še eno parcelo, na kateri je kmalu zrasla lepa hiša z 288 kvadratnimi metri in z garažo.

To je del zgodbe. Drugi se nanaša na način, kako je profesor prišel do takšnih nepremičnin. Predvsem si je s korupcijo pridobil gradbeni material, ki ga primanjkuje, in sicer v glavnem prek kmetijskih organizacij (gre za profesorja agronomije). Hkrati je spretni profesor uredil tudi s pristojnimi mestnimi organi, t.j., da pri njem živijo njegova mati in dve gospodinjski pomočnici.

Profesor bi gotovo še nadalje užival v lepih vilah, če ne bi nekdo poslal pisma na CK litvanske KP. Kloboč se je začel odvijati ....

Vikendi in okoli njih

Republiški partijski sekretar pravi, da je bil profesor Ciparis »strogo kaznovan«, vendar ne gre predvsem za to. Sekretar je zgodbo uporabil kot primer, ki naj ponazori, kam lahko pripelje neustavljiva sla po bogastvu. Griškjavičus izhaja iz tega, da je to izjemen primer, vendar ne zanika obstoja pojavov, ki kažejo na »potrošniško psihologijo« med delom prebivalstva.

Ta psihologija se kaže med drugim — pravi sekretar — prav v graditvi luksuznih zasebnih vikendov, »pravcatih palač z garažami, avtomati, hrastovimi in marmornatimi pročelji«. Pri tem zbuja pozornost dejstvo, da gre pogosto za materiale, ki jih izrazito primanjkuje na domačem tržišču, tako da prihaja zaradi pomanjkanja do zastojev pri graditvi pomembnih družbenih objektov. Graditelji takih »palač« se povezujejo z odgovornimi voditelji nekaterih podjetij in ustanov, da po zvezah dobijo, kar potrebujejo.

Ob takih in podobnih pojavih pravijo politični delavci in sociologi, da se sla po materialnih dobrinah poraja tam, kjer »boja za izpolnitev planskih nalog ne spremlja tudi boj za bogatitev notranjega sveta vsakega člana kolektiva«. Izhajajo s stališča, da ta proces ni preprost in da je treba storiti še marsikaj pri ustvarjanju duhovne atmosfere, pri kateri bodo prišle do izraza prave človeške vrednote. Patras Griškjavičus pravi, da glede tega še vedno obstaja »inertnost in inertno ocenjevanje«, kar včasih pripelje tudi do »nihilističnega odnosa dela mladine do vsega, kar jo obdaja«, pa tudi do tega, da del mladih poskuša po najkrajši in najlažji poti priti do materialnih koristi, s tem da se odločajo za »donosnejše« poklice ipd.

Boj proti takšnim pojavom je naloge — pravijo tu — ne le političnih organizacij, marveč tudi prosvetnih delavcev, umetnikov in mnogih drugih. Predavatelji še zdaj v vzgojne namene uspešno uporabljajo klasično književnost — dela Balzaca, Gogolja, Saltikova-Ščedrina, Gorkega in drugih — ki »razkrinkava protihumano bit potrošniške psihologije in kulta materialnih dobrin«, vendar so isti predavatelji in vzgojitelji mnogo manj samozavestni in odločni, kadar gre za »posledice takšnih pojavov v našem času«. S. MASLEŠA

Spodrezani frak

Ko so se pred kratkim v vzhodnomalezijski zvezni državi Sabahu pripravljali na volitve novega premiera države, sta si kandidata za prvega ministra Tun Mustafa (dosedanji premier) in Tun Fuad v predvolilnem boju pomagala tudi s stranskarskimi časniki, kjer sta poskušala na vse mogoče načine očrniti tekmeca. Domači »Express«, ki podpira Tun Fuada, je takole predstavil tekmeca Tuna Mustafa: »Tun Mustafa si je v zadnjih osmih letih nepošteno prilastil najmanj 234 milijonov dolarjev državnega denarja. Z drugimi besedami to pomeni, da si je prilastil 30 milijonov dolarjev na leto, 2,5 milijona na mesec, ali 85 tisoč dolarjev na dan. Tun Mustafa si je prilastil in poneveril državni denar, zato je ta človek slabši kot najhujši krvoses.«

Časnik »Times« iz nasprotnih vrst pa je odgovoril: »Za Tuna Fuada lahko zanesljivo ugotovimo le to, da je to človek z mnogimi obrazi. Tuna Fuada »krasijo« lastnosti človeka, ki se niti za trenutek ne bi obotavljal, če bi bilo treba komu od njegovih najbližjih prijateljev ali celo sorodnikov zabosti nož v hrbet. Tun Fuad je domišljav in aroganten, zato ga je treba odslovitt s krepko brco ...«

Španija med Francom in demokracijo

Čas „stoterih cvetov“

Po zakonu ni v Španiji nobene stranke, v resnici pa jih je več kot kjerkoli v Evropi

MADRID, aprila — Puerta del Sol je eden od živčnih ganglijev prekipevajočega Madrida. Na tem ovalnem trgu se stika četrt potrošniških templjev, kakršna sta Galeria Preciados, kjer prav zdaj po reklamnih cenah ponujajo kitajsko blago, in »boljši« El Corte Ingles s poslovnim delom mesta, ki sega sem po ulicah Alcala in San Jeronimo, dveh bančniških in trgovskih žilah. Onstran trga se začenja staro mesto, malo turistično načičkano, vendar po arhitekturi še vedno dostojanstveno strogo, zlasti Plaza Mayor, pravokotni trg s stolpiči in arkadami, ki je središče starega Madrida.

V lepi, kolonialni palači iz rdeče opeke za streljaj od trga je zunanje ministrstvo; v tem delu okrog Puerta del Sol je namreč tudi del birokratskega Madrida. Večji del ministrov je sicer v novih, dolgočasnih poslopjih, v novih, dolgočasnih četrtih na severu mesta. Toda tu, v starem središču, je vendar ostalo nekaj imenitnih ustanov, vsaj na glas ne bi mogli reči drugače; kajti prav sredi trga stoji bela in rožnata palača, v kateri je uprava »seguridad« — policije. Za poetični streljaj na drugi strani, proti »elegantnim« četrtim je nekoliko zaspani dom parlamenta — »cortes españolas«. V tej hiši se bo v prihodnjih mesecih dogajalo marsikaj usodnega za prihodnost Španije. Parlament naj bi najprej tako rekoč zrušil sam sebe in se potem umaknil novemu predstavniškemu domu. Zamotana operacija, v kateri nihče prav ne verjame, in tudi tisti, ki so ta načrt skovali, še radi posegajo po starih metodah, v katerih ima pomembno mesto »seguridad«.

»Seguridad« sama se ni dosti spremenila, vendar ji poskuša novi minister brzdati. Človek, ki mu je pred nekaj leti taista policija vzela potni list, danes potuje več kot katerikoli drugi Španec — zunanji minister Areilz namreč; ta poskuša prepričati svet, da je policijskega režima v Španiji konec. Potuje pa ne samo on. Odvetnik Guerra Fontan, eden od voditeljev katalonske socialne demokracije, je bil od leta 1962 do lani brez potnega lista. V teh nekaj mesecih, odkar ga ima, je že prepotoval pol Evrope in ZDA, kot bi hotel nadoknaditi zamujeno — in si nekrati napraviti nekaj zaloge za prihodnost. Tako kot Marcelino Camacho. Tudi ta je bil v treh mesecih v Londonu, Bruslju, dvakrat v Parizu, v Rimu in Mekihi ... zdaj pa je spet v zaporu brez potnega lista. On pač ne more prepričati Evrope, da je policijskega režima v Španiji konec. Njegov prijatelj, član CK španske partije ki sem ga obiskal na drugem koncu mesta, tudi ne. Tudi on je bil že zaprt na Puerta del Sol — v isti celici kot sin Areilze, ki je zdaj zunanji minister.

Taista policija zdaj daje potne liste ljudem, ki jih je nekoč pognala čez mejo ali so se umaknili pred njo. Vrnil se je »zgodovinski« voditelj socialistov Rudolfo Llopis. Vrnilo se je nekaj komunističnih veteranov, ki so zapustili Španijo pred 40 leti. Vrnila se je tudi Teresa Bourbonska, sestra »s. moupravnega princa« Huga Carlosa, ki je bila pred 40 leti še v plenicah. Toda ker je začela delati politično propagando za brata, so jo vljudno zaprosili, naj se vrne tja, od koder je prišla. Mnogi begunci, zlasti Baski, so prepričani, da bi njih za enak prestopek manj vljudno povabili v zapor, zato raje čakajo onstran meje.

V senci »seguridad«, okrog trga, na katerem je noč in dan gneča, je veliko trgovin, restravracij, na tudi knjigarn. Izbira na knjižnih policah je vsekakor nenavadna. V eni od izložb ponujajo na spodnji polici »Človeški obraz caudila«, posmrtno zbirko anekdot o Francu, na zgornji pa znano knjigo o Titu angleške avtorice Phyllis Auty. Na drugi strani ceste je mogoče pri isti blagajni kupiti »Seksualno življenje v črni Afriki«, »Vsakdanje življenje med državljansko vojno na republikanski strani« ali pa izbor iz Leninovih del. Že pred leti je neka falangistični politik javno potožil, da izdajajo v Španiji več marksistične literature kot pa del Joséja Antonia, teoretika falange. Mnoge madridske knjigarne so še vedno živa ilustracija dvoumnega stanja, v katerem so pod amorfnim plaščem frankizma brstele različne tendence — ki jih je »seguridad« tolerirala, dokler niso presegle razmeroma ozkega kroga intelektualcev.

Zdaj dobiva španska politična pokrajina bolj reliefno podobo. Eden od paradoksov sedanjega trenutka je tudi v tem, da formalno nobena politična stranka še ni legalna, kljub temu pa ima Španija ta čas zanesljivo več strank kot katerakoli druga država v Evropi. Pri pregledu, ki ga je nedavno objavil madridski tednik »Cambio 16«, jih je z regionalnimi skupinami iz Katalonije, Galicije, dežele Baskov in drugih španskih pokrajin vred kakih 200. Lahko bi rekli, da Španija doživlja svoj čas »stoterih cvetov«, čeprav je jasno, da gre tako kot na Kitajskem za prehodno obdobje in da bo mnoge od teh cvetov pobrala prva zmrzal.

»Jaz sem bil doslej bolj socialistično usmerjen,« mi je rekel preprost človek v Madridu. »Pravili so, da je socialistična stranka močna, da se je v ilegali razvila. Zdaj pa vidim, da ima predvsem veliko voditeljev ...« Gotovo je, da tako mislijo še mnogi Španci in da se boje, da bo zaradi politične razdrobljenosti Španija zabredla v strankarske boje in nestabilnost. Bojazen je zagotovo stvarna, je pa le deloma upravičena, predvsem zato, ker je akademska, dokler strank po zakonu sploh še ni, na drugi strani pa je jasno, da se bodo posamezne skupine prisiljene združevati, če bodo hotele politično preživeti.

Je pa res, da je socialističnih strank veliko: socialistična delavska stranka (PSOE), ki se z mladim odvetnikom Felipejem Gonzalesom na čelu in ob podpori socialistične internacionale zelo prodorno uveljavlja, potem socialistična ljudska stranka (PSP), »Zgodovinski« PSOE, socialistična zveza, ki je zlasti močna v Andaluziji, socialistična konvergenca iz Katalonije ..., da naštejemo le najpomembnejše. Toda številčnost ni nikakršna posebnost socialistov. Tudi zvezo krščansko-demokratske opozicije, na primer, sestavlja pet strank, poleg tega pa je še ena krščansko-demokratska stranka s svojimi regionalnimi podružnicami v vladnem taboru ...

»Naj vas ne skrbi, če se ne znajdete, tudi sami imamo enake težave,« mi je rekel direktor velike madridske revije. Človek ima vtis, da se hočejo vse politične skupine in tokovi predstaviti, obesiti izvesek, zakoličiti parcelo in čimbolje izkoristiti čas do volitev — če volitve bodo.

Opozicija je o tem čedalje manj prepričana oziroma misli, da utegnejo biti volitve tako zrežirane, da bodo onemogočile svobodno politično tekmovanje. Kljub temu pa se vse stranke v praksi obnašajo tako, kot da računajo na volitve in zdaj predvsem poskušajo uveljaviti lastno identiteto.

To velja tako za opozicijo kot za vladni tabor. Medtem ko je opozicija že dolgo strukturirana, ker pač ni delala nikoli drugače kot v strankah, se je zdaj tudi na zunaj monolitni frankistični blok razbil v tri velike tendence. Skrajna desnica, ki povezuje falangiste in druge neposredne dediče frankizma, je ustanovila štiri »politična združenja« — ANEPA, UDPE, FNE in UNE. Te organizacije, ki se ločijo bolj po osebnostih kot po programu, bi lahko vse skupaj spravili pod streho gesla UDPE: kontinuiteta brez preloma in evolucija brez tveganja — se pravi nič. Program, ki je premalo tudi za reformiste. Ti so ustanovili organizacijo Reforma Democratica, ki črpa programske smernice predvsem iz političnega pisarja Fraga Iribarneja. Vezni člen med tema dvema skupinama je tako imenovana UDE (španska demokratična zveza), desno krilo krščanske demokracije, ki ga najbolje označimo, če povemo, da mu je prišel nedavno izrazit podporo v Madrid šef bavarske CSU Franz-Josef Strauss.

Voditelji posameznih strank iz vladnega tabora zdaj skoraj v zadregi poudarjajo svojo identiteto in se distancirajo od nekdanjih sopotnikov in sedanjih tekmecev. »Mi mislimo, da je v Španiji mogoče razviti demokratični sistem tako kot drugod na Zahodu,« mi je rekel generalni sekretar katalonske zveze — podružnice UDE — Santiago Udina. »Zato so potrebne reforme institucij, predvsem parlamenta. Smo za neposredne volitve v spodnji dom, smo za to, da se upoštevajo regionalni in sindikalni interesi. V tem se ločujemo od organizacij, kot so FNE, UDPE in podobnih, ki mislijo, da je treba le izboljšati sedanje institucije.«

V zakajeni sobi, kjer smo se pogovarjali, se je tik pred tem končal živahen sestanek vodstva stranke, ki ima, kot trdi Udina, zdaj v Kataloniji 8.000, v vsej Španiji pa 40.000 članov. »Toda ljudi je bilo težko prepričati, saj se politično angažirajo. Štirideset let mrtvila je pustilo sledove.«

Onstran velike ločnice, ki deli vladni tabor od opozicije, se ubadajo s podobnimi problemi. Marsikatera skupina ima predvsem vodstvo, članstva pa bolj malo. Voditelji strank zato zdaj veliko potujejo, organizirajo, govore, prepričujejo. Treba je razširiti bazo, pridobiti aktiviste, postaviti širše strukture. »Mi nameravamo v šestih mesecih povečati število članov s 100.000 na 300.000,« mi je rekel eden izmed voditeljev KP, ki ima sicer priznanc največ članov in najbolje organizirano strukturo.

Komunistična partija je najmočnejša stranka v »demokratični hunti«, opozicijski zvezi, v kateri so od pomembnejših skupin še ljudska socialistična stranka, stranka dela, socialistična zveza, delavske komisije in liberalni monarhisti. Odnos do kralja, ki mu hunta odreka legitimnost, in vprašanje sodelovanja s komunisti sta osnovna problema, v katerih se od hunte razlikuje druga velika zveza opozicijskih skupin — platforma demokratskega zbliževanja. V tej zvezi je najmočnejša skupina PSOE, poleg nje pa platforma povezuje še 5 skupin leve krščanske demokracije, karliste, socialne demokrate in nekaj manjših organizacij.

Obotavljivost vlade pri uresničevanju političnih reform in še posebno jasno izražena napoved, da KP ne bo legalizirana, sta delovali kot katalizator v odnosih med obema skupinama. »Vlada si ne more privoščiti, da bi zatrla krščansko-demokratsko in socialistično opozicijo, če se hoče vključiti v zahodno Evropo, kjer so socialni demokrati v mnogih državah na oblasti,« mi je rekel eden od komunističnih sobesednikov. »Te skupine pa si ne morejo dovoliti, da bi sprejele pravila igre, ki jih ponuja ta vlada, če bo taista vlada zapirala komuniste. Na drugi strani pa, kot pravi, recimo, Gil Robles (eden izmed voditeljev krščanske demokracije) bi partija s prepovedjo dobila »premijo ilegalnosti.« Argument, ki ga je pogosto slišati tudi v vladnem taboru, češ, komunisti se bodo v ilegali še laže razvijali, ker jim ne bo treba prevzeti politične odgovornosti.

Obe opozicijski zvezi sta pred kratkim objavili skupni program in ustanovili koordinacijski organ. Združena opozicija slej ko prej zahteva referendum o prihodnji državni ureditvi in legalizacijo vseh strank. Skupni interes je prevladal nad strankarskimi. Vprašanje pa je, ali bo globalni sporazum pospešil tudi povezovanje med posameznimi skupinami iste usmeritve (socialistov, krščanskih demokratov, socialnih demokratov itd.), ki je doslej potekalo zelo počasi, tako zaradi sporov med osebnostmi kot tudi zato, ker si hočejo vse skupine ustvariti čim boljše možnosti za čas, ko bodo demokracijo izpustili iz zapora. Zato bo Španija sicer v svojem sistemu parlamentarne demokracije gotovo imela manj strank, kot jih ima zdaj, nedvomno pa bo ohranila celotno »latinsko paleto« z močnimi konservativci, krščanskimi demokrati, socialisti in komunisti, vpetimi v mavrico, ki sega od skrajne levice prek komunistov, socialistov, raznih struj krščanske demokracije do liberalov, monarhistov in fašistov — le da ti v Španiji ne potrebujejo vzdevka »neo«, ker so izvirni; to dejstvo bo, kot kaže, še precej dolgo vplivalo na španski »lokalni kolorit«.

Andrej Novak

Mednarodni simpozij o Cankarju

Potekal bo v začetku julija v Ljubljani — Doslej 37 udeležencev

Med tradicionalno »poletno šolo« oziroma 12. seminarjem slovenskega jezika, literature in kulture (za tuje slaviste) bo v Ljubljani od 7. do 9. julija mednarodni znanstveni simpozij, posvečen Ivanu Cankarju in njegovemu delu. Tridnevno delovno srečanje priznanih poznavalcev dela Ivana Cankarja pripravlja več kulturnih oziroma znanstvenih inštitucij: SAZU, ljubljanska univerza, Slavistično društvo Slovenije, Slovenska matica in Društvo slovenskih pisateljev. Njihov posebni pripravljalni odbor, katerega predsednik je akademik Josip Vidmar, tajnik pa dr France Zadravec, je tačas prejel že vrsto prijav domačih in tujih cankarologov in slavistov, ki bodo s predavanji in referati sodelovali na simpoziju, edini znanstveni prireditvi, posvečeni pisateljevi stoletnici. Konkretneje: pripravljalni odbor je bil k sodelovanju povabil vse slovenske cankarologe in slaviste iz tujine, ki se ukvarjajo z literaturo, ter priznane strokovnjake z jugoslovanskih univerz in akademij, prijavilo pa se je doslej 37 udeležencev, od tega skoraj polovica iz tujine.

Okvirna tema simpozija se glasi »Umetniško delo Ivana Cankarja, njegov kulturni in narodni pomen«. J. H.

Forma viva v prvotni obliki

Tako jo namerava podpirati tudi obalna kulturna skupnost

Izvršni odbor obalne kulturne skupnosti je močno aktiven oziroma deloven ne samo po številu sklicanih sej, ampak tudi po vsebini dnevnih redov. Močno si namreč člani odbora prizadevajo, da bi bila kultura najbližja delovnim sredinam ob delu, in to na celotni slovenski obali. Med hujšimi problemi pa je pri tem financiranje Forme vive v Luciji pri Portorožu.

Zavod Forme vive je namreč lani predvideval znatno več finančnih sredstev, kot jih je končno dobil. Tako je Forma viva ostala v kritičnem položaju tudi po novem načinu plačevanja, toliko bolj, ker ji še za lani primanjkuje 55.000 dinarjev. Ta sredstva bo delno krila obalna kulturna skupnost iz sredstev operativne rezerve, delno naj bi ta sredstva ob pomoči SO Piran dobili s prodajo katalogov gostinsko-turističnim organizacijam, za delno pomoč pa bodo zaprosili tudi republiško kulturno skupnost iz lanskega rezervnega sklada.

Do tega problema morda ne bi prišlo, če bi upravni odbor Forme vive našel pravočasno primerne stike in odnose z obalno kulturno skupnostjo. Razprava o tem problemu je bila jedrnata, vsi diskutanti pa so bili enakega mnenja, da Forma viva mora ostati v prvotno zasnovani obliki. MAKS FURLAN

Privlačen načrt

SZOMBATHELY, 6. aprila — Lanski obisk predsednika IS SR Slovenije Andreja Marinca na Madžarskem je utrl pot novim oblikam gospodarskega sodelovanja tudi med našo republiko in Železno županijo, kjer so s posluhom za vzajemne koristi sprejeli pobudo Mure, Jutranjke in Lisce za uresničitev načrta o skupni naložbi v veliko blagovno hišo v županijskem središču Szombathelyja. O tej novi obliki gospodarskega sodelovanja sta se obe strani uspešno pogovarjali v Szombathelyju, kjer naj bi že spomladi prihodnje leto odprli blagovnico s površino 6 tisoč kvadratnih metrov. Vodilni odbor združbe navedenih treh slovenskih organizacij s predsednikom Janezom Lanščakom, generalnim direktorjem soboške Mure, je na pogovorih s predsednikom izvršnega sveta Železne županije dr. Gyoergy Gondo in sodelavci poskušal poiskati na prvem mestu odgovor na vprašanje o finančni konstrukciji te naložbe v višini kakšnih 65 milijonov dinarjev.

Tako bodo naše delovne organizacije pripravile idejni projekt, katerega izvedbo naj bi zaupali gradbenemu podjetju Konstruktor, že 30. junija letos. Če bo ponudba konkurenčna, bo konzorcij naših treh delovnih organizacij v sodelovanju z Ljubljansko banko moral čimprej najti z madžarskim partnerjem skupni jezik glede opredelitve poslovnega interesa obeh strani.

Osnovni poslovni interes naših treh delovnih organizacij je sicer že opredeljen s tem, da bodo v tej blagovni hiši prodajale izključno svoje proizvode (moško in žensko konfekcijo, žensko perilo, otroško konfekcijo in kozmetiko), v prodajo pa nameravajo vključiti tudi manjše gospodinjske stroje. Glede medsebojnih poslovnih odnosov v tem prvem mešanem slovensko-madžarskem podjetju, pa madžarska stran predlaga dve inačici.

Po prvi bi zagotovili našim delovnim organizacijam enakopravno partnerstvo v celotni poslovni politiki, v upravljanju in finančnem poslovanju, seveda v skladu s postavljenim razmerjem v skupni naložbi. To bi bil, pravi Janez Lanščak, povsem nov model gospodarskega sodelovanja z našo sosedo. Po drugi inačici, pa bi dobila naša podjetja dolgoročno pravico prodaje svojega blaga.

Vendar ne gre prezreti dejstva, da se pri uresničevanju tega in novih pobud za tesnejše gospodarsko sodelovanje srečujeta obe strani z nekaterimi odprtimi vprašanji, ki da bi jih morali čimprej rešiti v meddržavnem merilu. Zlasti velja to za področje malo-obmejnega blagovnega prometa in za carinski režim, ki prav tako postavlja pogostokrat nepremostljive ovire na zdaj že uhojeno pot. BORO BOROVIĆ

MAKS TOBOLJEVIČ: Splošno pomanjkanje posluha

— Mislim, da ne pleševa po glasbi . . .

Rekreacija ni le sprehod

Rezultati ankete, ki so jo v BiH izpeljali sindikati, kažejo, da se delavci vse premalo ukvarjajo s športom in rekreacijo — Dopust pod domačo streho

OD NAŠEGA SARAJEVSKEGA DOPISNIKA

SARAJEVO, 7. aprila — Bosanskohercegovski delovni človek ima na leto v povprečju 130 prostih dni. Kako jih porabi so nedavno tega raziskali republiški sindikati in ugotovili, da se delavci vse premalo ukvarjajo s športom in rekreacijo in da dopusta zunaj kraja delavčevega bivanja ni mogoče zagotoviti z regresom v kuverti za osebne dohodke.

Dnevni prosti čas porabijo delavci v BIH večinoma za posedanje doma (71,9 odstotka), medtem ko je najpogostejša rekreacija sprehod, le malo pa se jih ukvarja s športom. Po redni službi se posveti dopolnilnemu delu okoli 6,1 odstotka zaposlenih.

S prostimi sobotami, ki so jih uvedle že skoraj vse bosanskohercegovske delovne organizacije, je prosti čas ob koncu tedna postal še pomembnejši. Toda delovni ljudje niso zadovoljni z možnostmi, ki jih imajo za oddih in rekreacijo ob koncu tedna. Teh nezadovoljnežev je med zaposlenimi kar 65 odstotkov. Trdijo, da ali njihova delovna organizacija ali širša skupnost nimata dovolj sredstev za gradnjo rekreacijskih objektov, organizacija in združenja pa, ki bi morala skrbeti za rekreacijo občanov, nimajo programov, ki bi ustrezali delovnim ljudem.

Zaradi tega večina delavcev čaka na letni dopust. Toda anketa sindikatov je pokazala, da kar 54 odstotkov delavcev iz BIH prebije svoj letni dopust doma ali pri sorodnikih.

Menijo, da je glavni vzrok pomanjkanje denarja. Delavci imajo premajhne osebne dohodke ali pa tako štejejo, da vse organizacije združenega dela niso izplačevale regresa za dopust, ne družine, da je dohodek na družinskega člana majhen. To potrjuje že podatek, da velika večina večjih družin svoj prosti čas preživlja doma, večina samskih delavcev pa zunaj svojega bivališča.

Za vsakdanjo športno rekreacijo so lani v BIH storili več kot prejšnja leta. Odprli so 28 trim kabinetov, 6 trim stez, 12 pa jih še gradijo. Nekatere delovne organizacije gradijo ob tovarnah tudi športna igrišča. Vendar pa ta dejavnost zajema malo delavcev, še manj pa delavk.

Tako ostajajo v BIH počitniški domovi temelj delavčevega počitka in delavskega turizma. Sprva so skušali ustvariti središče delavskega turizma v Neumu, edinem mestu na nekaj kilometrov dolgi obmorski obali, kolikor je ta republika ima. Zgradili so restavracijo za 1.500 gostov, a večino od počitniških domov v Neumu so postavili predaleč od restavracije, da bi jo lahko izkoriščali. Zdaj je za delavce usoda Neuma zapečatena, kajti načrt, ki že ima zeleno luč tudi od izvršnega sveta, predvideva v tem kraju v naslednjih desetih letih dograditev najsodobnejšega turističnega središča na Jadranu, ki seveda ne bo za vsak žep.

Tako so počitniški domovi delovnih organizacij iz BIH raztreseni po hrvaškem primorju, po vsej notranjosti BIH. Vendar so večinoma majhni in zastareli, cene penzionov pa se gibljejo od 25 do 120 dinarjev.

Ti domovi so največkrat izkoriščeni le tri mesece letno. Letos je v Bosni in Hercegovini moč opaziti, da gradijo veliko novih počitniških domov, pravzaprav hotelov za svoje delavce. Tako gradijo združeni premogovni ki BIH dom s 300 ležišči, Soda-so s 600 Famos s 300 ležišči itd. Obnavljajo in širijo tudi stare domove.

V BIH lahko po družbenem dogovoru izplačajo za regres največ 1.430 dinarjev na zaposlenega. Lani so izplačali 81 milijonov dinarjev ali povprečno 700 dinarjev na zaposlenega. Treba pa je vedno bolj namreč prevladuje mnenje, da takšna izplačila »na roko« delavci porabijo za vse drugo, le za dopust ne.

V delovnih organizacijah manjka usmerjenega pošiljanja na dopust. Ena izmed redkih izjem je na primer RMK Zenica, ki vsako leto odkupi za svoje delavce 110.000 penzionov, poleg tega pa ima še 7 počitniških domov. Delavci ne dobijo regresa, temveč lahko dobijo od svoje delovne organizacije določeno število penzionov 30 odstotkov ceneje. 8.900 delavcev, ki so zaposleni na zdravju škodljivih mestih, pa dobi penzione zastonj.

Prav v takšnem regresiranju delavčevega dopusta vidijo sindikati v BIH prihodnost. Pri tem jim je že dve leti v veliko pomoč sarajevska turistična borza, na kateri so letos prodali več kot 2,3 milijona penzionov, največ pa so jih odkupile prav bosanskohercegovske organizacije združenega dela za svoje delavce.

BOGDAN NOVAK

Berite Primorski dnevnik

Konfekcija v Vzhodno Evropo

Za 42 milijonov dolarjev jugoslovanske konfekcije v SZ

MURSKA SOBOTA, 8. apr. — V soboški Muri je danes pod predsedstvom generalnega direktorja Janeza Lanščaka zasedala komisija poslovnega združenja jugoslovanskih konfekcionarjev za izvoz. Med drugim so obravnavali možnosti večjega izvoza v vzhodnoevropske države.

Do konca leta bodo naši konfekcionarji po zaključenih dogovorih izvozili v SZ za 42 milijonov dolarjev izdelkov. S tem možnosti prodaje še zdaleč niso izkoriščene, vendar bo v prihodnje potrebno posvetiti še večjo pozornost dogovorjenim rokom. Zavzeli so se, da bi v prihodnje prišlo do večje specializacije proizvodnje posameznih vrst blaga, namenjenega za izvoz, do učinkovitejše kontrole kakovosti. Le tako bodo lahko v druge vzhodnoevropske države izvozili za predvidenih sto milijonov dolarjev izdelkov.

IVAN GERENČER

Mardešićeva razstava na Dunaju

DUNAJ — V Künstlerhausu so odprli samostojno reprezentativno razstavo likovnih del jugoslovanskega slikarja in grafika Borisa Mardešića. Razstava, ki so jo tukaj praktično uvrstili že v likovne dogodke leta, obsega 90 olj, grafik, gvašev, tapiserij in risb, nastalih od leta 1963 do danes. Avstrijsko občinstvo bo z Mardešićevim delom spoznalo bogastvo oblik, s katerimi je umetnik likovno poetično upodobil svet dalmatinskega in istrskega Krasa. Ista Mardešićeva dela bodo po Dunaju predstavljena v ZDA, Španiji, Belgiji, Franciji, ZR Nemčiji in Italiji.

Albanski jezik in književnost se uveljavljata

SKOPJE — Na katedri za albanski jezik in književnost filološke fakultete študira trenutno okoli 70 rednih in prav toliko izrednih študentov, večinoma albanske narodnosti, ki živijo v Makedoniji, drugi pa so iz Srbije in Črne gore. Na katedri se odvija živa dejavnost na področju dialektologije in zbiranju albanskih ljudskih umetnin. Opravili so že precej znanstvenega dela, ki bo pozneje predstavljeno tudi širši javnosti. Katedra za albanski jezik v Skopju ima tesne stike s podobnimi katedrami in lektorati univerz pri nas in v tujini. Zlasti pomembno je sodelovanje s katedro za albanski jezik na univerzi v Prištini. Na znanstvenem področju sodeluje tudi z ustrezno katedro v Tirani. Kmalu bo mogoč tudi postdiplomski študij albanistike.

V ZASLUŽENI POKOJ — Ćiro je tovoril celega tri četrt stoletja.

Ćiro se poslavlja

ČAPLJINA, aprila — Zadnji dan maja bodo železničarji in prebivalci Čapljine, Dubrovnika in Nikšića, treh mest v treh republikah, zbrani na pogrebni slovesnosti. Poslovili se bodo od ćira, ozkotirnega vlakca, ki je povezoval njihove kraje tričetrt stoletja. Točno opolnoči 31. maja letos bo ukinjena ozkotirna proga Čapljina—Dubrovnik z odcepom Hum—Nikšić. Tedaj bo v Bosni in Hercegovini le še muzejski primerek ćira in ozkotirne proge od Alipašinega mosta do Višegrada, ki pa za v bližnji slovesnosti prav tako čaka pisk slovesa.

Ćiro je od tedaj celih 75 let tovoril kot kraški osel od morja do avstroogrske Bosne in Hercegovine, tovoril je za SHS, pa za kraljevino Jugoslavijo, tudi po osvoboditvi nam je veliko pomagal. Leta 1966 se je začelo njegovo umiranje. Tedaj so dokončali normalno progo iz Sarajeva v Ploče in od ćira je na tem koncu ostal le odsek Čapljina—Dubrovnik s priključkom do Nikšića. S tem je izginila ena izmed evropskih železniških posebnosti: čez strma pobočja Ivanove planine si je ćiro pomagal z zobatim kolesom in verigo.

Čapljina je postala veliko železniško vozlišče. Na njenem tovornem postajališču so pretovarjali tovore s ćira na normalni vlak in obratno. Ćiro je bil še koristen. Od leta 1967 do lani so pretovorili v Čapljini 255.488 vagonov ali 2,510.887 ton tovora. Hkrati je trikrat dnevno vozil potniški vlak v Dubrovnik in nazaj ter enkrat na dan v Nikšić.

Na progi Čapljina—Dubrovnik oziroma Nikšić dela zdaj 1500 delavcev. Zanje še nimajo dela. Dogovarjajo se, kje bi jih zaposlili. Nekaj jih bo šlo na normalno železnico, nekaj v tovarne za stroje. Nekateri ne bodo dobili dela takoj. Toda osebni dohodek bodo dobivali ves čas, za kar je denar zagotovil republiški izvršni svet. Toda kjerkoli se bodo bivši železničarji zaposlili, bodo mislili na svojega ćira. Železničar brez vlaka se počuti kot brez nog. Vse življenje so mu drdrala kolesa pod nogami, pokrajine in ljudje so se nizali mimo njega, zdaj pa bo imel pred seboj mrtev stroj, ki se ne premika nikamor, morda mizo in kos papirja ali kaj podobnega. Kaj slabo nadomestilo za živega ćira, ki bo čez pičla dva meseca umrl.

Ćiro je bil nerentabilen in je moral iti. Vsi delovni ljudje na bosanskohercegovskih železnicah so to potrdili z dvigom roke. Tako pač mora biti. Toda pri tem premišljujejo — ker so čustveno navezani na svojega ćira — če so jugoslovanske železnice nasploh vse nerentabilne, zakaj potem ukinjamo samo ćira.

Ceste naj bi zamenjale mali vlak. Vsaj tako pravijo. Toda 31. maja še ne bodo nared vse cestne povezave še posebej med Humom in Nikšićem ne in jih tudi kmalu ne bo. Pozimi bo veliko makadamskih cest neprevoznih. Ćiro je sopihal vsak dan trikrat sem ter tja. Sicer pa — romantičnega sopihajočega ćira, kot si ga predstavljamo, sploh ni več že dolgo vrsto let nazaj. Namesto hlaponov so vozili motorni vlakci, tovore je vlekla sodobna dizlovka. Hlapon sopiha le še na premikalni postaji v Čapljini, a bo kmalu romal v kakšen muzej ali na odpad. Kjer bodo pokazali več zanimanja zanj. BOGDAN NOVAK

Šola brez zvonca

Pred letom dni so se v Sloveniji pojavile prve celodnevne osnovne šole - Kidričevo : Zadovoljni starši in otroci

Med prvimi šolami na Slovenskem, ki so se pred letom dni preobrazile v celodnevne vsaj na nižji stopnji (do 4. razreda), je tudi osnovna šola v Kidričevem. Pozanimali smo se za njene enoletne izkušnje in zapažanja iz več razlogov. To je bila prva in edina celodnevna šola v Podravju, dokler se ji sredi letošnjega šolskega leta ni pridružila šola na Gaju pri Mariboru. Poleg tega sta Kidričevo in njegova šola za slovenske razmere značilna: krajevna skupnost živi ob veliki tovarni glinice in aluminija, obdajajo pa jo dravskopoljski kmetijski predeli in v širšem krogu tudi sorazmerno slabo razvita območja Haloz in drugih delov ptujske občine. Gre torej za delavsko-kmečko sredino, ki pozna socialne, vzgojne, preskrbovalne, prostočasovne, kulturne in druge probleme podeželja in obindustrijskega naselja obenem.

Tudi socialni razlogi

Nedvomno je vse to tudi navdihnilo kidričevsko šolo, ptujske družbene dejavnike in zavod za šolstvo SRS, da so prvo celodnevno šolo v teh krajih ustanovili prav tu. Za bližnjo in daljno okolico je že postala poskus, vzorec in zgled, kar se vidi tudi po številnih ekskurzijah, obiskih in delegacijah, ki si celodnevno šolo v Kidričevem prihajajo ogledovat. Od blizu 200 učencev kidričevske celodnevne šole je petina kmečkih otrok oziroma otrok proletarcev (starši delajo v tovarni, doma pa tudi kmetujejo), polovica je delavskih otrok, ostali pa so otroci uslužbencev, trgovskih delavcev, obrtnikov itd. Kidričevo še vedno ni do kraja prebolelo posledic svojega nekdanjega barakarskega naselja učitelji pa so videli v šoli tudi velike socialne razlike med otroki bolj in manj kvalificiranih delavcev. Različni pogoji za učenje med kidričevskimi šolarji so bili pomemben razlog za uvedbo celodnevne šole. Seveda je ne bi bilo mogoče uvesti zgolj na podlagi želja, ampak so za novoto morali biti ogreti predvsem učitelji.

Učitelj je poglavitni dejavnik pri tej inovaciji, šola v Kidričevem pa je bila vedno zavzeta za novosti: prva v občini je uvedla 5-dnevni tednik, eksperimentalni pouk pri telesni vzgoji in kabinetni pouk pa tudi podaljšano bivanje. Tako je celodnevna šola tudi plod dosedanjih posodobitev. To naglašamo zato, ker celodnevne šole ni mogoče uvesti le »od zgoraj«, z dekretom, marveč mora biti pripravljenost ljudi prva. Res pa je tudi imela šola v Kidričevem še eno prednost, ki je žal nima vsak kraj: delavci TGA Kidričevo so za celodnevno šolo v svojem kraju izglasovali 500 tisoč dinarjev, ker so se, po dobri politični pripravi akcije za celodnevne šole v Sloveniji, hitro zavedeli, kakšne ugodne spremembe bo celodnevna šola vnesla v življenje šole, v učne uspehe, v možnosti vsestranskega telesnega in umskega napredovanja otrok, v življenje družin in s tem tudi v življenje kraja.

Uspehi celodnevne šole v Kidričevem so nesporni in podobni, kot jih ugotavljajo tačas, ko delajo prve analize enoletnega in polletnega delovanja teh šol, drugod po Sloveniji. Temeljne socialne razlike med otroki so vsaj v šoli odpravljene (tu mislimo predvsem na prehrano, možnosti za učenje in za splošni razvoj otrokovih telesnih in umskih sposobnosti oziroma za razvijanje otrokovih dispozicij z izživljanjem njegovih zanimanj v prostem času). Učni uspeh je na tej šoli 99,9-odstoten (zmanjšan osip se bo pokazal seveda v daljšem času). Še bolj dragocena pa je tale ugotovitev šolnikov v Kidričevem: najbolj se je zboljšal uspeh (celo za dve oceni navzgor) prej manj uspešnim otrokom. Sposobnejši so sicer ostali pri svojem ugodnem uspehu, toda sedaj je uspeh vseh otrok predvsem njihov, torej otrokov uspeh, ne pa »projekcija ambicioznosti staršev«, kot pravi ravnatelj Ivan Težak. Sedaj je uspeh realni izraz otrokove zmogljivosti in sposobnosti, kajti pogoji za doseganje uspeha so bolj ali manj izenačeni. Glede na nove, sodobnejše učno-vzgojne oblike in vsebine pa je sedanji učni uspeh tudi, rekli bi, uporabnejši — zdaj se otroci uče za znanje, ne za učitelja, starše in za oceno.

Bojazen staršev, da bodo z otroki, ko bo celodnevna šola, premalo skupaj, se je bistro razblinila, saj je prav nasprotno: celodnevna šola je prilagojena v Kidričevem delu staršev. Zjutraj gredo otroci v šolo, starši pa v tovarno — skupaj in skupaj se popoldne tudi vračajo. Otrok se iz šole vrača brez torbe in drugih šolskih stvari (naloge in učenje je opravil že v šoli pod nadzorom učiteljev) in zdaj se res lahko stke novo sožitje med otroki in starši brez mučne skrbi za naloge, pri katerih starši včasih niti niso več znali pomagati. Celo kmetje so navdušeni nad celodnevno šolo, ki traja sicer malo dlje, ampak ko otrok pride domov, ga mirne vesti lahko pošljejo na pašo, ali pa jim pomaga pri drugem delu. Vzgojne vrednosti stika kmečkega otroka z zemljo, naravo in delom kidričevski učitelji namreč ne podcenjujejo, poglavitno pa je, da kmečko delo otroka več ne ovira pri delu za šolo.

Velike spremembe

Velike spremembe je prinesla celodnevna šola pri prehranjevanju otrok. V Kidričevem so ugotovili, da ne glede na družinske razmere kar 60 odstotkov otrok ne zajtrkuje. Krepka zgodnejša južina, ki je za večino otrok tudi zajtrk, je močno zbolj šala prehrambeno higieno otrok. Kosilo v celodnevni šoli so starši branili otrokom le prve mesece, čeprav seveda ni obvezno, zdaj pa domala vsi starši želijo, da otrok v šoli tudi poobeduje (videli smo, da so šolsko kuhinjo v Kidričevem razširili in odlično organizirali, da imajo zdravo in raznovrstno hrano, starši pa pravijo, da ni predraga in da je doma ne bi mogli pripraviti cenje). Vsa šolska oprema in prostori so postali zelo mobilni — manjši otroci po kosilu počivajo na ležalnikih Tako celodnevna šola pomeni za otroke in učitelje radikalen prevrat v primerjavi s poldnevno šolo. 45-minutno šolsko uro, ki smo jo doslej poznali tako rekoč od vrtca do univerze, so razkrojili, saj ni skladna s spoznanjem, da otrok lahko zares intenzivno, osredotočeno umsko dela le 20 do 30 minut. Po tem času pouk v celodnevni šoli prekinejo in izpolnijo »minute za odmor« s telesnimi vajami za sprostitvev, prekrvavljenje telesa in razgibavanje. Še dalјši je rekreativni odmor, ki je časovno razkosal enolični, mučiteljski tek šolskega dopoldneva. Samostojno učenje v šoli je postalo del rednega šolskega časa in je nadomestilo maratonske domače naloge. Ni pa res, da se učenec celodnevne šole doma ne uči čisto nič: glasno zapomnitveno učenje (npr. memoriranje pesmice ali besed tujega jezika) je mogoče edino doma.

Pri samostojnem učenju sta učenec, ki opravlja preiskuje domače naloge, in učitelj, ki je nalogo dal, skupaj. in to je poglavitna pridobitev. Tudi v rednem pouku je individualizacija pouka kar največja, neprimerljiva s frontalnim poukom, ki ga je v celodnevni šoli malo. in temu je prilagojena tudi razporeditev miz in stolov. Name sto vojaško poravnanih vrst klopi vidimo v razredu celodnevne šole učence v omizjih, učitelj pa gre od enega do drugega in nadzoruje, kako učenci sami rešujejo delovne naloge. Na kidričevski celodnevni šoli pa se zvonec več ne oglaša, saj je tudi klasični urnik razkosan v nove, krajše časovne enote in zvonec bi, pravijo učitelji, otroka le vznemirjal, ko se osredotoči v delo.

Natlačen šolski dan

Poleg nespornih uspehov je celodnevna šola prinesla nekatere probleme, ki jih pri načrtovanju te novote niso upoštevali in večinoma najbrž niti niso mogli upoštevati, ker jih je odkrila šele praksa. Mi jih bomo skrbno opisali iz prakse celodnevne šole v Kidričevem. Zadevajo pa tako organizacijska vprašanja v celodnevni šoli kot tudi probleme učencev, učiteljev in zunajšolskih dejavnikov. Tudi šolsko delo je podvrženo zakonu »padajoče krivulje« storilnosti. Tako se je izkazalo samostojno učenje, pomaknjeno na konec razpoložljivega časa v celodnevni šoli, za jalovo in neproduktivno, zato ga bodo v Kidričevem premaknili v čas pred kosilom. Čas je v celodnevni šoli sploh tako intenzivno izrabljen, da meji že na prenatlačenost. Za rekreacijski odmor je na voljo 20 do 30 minut in učenci ga prežive vedno zunaj (razen v dežju), vendar pa kar 5 do 7 minut tega dragocenega časa izgubijo s preobuvanjem. (Iz Kidričevega predlagajo, da se za otroke do 10 let v celodnevni šoli uvedejo le čevlji brez vezalk.)

Rekreacijske zaposlitve niso primerne za otroke-rekonvalescente. Za te je treba uvesti lažjo rekreacijo, in to mora voditi poseben učitelj. Zdravniki in morebiti visoka šola za telesno kulturo bi morala povedati, kako naj bo otrok pri rekreaciji oblečen, da se ne bo preveč spotil ali pa da ga ne bo zeblo. Učitelji v Kidričevem opozarjajo, da je premalo literature o igrah v rekreativnem odmoru. Prosti čas v celodnevni šoli glede svobode in spontanosti pri nas teoretično še ni docela razčiščen. Praktiki sodijo, da je treba najti pravo ravnovesje med popolno »svobodnostjo« prostega časa in med njegovo načrtovanostjo oz. da so otroci posebno veseli, če se jim pri igri pridruži tudi učitelj. Problemi so se pokazali tudi pri tipski opremi celodnevnih šol, ki jo je svetoval zavod za šolstvo. Omarice za spravljanje torbic so, recimo, za otroke previsoko. V Kidričevem smo videli, da morajo otroci stopati na mize, če hočejo spraviti svoje torbice. To je nesmisel, saj menda ne bomo namestili odraslega človeka — »pospravljalca torbic«?

Načrtovalci celodnevne šole na Slovenskem so pravilno svetovali, da naj šole za vzgojno-izobraževalne dejavnosti (svobodne aktivnosti) pritegnejo ljudi iz okolja (tabornike, lutkarje, športnike, ljudsko tehniko itd.), toda zagodel nam jo je problem, preprost kot »Kolumbovo jajce« vsi ti ljudje so v času, ko dela celodnevna šola — v službah! Vseeno pa vsa društva, družbenopolitične organizacije, zlasti ZSMS, in krajevna skupnost v Kidričevem imenitno sodelujejo s šolo, sodelovati pa si šola želi tudi s kolektivom tovarne. Celodnevna šola je delo vseh ljudi v kraju, ne le šole. V Kidričevem se je to potrdilo: plotovi okrog šol so padli.

Temeljna ugotovitev v Kidričevem je: celodnevna šola le na nižji stopnji ne more dolgo trajati. To je polovična rešitev. Šele, ko bodo v celodnevni šoli vsi razredi, bo prav zaživela in razmahnila vse svoje možnosti. In tu je, nikakor nazadnje, še učitelj kot najbolj ustvarjalni dejavnik v celodnevni šoli. V Kidričevem ugotavljajo, da celodnevna šola učitelja veliko bolj utruja kot poldnevna tradicionalna (recimo že nenehno »skakanje« od zaposlitve do zaposlitve) in 25-odstotno povečanje osebnega dohodka za več in bolj ustvarjalnega dela v celodnevni šoli ni pravo plačilo.

Učne priprave bi morali posodobiti in namesto starinskih deskriptivnih priprav, kjer učitelj zapiše vse, kar bo počel, uvesti obrazce. Kidričevski učitelji so sami zahtevali, naj jim omogočijo usposobitev za svobodne aktivnosti (npr. lutkarski tečaji in podobno), saj so v celodnevni šoli svobodne aktivnosti sestavina učno-vzgojnih pridobitev in se tudi imenujejo vzgojno-izobraževalne aktivnosti. Med učitelji se je pojavil tudi neki sociološki problem. Klasične »zbornice«, ki je za učitelje kraj srečevanja in kramljanj in navsezadnje tudi družabni »ventil« ni več. Zdaj se učitelji pripravljajo na svoj naslednji delovni nastop v posameznih sobah, delovni čas imajo razsekan in s kolegi se komaj mimogrede srečujejo. V Kidričevem so zato prostodušno priznali, da je treba spričo celodnevne šole prirejati več družabnih srečanj, na katerih se bodo učitelji spet lahko sproščeno med seboj razgovorili.

FRANCE FORSTNERIČ

NOGOMET

V 3. AMATERSKI LIGI

Srečanje med Gajo in Bregom bo pomembno tudi za Trebence

Kras brez večjih možnosti - Priložnost za Union

Zaradi nastopov deželne nogometne reprezentance bodo jutri in prihodnjo nedeljo prvenstva promocijske, 1. in 2. amaterske lige prekinjena. Redno pa se bo odvijalo prvenstvo 3. amaterske lige.

Na Tržaškem bodo v skupini P, kjer igrajo naše enajsterice, jutri odigrali tekme predzadnjega kola.

Osrednja tekma bo derbi na Padričah med domačo Gajo in Bregom. Izid tega dvoboja bo izredne važnosti predvsem za Brežane, ki s tekmo manj sledijo Primorcu s točko zaostanka. Brežani v tem derbiju računajo na celotni izkupiček, ker bi tako imeli velike možnosti za končno zmago. Seveda, Gaja ne misli v tej tekmi igrati podrejene vloge, kajti v derbiju nobena ekipa ni popustljiva. Gajevci bodo igrali zagrizeno in s tem skušali preprečiti pot do zmage predstavnikom dolinske občine. Istočasno bi seveda naredili veliko uslugo Primorcu, ki upa na spodrsljaj Brega, saj lahko Trebenci le v tem primeru upajo na končno zmago.

Jutri gre Primorec v goste k poprečnemu Sampvitu, proti kateremu Trebenci ne smejo zapraviti še zadnje priložnosti. Za Primorec bo to poslovilno srečanje, saj v zadnjem kolu počiva. Zato morajo Trebenci, ki so imeli končno zmago že v rokah, v poslovilnem nastopu zmagati in nato čakati na izida tekem med Gajo in Bregom ter Bregom in S. Andreo čez 14 dni.

Kras gre v goste k močni ekipi S. Andrea. Kraševci, ki so v zadnjih nastopih precej odpovedali, v tem spopadu nimajo velikih možnosti za osvajanje točk.

Union ima proti Don Boscu verjetno še zadnjo priliko, da se izkaže. Podlonjerci namreč v tem prvenstvu niso še zmagali in na to računajo jutri, čeprav naloga ne bo lahka, upoštevajoč, da je ekipa Uniona v zadnjih nastopih prikazala poprečen nogomet.

B. R.

KOŠARKA

V PRVENSTVU DEČKOV

Dom je pokazal v igri napredek

Pred dnevi se je zaključilo na Goriškem košarkarsko prvenstvo dečkov, kjer je letos nastopala prvič tudi Domova ekipa. Konkurenca je bila zelo ostra in precej enakovredna, saj se je več ekip borilo za najvišja mesta. Naši fantje so osvojili le eno zmago in so tako zasedli zadnje mesto na lestvici z dvema samima točkama, skupno s Patriarco B. Ekipe, ki so nastopale z domovci so bile naslednje: Patriarca A, Arte, Alba Mobilcasa, Patriarca B, Ardita, Capriva.

Domovci so začeli prvenstvo izredno pozitivno, saj so prvo tekmo proti Albi Mobilcasa izgubili le za točko in če bi ob tej priložnosti nekoliko bolj urejeno zaigrali bi jim zmaga brez dvoma ne mogla uiti. V drugi tekmi so premagali Patriarco B in to s precejšnjo prednostjo. Nato pa so se začeli vrstiti sami negativni rezultati. Naši fantje so tako iz nedelje v nedeljo zapuščali igrišče vedno bolj razočarani. To je pripomoglo tudi k temu, da so v povratni tekmi s Patriarco B (in to na domačem igrišču) izgubili še zadnjo možnost za drugo zmago.

Kljub temu pa so se naši fantje nedvomno odrezali pozitivno. Ne smemo pozabiti, da je bil to krstni nastop Domove ekipe dečkov. «Belo-rdeči» so v teku prvenstva večkrat tudi zaigrali izredno lepo. Za to je zaslužen predvsem trener Drago Gojkovič. Gojkovič je svoje varovance namreč naučil izredno agresiven presing, kar se je v nekaterih tekmah tudi obrestovalo. Z njegovimi točnimi navodili so si «belo-rdeči» pridobili veliko izkušenj.

Domovci so pokazali lepo igro, bodisi v obrambi kakor v napadu. Čeprav je na začetku prvenstva skupna igra nekoliko pešala je na koncu bila že kar zadovoljiva. Nedvomno pa sloni ves Domov napad na kapetanu Ugu Dorniku, saj bi si takega igralca želela imeti vsaka ekipa. Ugo Dornik je namreč v teku prvenstva dosegel kar dve tretjini košev, kar jih je ekipa naredila. Poglejmo kako so naši fantje zaigrali v prvenstvu:

Dom - Mobilcasa Alba	49:50
Patriarca B - Dom	34:60
Dom - Patriarca A	49:89
Dom - Capriva	60:97
Dom - Ardita	51:55
Arte - Dom	90:50
POVRATNA KOLA	
Alba Mobilcasa - Dom	63:54
Dom - Patriarca B	60:61
Patriarca - Dom	97:21
Dom - Capriva	74:80
Ardita - Dom	95:74
Dom - Arte	69:89

DOMOVA POSTAVA

Ugo Dornik 338, Diego Devetak 173, David Klanjšček 41, Igor Košuta 27, Samo Sancin 26, Boris Mermolja 16, Marjan Sošol 14, Igor Juren 7, Renco Bucinel 3, Herman Cantelli, Matija Winkler in Miran Vižintin.

M. Č.

ODBOJKA

V 3. MOŠKI DIVIZIJI

Obetajoč nastop Borove šesterke

Rocol B — Bor 3:0
15:11, 15:13, 15:12)

BOR: Pahor, Pečenko, Plesničar, Pertot, Krebel, Mikac.

V teh dneh se je na Tržaškem pričelo prvenstvo 3. divizije. V moški konkurenci je vpisanih osem ekip, ki so razdeljene na dve skupini. V skupini B nastopa tudi Bor, ki ima za nasprotnike Don Bosco, Rocol B in Shadow.

V prvi tekmi so borovci igrali v sredo zvečer v Rocolu proti istoimenski šesterki. Čeprav so bili odbojkarji v modrem dresu poraženi, so na splošno zadovoljivo opravili svoj krstni nastop. Žal, jim primanjkuje precej izkušenosti in seveda tudi zanesljivosti v osnovnih odbojkarskih elementih, kot so podaja, sprejem in pozicija na igrišču. Vsekakor so bili nasprotniki v tem pogledu popolneži in čeprav mlajši od naših fantov, imajo prav gotovo daljši odbojkarski staž. V vrstah Bora je nastopil tudi Plesničar, ki bo v tem prvenstvu skušal prenesti na mlajše soigralce čim več svojega bogatega odbojkarskega znanja.

Mig

NOGOMET

Zmaga ZSŠDI

V sinočnji nogometni trening tekmi na Proseku je reprezentanca ZSŠDI, ki se pripravlja na srečanje z Rijeko, premagala Kras s 4:2. Za enajsterico ZSŠDI sta bila uspešna Gabrijel (3) in Karel Ferfolja (oba Mladost), za Kras pa Miloš Milič in Srečko Živec.

ODBOJKA

V I. ŽENSKI DIVIZIJI

Sokol je v današnjem derbiju s šesterko Sloge velik favorit

V meddeželnih ligah bodo imele naše šesterke v tem kolu zelo nevarne nasprotnike

MOŠKA C LIGA

V mestnem derbiju se bodo borovci spoprijeli s CUS, ki ima dve točki več in je odpravil v prvem neposrednem srečanju «plave» šele po petih setih. Vsekakor lahko drevi od «plavih» pričakujemo veliko boljšo igro kot pred tednom, ko so morali doma priznati premoč solidni šesterki SAI iz Belluna. Če bo tako, se bo moral CUS pošteno namučiti za osvojitev prestižnega izkupička.

ŽENSKA C LIGA

Tudi za drugi domači nastop z Libertasom iz Pordenona ima Breg precej težav s sestavo svoje šesterke. Libertas je na drugem mestu in je prvo srečanje v Pordenonu odločil v lastno korist s 3:1.

Zastopnice Bora bodo drevi v Pordenonu naletele na rdečo luč v srečanju z vodečim Volley Ballom. Pordenončanke so še edine neporažene v tej skupini in niti v prvem srečanju v Trstu niso imele večjih težav s Tržačankami. Čeprav igrajo zadnje čase borovke kot prerojene, bi pomenila njihova zmaga velik športni podvig.

MOŠKA D LIGA

Po izredno prestižni zmagi v preteklem kolu v Bellunu z De Vecchijem je morala igralcev Krasa na višku. Po drugi strani pa se naš četrtoligaš dobro zaveda, da mu prihaja v goste vodeča in še nepremagana ekipa. Ker Zgoničani v tem spopadu res nimajo kaj zgubiti, bo odličnim gostom trda predla. V prvem spopadu v Mestrah je slavil zmago S. Giorgio s 3:1. Ne glede na končni izid se nam obeta v občinski telovadnici v Nabrežini zanimiva odbojka.

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Osrednja tekma bo v tej ligi drevi v Nabrežini med domačim Sokolom in Slogo. Dosedanja prvenstvena pot teh šesterk je bila skoraj diametralno nasprotna. Domačinke niso bile še poražene, gostje pa so zadele v črno samo trikrat. V prvem obračunu se je moral Sokol pošteno potruditi preden je prisilil Slogo k predaji ,saj so morali odigrati pet setov.

Naš tretji zastopnik, Kontovel, igra pred domačimi gledalci s Corridonijem. Če bodo Kontovelke stopile na igrišče z najboljšo postavo niso brez možnosti.

1. MOŠKA DIVIZIJA

Tudi v 14. prvenstvenem nastopu igra Olympia v gosteh, v Čedadu z ASFJR, ki je trenutno na odličnem drugem mestu lestvice. Kljub velikemu napredku je težko pričakovati, da bodo Goričani odnesli iz Čedada celo kožo.

2. ŽENSKA DIVIZIJA

Mlade odbojkarice Bora igrajo drevi v Marianu z Intrepido, ki je na tretjem mestu lestvice, kar pomeni, da bo za gostje pretrd oreh. Letošnje prvenstvo je za borovke samo nabiranje potrebnih igralnih izkušenj.

2. MOŠKA DIVIZIJA

Goriški Dom ima vse možnosti, da pospravi tudi drevi dragocen par točk v mestnem derbiju z Libertasom. Drevišnji gostje Doma, ki igra doma, so precej nižje na lestvici in tudi to pot bodo morali položiti orožje pred resnično boljšimi slovenskimi tekmeci.

G. F.

3. MOŠKA DIVIZIJA

Druga ekipa Doma bo drevi odigrala svoje predzadnje kolo prvenstva 3. moške divizije - B skupina.

V tem kolu bo Dom B gostoval v Koprivnem, kjer se bo spoprijel z ekipo GS Mossa. Ekipa iz Muša je solidna šesterka in po prvem delu prvenstva zaseda na skupni lestvici drugo mesto. Naloga domovcev ne bo lahka, ampak smo prepričani, da «belo-rdeči» ne bodo na lahek način prodali lastne kože.

V prvem srečanju v Gorici je GS Mossa premagala Dom B, po dolgi in borbeni tekmi, z rezultatom 3:1.

Za to tekmo so bili slicani vsi igralci Doma B, ki se bodo morali zbrati ob 18.15 pred klubom «S. Gregorčič» v Gorici (Verdijev korzo 13) za skupni odhod v Koprivno.

3. ŽENSKA DIVIZIJA

Danes bo na sporedu tudi 2. kolo prvenstva 3. ženske divizije. V tem kolu se bosta v goriškem mestnem derbiju spoprijeli edini slovenski predstavnici, ki nastopata v tem prvenstvu, Olympia in Dom.

Obe ekipi prihajata na to srečanje po porazih v prvem kolu, zato ima ta tekma dvojno važnost. Prvič, kot derbi, drugič pa ker se bo morala poražena ekipa, čeprav ne matematično, odpovedati borbi za prva mesta.

Favorit današnjega srečanja je seveda Olympia, saj imajo domovke še premalo izkušenj, da bi lahko že v tem prvenstvu računale na zmage. Važno je le, da zaigrajo borbeno, kot v prejšnjem kolu v Gradiški.

Za to tekmo so bile sklicane vse igralke Doma, ki se bodo morale zbrati ob 14.30 pred telovadnico v Ulici Brass.

I. K.

KOŠARKA

V FINALU KADETOV

KONTOVEL JUTRI PROTI ITALSIDRU

V prvenstvu dečkov bodo na sporedu le zaostale tekme

Kontovelci se bodo jutri v drugem kolu tega finalnega prvenstva spoprijeli v gosteh z Italsidrom, ki je v prvem kolu nepričakovano premagal Pallacanestro Trieste. Že v prvem kolu so naši zastopniki pokazali, da so zasluženo v tem sklepnem turnirju, saj so le za osem točk izgubili proti favoritu tega turnija — Interju 1904.

Kontovelci so namreč v nedeljo odigrali izredno dobro in tak nastop seveda pričakujemo tudi jutri.

1. DIVIZIJA

Medtem ko bodo v 2. kolu Kontovelci počivali, pa bodo poletovci nastopili doma proti Beglianu, ki je v nedeljo premagal okrnjeno postavo Kontovela z borimi štirimi točkami razlike.

Polet bo seveda jutri pred svojimi navijači jurišal na zmago, da bi pospravil prvi par točk in se obenem tudi oddolžil za slabo igro, ki jo je prikazal v prvem kolu, ko je nerodno izgubil v Tržiču.

Mladi borovci pa bodo gostovali pri Ferroviariu, ki je v prvem srečanju izgubil z GMT. Za naše košarkarje je to prvenstvo predvsem priložnost, da si naberejo dragocenih izkušenosti za bodoče nastope. Gre omeniti namreč, da «plavi» nastopajo izključno s kadeti in z dvema mladincema (Perco in Sestan).

DEČKI

Danes in jutri bodo odigrali izključno zaostale tekme. Prvenstvo se je namreč uradno že končalo. V tem prvenstvu pa so zaradi slabega vremena, šolskih izletov in «šolskih smučarskih tednov» morali prenesti celo vrsto tekem.

Kontovelci, ki so v borbi za sam vrh lestvice, se bodo jutri zopet spoprijeli s Servolano, ki jih je v nedeljo nepričakovano visoko premagala kar sredi Kontovela. Naši košarkarji bodo morali torej jutri dati vse do sebe, da premagajo nasprotnika in se s tem kvalificirajo v finale, kajti nasprotno bi jih lahko dohitel še Ferroviario.

Ostala dva naša zastopnika v tem prvenstvu pa bosta igrala zaostalo tekmo proti Sabi. Borovci se bodo spoprijeli s Frizzatijevimi varovanci že danes, jutri pa bodo proti njim igrali še poletovci.

PROPAGANDA

Brežani bodo imeli danes lepo priložnost da pospravijo prvi prvenstveni par točk. Spoprijeli se bodo namreč z ekipo Chiadino. Žal, pa bodo naši košarkarji igrali z zelo okrnjeno postavo, saj sta dva Bregova ključna igralca (Čok in Corbatti) zbolela.

Borovci pa bodo jutri igrali proti Ricreatoriju, ki je na sredini lestvice s štirimi točkami. Percovi varovanci so v prejšnjem kolu po dramatičnem boju premagali Chiadino, jutri pa bodo proti boljšemu nasprotniku skušali dokazati, da so po teh začetniki kolih z znanjem napredovali.

edko

Borov košarkar S. Kapič

V medšolskem prvenstvu v Trstu

Zois v polfinalu

Zois — Nordio 76:32 (33:17)

ZOIS: Vatovec (k) 18, Sancin 5, Ražem 20, Klobas 9, Košuta 11, Taučer 2, Perini 7, Kneipp 2, Sosič 2.

NORDIO: Sommadossi (k) 4, Scarcia, Furlan, Rebula 6, Porro, Florean 3, Gimona 17, Guerra 2.

SODNIKA: Gorjan in Zvech iz Trsta.

PROSTI METI: Zois 6:14, Nordio 6:10.

PON: nihče.

V zadnji tekmi prvega dela prvenstva košarkarskega šolskega turnirja je ekipa Zoisa premagala peterko zavoda za umetnost Nordio in se tako uvrstila v polfinale. Sedaj bo po enotedenskem premoru na vrsti zaključni del prvenstva, kjer se bodo naši košarkarji srečali z lanskim prvakom šolo Da Vinci, ki ima v svojih vrstah tudi odličnega igralca Pall. Trieste Oeserja. Vsekakor bo ta del za naše fante znatno težji, saj se bodo morali spoprijeti z močnejšimi nasprotniki.

Četrtkovo srečanje ni bilo preveč zanimivo, ker so bili «trgovci» že od vsega začetka prepričani v svojo zmago. Nordio je našim zastopnikom nudil odpor delno v prvem polčasu, v drugem pa je vidno popustil in dovolil «rdečim», da so zaigrali umirjeno ter brez vsakega strahu. Tako so slovenski igralci brez težav polnili koš, hkrati pa so pokazali veliko več odločnosti v obrambi.

edko

TOTIP

1.	— prvi	1	X
	drugi	X	1
2.	— prvi	X	1
	drugi	1	X
3.	— prvi	2	2
	drugi	2	X
4.	— prvi	X	1 2
	drugi	1	X X
5.	— prvi	2	X
	drugi	X	2
6.	— prvi	1	2
	drugi	2	1

Totocalcio

Bologna - Sampdoria	1
Cagliari - Lazio	1 X
Como - Torino	2
Juventus - Ascoli	1
Milan - Fiorentina	1
Napoli - Inter	1 X 2
Roma - Perugia	1 X
Verona - Cesena	X
Modena - Spal	1 X
Pescara - Varese	X
Ternana - Catanzaro	1 X 2
Padova - Pro Vercelli	X
Barletta - Lecce	1 X

DAN

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 10. aprila 1976

KOŠARKA

DEČKI

15.00 v Trstu, na Greti
SABA — Bor
«PROPAGANDA»
15.30 v Dolini
Breg — Chiadino

ODBOJKA

MOŠKA C LIGA

18.00 na Monte Cengio
Cus — Bor
ŽENSKA C LIGA
20.30 v Dolini
Breg — Libertas Pordenon

* * *

21.15 v Pordenonu
Volley Ball — Bor
MOŠKA D LIGA
18.00 v Nabrežini
Kras — S. Giorgio
1. ŽENSKA DIVIZIJA
20.30 v Nabrežini
Sokol — Sloga

* * *

18.00 na Proseku
Kontovel — Corridoni

1. MOŠKA DIVIZIJA
20.30 v Čedadu
ASFJR — Olympia Gorica
2. ŽENSKA DIVIZIJA
20.00 v Marianu
Intrepida — Bor
2. MOŠKA DIVIZIJA
20.00 v Gorici
Dom — Libertas Gorica
3. MOŠKA DIVIZIJA
19.30 v Koprivnem
Mossa — Dom B
3. ŽENSKA DIVIZIJA
15.00 v Gorici, Ul. Brass
Olympia — Dom

ATLETIKA

DEŽELNI MITING

15.00 v Vidmu
Nastopa tudi Bor
MEDNARODNI MITING
15.00 v Bologni
Nastopa tudi Bor
MEDPOKRAJINSKO PRVENSTVO
15.00 v Trstu
Nastopata tudi Adria in Bor

JUTRI

NEDELJA, 11. aprila 1976

KOŠARKA

1. DIVIZIJA

11.00 na Opčinah
Polet — Begliano

* * *

10.30 v Trstu, Miramarski drev.
Ferroviario — Bor
FINALE KADETOV
9.00 v Trstu, Ul. Montecengio
Italsider — Kontovel
DEČKI
11.00 v Škednju
Servolana — Kontovel

* * *

9.30 v Trstu, na Greti
Saba — Polet
«PROPAGANDA»
9.30 v Trstu, Ul. d. Valle
Ricreatori — Bor

NOGOMET

3. AMATERSKA LIGA

15.30 v Štandrežu
Juventina — Edera

* * *

15.30 v Vermeglianu
Vermegliano — Sovodnje

* * *

15.30 v Bazovici
Sampvito — Primorec

* * *

15.30 v Žavljah
S. Andrea — Kras

* * *

15.30 v Padričah
Gaja — Breg

* * *

9.00 v Padričah
Don Bosco — Union
MLADINCI
11.30 v Trstu, Ul. Flavia
Edera — Vesna

* * *

10.30 na Proseku
Primorje — Opicina Supercaffè

* * *

10.30 v Bazovici
Zarja — Domio

* * *

10.30 v Trebčah
Primorec — Libertas
NARAŠČAJNIKI
8.45 v Trstu, Ul. R. Sanzio
Esperia Pio XII — Breg

ATLETIKA

MEDPOKRAJINSKO TEKMOVANJE

9.00 v Gorici na Rojcah
Nastopa tudi Adria
DEŽELNI MITING
9.00 v Latisani
Nastopa tudi Bor
MEDNARODNI MITING
15.00 V Bologni
Nastopa tudi Bor

ATLETIKA

V RAZNIH KRAJIH

Startala bo vrsta slovenskih atletov

Bor in Adria sta v začetku letošnje sezone zelo aktivna

Konec tedna bo dobesedno razpršil atletsko sekcijo Bora, ki bo nastopila na štirih različnih tekmovanjih.

Danes popoldan bo v Trstu med naraščajniki metal kopje in disk Sandi Bigatton. V Videm pa bo odpotoval Peter Zupan. Kot prejšnji teden bo metal kladivo. Od obeh atletov se pričakujejo zadovoljivi rezultati.

V Bologni se bo začelo danes mednarodno tekmovainje, na katerem bo nastopila tudi Loredana Kralj, ki študira v Bologni. Metala bo kroglo in bo nastopila tudi jutri zjutraj. Končno lestvico bodo sestavili na podlagi rezultatov obeh dni. Na podlagi nastopa v Novi Gorici pričakujemo, da bo končni izkupiček vsaj zadovoljiv. Splošna raven tekmovanja bi morala biti dokaj visoka, ženski met krogle pa je panoga, ki navadno ne privablja na start preštevilne konkurence. Maloštevilna udeležba bi bila ugodna predvsem zaradi možnosti vstopa v finale in torej kar 12 metov v dveh tekmovalnih dneh.

Število bo najbolje zastopano tekmovanje v Latisani, ki bo na sporedu jutri zjutraj. Patrizia Padovan bo tokrat skakala v višino, Sonja Antoni bo tekla na 200 m, Alma Gruden na 1500 m, Laura Lavrenčič pa na 800 m. Nastop slednje še ni gotov. Marina Purič bo ponovno skakala v daljino, tekla pa bo tudi na 200 m, kjer je na zadnjih treningih pokazala lep napredek. Tekmovanja se bo udeležila tudi Erika Košuta, ki bo skupaj z Antonijevo, Padovanovo in Puričevo tekla v štafeti 4 x 100 m.

k. b.

* * *

Atleti Adrie bodo imeli danes in jutri dva nastopa: v Trstu in v Gorici. Barve lonjerskega kluba bodo branili Ruzzier, Čač, Renko in verjetno Benčič.

Ruzzier bo na stadionu pri Sv. Soboti tekmoval v skoku s palico, kjer računa, da bo skočil okrog 3,10 do 3,20 metra, nastopil pa bo tudi v metu kopja, kjer je možno presenečenje, saj bo kopje obstalo verjetno okrog znamke 50 metrov.

Čač bo nastopil prvič na progi 200 metrov, vendar njegov nastop pogojuje poškodba noge. Upajmo, da bo do danes popoldne toliko okreval, da se bo lahko udeležil tekmovanja.

Krstni nastop na atletski stezi bo opravil tudi Renko, ki bo tekmoval na 5.000 metrov dolgi progi. Vsak rezultat pod dvajsetimi minutami bo zanj dober.

Ni pa gotovo, če bo na 800 metrov nastopal Benčič, saj bi moral zaradi delovnih obveznosti s službenega mesta naravnost na tekmovalno progo.

V nedeljo pa bosta Renko in Ruzzier nastopila na Rojcah v Gorici. Prvi bi moral nastopiti na 10.000 metrov dolgi progi, vendar pa je vprašanje, kako bo prenesel napor današnjega dne. V primeru slabe forme bo tekmoval na 1.500 metrov. Ruzzier pa bo nastopal na 100 metrov in v metu krogle, obe tekmovanji pa bo opravil v funkciji deseteroboja. V metu krogle bo skoraj gotovo dosegel osebni rekord, vendar pa je treba upoštevati, da bo obe tekmovanji opravil le za kontrolo in za primerjavo izidov.

R. Pečar

ODBOJKA

PRVENSTVO
2. MOŠKE DIVIZIJE

Prvenstvo 2. moške divizije se bliža h koncu, saj je do kraja prvenstva treba odigrati le še dve koli.

Te dni je Goriška odbojkarska federacija, ki je odgovorna za B skupino te lige, objavila izide 3. in 4. kola povratnega dela prvenstva ter začasno skupno lestvico.

V teh dveh kolih zaznavamo prepričljivi zmagi vodečih ekip (Rozzol, Novalinea), kar potrjuje, da je prvo mesto last teh dveh šesterk.

Kar zadeva edinega slovenskega predstavnika v tej ligi, goriški Dom, je ta v 3. povratnem kolu počival; v četrtem pa je gladko premagal S. Andreo iz Trsta s 3:0 in si tako zagotovil tretje mesto na skupni lestvici.

Kar zadeva izpad se bo po našem mnenju borba odločila med Pierisom in goriškim Libertasom; Ravalico bi moral biti že rešen.

V prihodnjih tekmah čakajo domovce zadnje ekipe skupne lestvice (Libertas in Ravalico), kar pomeni, da bi lahko «belo-rdeči» zbrali do konca prvenstva še nekaj točk in si tako zagotovili 3. mesto.

Rezultati 3. in 4. povratnega kola 2. moške divizije:

Libertas Go — Ravalico	2:3
Pieris — Rozzol	0:3
Novalinea — S. Andrea	3:2
Počival: Dom (Gorica)	
Dom — S. Andrea	3:0
Novalinea — Pieris	3:0
Rozzol — Libertas Go	3:1
Počival: Ravalico (Ts)	

Lestvica po 4. povratnem kolu

Rozzol	10	9	1	27	12	18
Novalinea	9	8	1	25	10	16
DOM	9	5	4	22	17	10
S. Andrea	10	4	6	20	20	8
Ravalico	9	4	5	15	19	6
Libertas Go	9	2	7	13	23	4
Pieris	10	1	9	7	28	2

Pari prihodnjega kola: (v soboto, 10. 4.): S. Andrea - Pieris; Novalinea - Ravalico; DOM (Gorica) - Libertas (Go) (v Gorici ob 20. uri v telovadnici Stella Matutina).

I. K.

AVTOMOBILIZEM

Tržačan Bacchelli vodi

PORTOFERRAIO, 9. — Fulvio Bacchelli, 25-letni študent iz Trsta, vodi skupno z Rossettijem po prvi etapi mednarodnega avtomobilskega rallyja po otoku Elba. Bacchelli tekmuje na fiatu 131. Na 2. mestu je finska posadka Alen - Kivimaky.

Lestvica prve etape:

1. Bacchelli - Rossetti (fiat 131 abarth rally)	3.21'26"
2. Alen - Kivimaky (fiat 131 abarth rally)	po 4'30"
3. Bianchi - Mannini (lancia stratos)	9'35"
4. Lorenzelli - Baldini (fiat 124 abarth)	14'43"
5. Presotto - Perissino (opel kadet)	16'22"

Maks Zadnik

ISTRSKI ODRED 18.

(ODLOMKI IZ KNJIGE V AVTORJEVEM IZBORU)

Ta ukrep pa je bil prepozen, ker so bili Nemci v Istri obe brigadi že razbili. Prav tako so Nemci zaradi počasnih zvez ter nepravočasnega reagiranja štaba 14. divizije in glavnega štaba Slovenije s svojim drugim delom ofenzive prehiteli predvidevanja naših vodstev in presenetili naše enote v Brkinih, slasti pa tiste v Istri: že 1. oktobra v popoldanskih urah so začeli dovažati svoje motorizirane, oklopne in pehotne enote na izhodišča za napad v Brkine in Istro.

UMIK BRIGADE IZ BRKINOV IN BOJ V KLIVNIKU

Med 28. septembrom in 1. oktobrom 1943 so se začele priprave nemškega II. SS-tankovskega korpusa na drugi del ofenzive, ki so jo usmerili proti Brkinom in Istri. V ta namen je štab II. SS-tankovskega korpusa poslal z izhodišč v Bazovici, Lipici in Trstu I. SS-tankovski grenadirski polk iz divizije «Leibstandarte Adolf Hitler» proti obalni in osrednji Istri. Skupaj z njim so nastopali deli 132. grenadirskega polka iz 44. pehotne divizije in 21. tankovskega grenadirskega polka iz 24. tankovske divizije. Iz Ilirske Bistrice se je usmeril proti Reki 901. šolski tankovski grenadirski polk iz 71. pehotne divizije, medtem ko je prodiral iz Ilirske Bistrice proti zahodu 194. šolski tankovski grenadirski polk. Dne 1. oktobra so začeli Nemci razporejati ob cesti Reka - Trst in Ilirska Bistrica - Divača pehotne in tankovske enote iz svojega 21. tankovskega in 132. grenadirskega polka.

Ko je štab Brkinske brigade na Tatrah dobil podatke o zbiranju sovražnih enot, se je sestal s člani okrožnega komiteja Brkini - Slovenska Istra in skupaj z njimi razpravljal o najprimernejših ukrepih. Sklenili so, naj se brigada takoj umakne iz Brkinov na Pivko oziroma Mašun. Ker pa so Nemci — kot je poročal obveščevalni center Šercerjeve brigade — že 1. oktobra popoldne zasedli glavna prehoda čez Reko: Smrje s 7, Prem pa s 5 tanki, je nastalo vprašanje, v kateri smeri naj se brigada umika. Glede tega je prišlo do različnih mnenj. Člani okrožnega komiteja so bili za umik mimo Smrij pri Novaku čez Reko in prek Mereč čez železnico. Večina članov brigadnega štaba pa je menila, da bo varnejši prehod čez železnico med Šapjanami in II. Bistrico. Prevladalo je mnenje, naj se brigada umakne južno od Ilirske Bistrice. Z zbiranjem bataljonov in njihovih zased so se precej zamudili. Naposled sta odšla s Pregarja prek Harij le 1. in 4. bataljon pod vodstvom operativnega oficirja «ruskega majorja» in namestnika brigadnega komisarja Antona Hvaliča-Bolteja. Zaradi okornega in počasnega premikanja bataljonoma ni uspelo do jutra prekoračiti proge, temveč sta se utaborila v trikotu med Studeno goro. Sozi in Veliko Bukovico, t.j. pri mlinu v Klivniku, ne da bi se bila ustrezno zavarovala. Naslednji dan so ju Nemci napadli s štirih strani: od Male in Velike Bukovice ob rečici Moli, s Studene gore in Soz ter od Zaličev. Nepripravljeni in neizkušeni borci se niso mogli na neprimernih položajih uspešno upreti številčno in tehnično močnejšemu sovražniku. Operativni oficir jih je bil izdajalsko zapeljal v nemški «obroč» in — kot se spominjajo domačini iz Klivnika (Rudi Možina) — dajal znake nemškemu letalu ter prepovedal zasedam streljati na Nemce, zvečer pa se je z njimi sestal pod Velikim brdom. Borile in upirale so se le posamezne skupine pogumnejših in izurjenejših borcev.* Večina pa se je reševala z begom, zato jih je mnogo padlo, vendar so imeli tudi Nemci izgube.

Preživeli borci razbitih bataljonov so se po boju prebijali v skupinah in posamez proti Mašunu ali pa se vračali v Brkine. Tam so se priključili Šercerjevi brigadi, pozneje pa Istrskemu odredu. Tako se jih je do 5. oktobra zbralo na Vrhu Korena nad Juriščami 110. Pri umiku iz Brkinov na Mašun sta imela več sreče 2. in 3. bataljon, ki sta se v noči na 3. oktober pod vodstvom brigadnega komisarja Antono Dolgana-Branka in drugih članov štaba umaknila s Tater in Pregarja mimo Smrij, prešla pri Bridovčevem mlinu pod Smrjami Reko in prispela naslednji dan čez Šembije na Mašun. Tam se je — kot je poročal štab 14. divizije 8. oktobra 1943 — zbralo 450 borcev brigade, enota pa se je organizirala na novo.

Po prihodu 2. in 3. ter delov 1. in 4. bataljona na Mašun je štab 14. divizije zaupal brigadi nalogo, da prekopava oziroma onesposablja za promet ceste, ki držijo s Pivke in iz Ilirske Bistrice na Mašun in Notranjsko. V dneh od 5. do 17. oktobra so bataljoni ali posamezne čete in vodi sodelovali v obrambnih bojih s Tomšičevo, Šercerjevo in Loško brigado na raznih krajih obsežnega Snežniškega pogorja. Tako zvemo iz poročil GŠS in štaba 14. divizije, ki so med 2. in 10. oktobrom prihajala zaradi nemške ofenzive z veliko zamudo, marsikaj, kar ni bilo več realno. Štab 14. divizije je še 3. oktobra poročal GŠS, da je Brkinska brigada — 1050 borcev — v Brkinih. Istrske in Tržaške brigade pa v pregledu številčnega stanja ni omenil.

Glavni štab NOV in PO Slovenije je 5. oktobra ukazal štabu 14. divizije, naj umakne iz Brkinov in Istre vse brigade na območje Pivke in Notranjske. Tedaj je bila v Brkinih le še Šercerjeva brigada in njej dodeljeni bataljon Tržaške. Druge enote so bile že razbite ali pa so se že prej umaknile. Istega dne je štab 14. divizije s tridnevno zamudo poročal GŠS, da sta bila omenjena bataljona pri Studeni gori razbita. (To je storil šele po prihodu komandanta brigade Toneta Vidmarja-Luke, ki je odšel 4. oktobra s patruljo iz Brkinov, naslednji dan pa prispel na Mašun — op. pisca). O usodi Istrske in Tržaške brigade, ki je bila precej hujša, pa ni v omenjenem poročilu nobenih podatkov. Naslednjega dne, 6. oktobra, je poročal štab divizije, da je pri Šercerjevi 3. bataljon Brkinske, čeprav je bil že odšel na Mašun, in da še vedno nimajo zveze s Tržaško brigado, medtem ko Istrske sploh niso omenili. Šele 8. oktobra 1943, ko je prišel politični komisar Istrske brigade Vladimir Benčič-Brkin na Mašun in ustno poročal o razmerah v Istri ter o usodi Istrske in Tržaške brigade, je štab 14. divizije poročal glavnemu štabu NOV in PO Slovenije, da sta bili — kot je izjavil komisar Brkin — Istrska in Tržaška brigada v Istri «popolnoma razbiti».

* Udeleženec tega pohoda in boja Jože Mezgec, borec 1. bataljona, se spominja, da je med bojem neki komandir čete zbral skupino približno 15 borcev, v kateri je bilo 12 strojnic. Počakali so za ograjo nemško četo, ki je prišla v koloni po cistini, in udarili po njej z razdalje 50 - 100 metrov. Vsak mitraljezec je izstrelil približno 100 nabojev. Padlo je 20 - 30 Nemcev, najmanj toliko pa je bilo ranjenih. Tudi štab 14. divizije je poročal 5.10.1943 GŠS, da je padlo približno 25 Nemcev. Ta uspeh pa je pripisal skupini 25 Italijanov (Zb. NOV VI/7, dok. št. 206) (Jože Mezgec, Pismena izjava, arhiv odbora IO v Kopru). Glede števila padlih borcev Brkinske brigade je štab 14. divizije poročal 8. oktobra 1943, da je bilo 30 žrtev. (Zb. VI/7, dok. štev. 227, medtem ko je Č. Šinkovec omenil v knjigi Uporni svet pod Snežnikom na straneh 253-255 kar 62 padlih).

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 - 57 23
Naročnina
Mesečno 2.100 lir — vnaprej plačano celoletna 20.500 lir. Letna naročnina za inozemstvo 31.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3.— din, za zasebnike mesečno 30.— letno 300.— din, za organizacije in podjetja mesečno 40.—, letno 400.— din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 8 10. aprila 1976

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Trgovski 1 modulus (širina 1 stolpec, višina 43 mm) ob delavnikih 13.000, ob praznikih 15.000.
Finančno-upravni 500, legalni 500, osmrtnice in sožalja 250 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 100 lir beseda. IVA 12%. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel Izdaja in tiska ZTT - Trst

KLJUČNA VPRAŠANJA ŠE VEDNO BREZ ODGOVORA

Skopi izsledki preiskave o umoru študenta Salvija

Notranji minister Cossiga razpravljal s predstavniki dežele Lacij in rimske občine o vprašanju javnega reda v prestolnici - Obdukcija študentovega trupla

RIM, 9. — Mario Salvi, 21-letni študent, katerega je v sredo ubil agent Domenico Velluto med spopadom pred pravosodnim ministrstvom, je umrl takoj in ne med prevozom v bolnišnico kot so trdili doslej preiskovalci. To izhaja iz obdukcije študentovega trupla, ki so jo opravili davi na zavodu za sodno medicino v Rimu. Izvedenci so ugotovili, da je krogla kalibra 7,65 zadela nesrečneža v tilnik in obtičala v čeljusti. Ker je poškodovala možgane je bila smrt nesrečneža hipna.

Rezultat obdukcije je edini današnji sad preiskave, če izvzamemo odkritje, da je samokres, ki naj bi ga bolničarji našli v fantovem žepu, brescianska tovarna orožja «Beretta» prodala leta 1940 orožarni «Marte» v Bologni. Ker si je lastnik trgovine ob bankrotu vzel življenje, preiskovalci niso mogli ugotoviti, kdo je nato kupil samokres. Ta plat preiskave pa je vsekakor zelo pomembna, saj je rešitev vprašanja, če je nesrečni Salvi imel samokres in kako je prišel do njega, ključ za nadaljnje iskanje resnice.

S tem v zvezi gre omeniti, da je študentov oče izročil davi namestniku državnega pravdnika dr. Viglietta vlogo, v kateri znova poudarja, da sin ni bil vešč v uporabi orožja, zaradi česar je prepričan, da orožje ni bilo Mariova last, nasprotno, da mu ga je kdo podtaknil, da bi preusmeril preiskavo. Odvetniški kolegij, ki zastopa družino Salvi, pa je s svoje strani poslal državnemu pravdništvu dokument, v katerem zahteva takojšnje ukrepe načelnikov državnega in generalnega pravdništva, da se preprečijo nadaljnje stopnje policijskih nasilnih in protizakonitih izpadov ter da se sproži kazenski postopek proti odgovornim za nerazsodno streljanje. Po kratki obnovi zadnjih izpadov, pri katerih je policija hudo ranila ali ubila demonstrante, odvetniki napadajo sodno oblast, ki se je doslej omejila le na pošiljanje sodnih pozivov, ni pa strožje ukrepala proti policijskim agentom. «Človeško življenje je treba braniti za vsako ceno ter kaznovati tiste, ki ga ogrožajo, saj le tako lahko zajamčimo demokratično in civilno sožitje, ki bi ga morala policija prva ščititi».

Včerajšnjim in predvčerajšnjim izgredom v prestolnici in na splošno valu nasilja, ki je zajel Rim, je bil posvečen sestanek na notranjem ministrstvu med ministrom Cossigom ter predsednikom lacijskega deželnega sveta Ferrarom, županom Daridom ter zastopniki odbora za obrambo demokracije. Ferrara je v svojem posegu opozoril ministra na skrajno napet položaj v prestolnici, ki je sad strategije napetosti in terorja, saj ni naključje, da se izpadi ponavljajo v ključnih trenutkih, ko je italijanski narod pred težavnimi in pomembnimi izbirami.

Minister Cossiga pa je s svoje strani skušal minimizirati krivdo policije, češ da nekaterih osamljenih primerov nerazsodnega streljanja, v katere so bili vpleteni mladi agenti, nikakor ne gre posploševati kot tudi ne gre pozabiti, da so pilicisti izpostavljeni vse večji nevarnosti, saj so molotovke pravo vojno orožje. Minister je nato še pozval vse politične sile k treznemu presojanju in tesnejšemu sodelovanju z vlado pri osamljanju in onesposabljanju terorističnih skupin.

Preiskava o strmoglavljenju letala TF-104

PERUGIA, 9. — Obrambno ministrstvo je imenovalo preiskovalno komisijo, ki naj ugotovi vzroke letalske nesreče, pri kateri sta se ubila 33-letni podpolkovnik Massimo Pelosi iz Grosseta in 30-letni kapetan Giovanni Buda iz Riminija. Njuno letalo TF-104 (izdelek ameriške tovarne Lockheed) je strmoglavilo na 700 m visok grič Colle della Trinità in podrlo vilo, v kateri k sreči ni bilo nikogar. Nesrečneža sta bila na mestu mrtva.

Nekateri domnevajo, da je nastala v letalu okvara, pilota pa naj ne bi izskočila zato, da ne bi samo sebi prepuščeno letalo zgrmelo na stanovanjske hiše.

Assicurazioni Generali o težavah italijanskega zavarovalstva

RIM, 9. — Italijansko središče za raziskave in študije o zavarovalstvu (CIRSA) je priredilo zasedanje ob okrogli mizi, na katerem so obravnavali predpise Evropske gospodarske skupnosti z zavarovalninskega področja na eni ter ustrezno zakonodajo oziroma dejavnost zavarovalnic v Italiji na drugi strani. Uvodno je spregovoril predsednik CIRSA De'Cocci, ki je povedal, da ima prireditev namen preveriti, kakšen je odnos med predpisi EGS in notranjimi predpisi o zavarovalstvu v posameznih državah članicah deveterice, pa tudi seznaniti se z dejanskim položajem na zavarovalninskem trgu. Zasedanju je prisostvoval tudi podpredsednik izvršne komisije EGS Scarascia Mugnozza.

Med poročevalci je bil podpredsednik oziroma nooblaščeni upravitelj zavoda Assicurazioni Generali dr. F. Padoa, ki je obenem predsednik komisije za mednarodne odnose pri ustanovi ANIA. Nanizal je vrsto težav in neskladij, ki se opažajo na italijanskem zavarovalskem trgu kljub temu, da razpolaga Italija z dvema pomembnima mednarodnima zavarovalnicama, ki sodita v sam vrh ustrezne lestvice na območju deveterice. Neskladja gre pripisati dejstvu, da italijanska zavarovalninska zakonodaja še vedno ni bila prikrojena predpisom EGS.

Italijanska zakonodaja je v tem pogledu pomanjkljiva, zlasti pa milejša, kar omogoča tujim zavarovalnicam, da z lahkoto prodirajo na italijanski trg, nasprotno pa imajo italijanske zavarovalne družbe na tujem dokajšnje težave. Dr. Padoa je tudi kritiziral načrt EGS, ki predvideva popolno liberalizacijo zavarovalnih pogodb za rizike velikih industrijskih in trgovskih podjetij, ki bi zopet koristila inozemskim, torej močnejšim družbam.

Skupno poročilo o obisku delegacije skupščine SRS v Venetu

ŠIROK RAZPON MOŽNOSTI ZA RAZVIJANJE ODNOSOV

Gospodarski in trgovinski odnosi, sodelovanje pristanišč severnega Jadrana, politika prevozov izdelovanje študij za komunikacije itd.

Tridnevni obisk delegacije skupščine SR Slovenije v deželi Veneto je postavil osnove za nadaljnje sodelovanje, ki mora preiti od načelnih izjav — kot je rečeno v skupnem poročilu o obisku — k uvedbi nove metode delovanja v odnosih med Slovenijo in Venetom. Slovenska delegacija, ki jo je vodil predsednik skupščine Marijan Brecelj, in njeni sogovorniki iz Veneta — med njimi predstavniki deželnega sveta in deželnega odbora, člani beneške občinske uprave, voditelji pristanišča in predstavniki padovanske univerze in velesejma — so soglašali s potrebo po intenzivnem nadaljnjem dogovarjanju, tudi glede na komplementarnost obeh dežel in njunih gospodarskih in družbenih problemov.

Med sektorji, v katerih bi se moralo sodelovanje uspešno razvijati, uradno poročilo izrecno omenja gospodarske in trgovinske odnose, pristanišča severnega Jadrana, politiko prevozov, izdelovanje študij o komunikacijah (pri čemer je poleg cestnih in železniških povezav mišljena tudi plovna pot Jadran - Sava - Donava) ,ekologijo, stike med velesejmi ter razvijanje odnosov v turizmu in kulturi. Poročilo v tej zvezi ugotavlja, da se je od samega začetka razgovorov v Benetkah pokazalo, da obstaja širok razpon možnosti, toliko bolj, ker je bilo to prvo srečanje med predstavniki Slovenije in Veneta po lanskem podpisu osimskih sporazumov.

Konkretno je med razgovori prišel do izraza namen, da se ustanovijo tri delovne skupine na tehnično - politični ravni, ki naj se ukvarjajo predvsem s kulturo, splošnim gospodarskim sodelovanjem in vprašanjem prometa in pristanišč, ki pa naj zaobjamejo tudi vse ostale teme, o katerih je bil govor med obiskom. Delovne skupine bodo morale ne samo poglobiti ta vprašanja, ampak tudi poiskati operativne instrumente za njihovo konkretno reševanje. Končno je bila izražena tudi obojestranska želja po vzpostavitvi trajnih odnosov med Venetom in Slovenijo, tudi v pričakovanju važnih mednarodnih dogodkov, kot bo jesenska konferenca v Münchnu o sodelovanju alpskih dežel.

Za pravice Slovencev na Koroškem

(Nadaljevanje s 1. strani)

predstavnike javnih občil, naj bolj objektivno poročajo o koroških Slovencih, deželnega glavarja in poslance pa naj se zavzemajo za rešitev celotnega manjšinskega vprašanja v smislu 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Predstavnik komunistične partije Avstrije magister Steingress je podobno kot ostali govorniki odklonil preštevanje in poudaril, da to preštevanje odvrača ljudi od drugih perečih socialnih in ekonomskih problemov. Udo Preis, predstavnik koroških socialističnih študentov, je prebral izjavo koroških študentov na kateri je poudaril to, da Slovenci ne zahtevajo posebnih pravic kot trdi koroški Heimatdienst, pač pa koroški Slovenci zahtevajo uresničenje svojih osnovnih pravic, ki jim pripadajo po avstrijski državni pogodbi. Svoja izvajanja je Udo Preis zaključil dobesedno: «Tudi v bodoče se bomo zavzemali za pravice manjšin in pozivamo vse socialiste naj podprejo solidarnostni komite.»

V imenu koroške katoliške in protestantske delavske mladine je Ida Konrad pozvala v smislu krščanskih načel k bratstvu, pravičnosti, enakosti in solidarnosti s Slovenci na Koroškem. V imenu dunajskega solidarnostnega komiteja, ki je imel sinoči v glavnem mestu Avstrije podobno protestno zborovanje, je spregovoril znanstvenik dr. Kurt Taar, član avstrijske socialistične stranke. Zelo odločno je napadel nemški nacionalizem in neonacizem in poudaril, da je napad na nacionalno skupnost konkretno v koroškem primeru na slovensko manjšino hkrati napad na demokracijo.

Na koncu zborovanja na Starem trgu je bila sprejeta naslednja resolucija, ki jo bodo poslali tisku, zvezni vladi, deželni vladi, poslancem dunajskega parlamenta.

«Udeleženci demostracije solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev, ki je bila danes v Celovcu zahtevajo od avstrijske vlade, naj odstopi od nameravanega «ljudskega štetja posebne vrste» in naj brez kakršnega koli ugotavljanja manjšine ter na celotnem dvojezičnem območju do konca izpolni določila člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Ugotavljanje manjšine ne glede na to v kakšni obliki in pod kakšnim imenom bi bilo izvedeno, bi pomenilo da Avstrija odstopa od izpolnitve nacionalnih pravic koroških Slovencev v smislu določil člena 7. Ne bi pa pomenila tudi nič drugega kot preštevanje tistih Slovencev, ki so vzdržali pod nacionalističnim pritiskom s tem pa tudi naknadno legalizacijo tega pritiska. Hkrati bi ugotavljanje manjšine prineslo nacionalno mržnjo in sovraštvo do zadnje vasi, obe narodnostni skupnosti pa bi odvrnile od drugih važnih socialnih vprašanj, ki v enaki meri zadenejo obe narodnostne skupnosti ter bi prizadejale hud udarec sporazumevanju med njima.

Zakon o «ljudskem» štetju posebne vrste» hočejo sprejeti proti volji koroških Slovencev in proti volji velikega števila demokratičnih organizacij in posameznikov vseh političnih in svetovnonazorskih smeri. V Celovcu zbrani udeleženci demonstracije pozivajo poslance avstrijskega parlamenta naj upoštevajo, da demokratična javnost omenjeni zakon vse bolj odklanja in ga naj v parlamentu zavrnejo.

V Celovcu zbrani udeleženci demonstracije pozivajo tudi vse demokratične avstrijske organizacije naj po vzoru solidarnostnega komiteja v Celovcu, ki deluje na podlagi akcijske enotnosti organizacij in posameznikov iz različnih političnih svetovnonazorskih taborov razvijajo podobna gibanja v vseh avstrijskih deželah. Ugled Avstrije v demokratični svetovni javnosti je že dovolj dolgo trpel zaradi nenehnega umikanja odgovornih pred manjšinam sovražnimi silami. Prispevajmo k temu, da si bo mednarodna javnost lahko ustvarila podobo tudi o tistih Avstrijcih, ki pojmujejo izpolnitev člena 7 avstrijske državne pogodbe kot zadevo vseh avstrijskih demokratičnih sil, ki se ne zavzemajo samo za mirno sožitje Koroščev ampak vseh narodnostnih skupin v Avstriji na podlagi narodnostne enakopravnosti in prijateljstva med narodi.»

BUENOS AIRES, 9. — V mestu Comodoro Rivadivia na Jugovzhodnem območju Argentine je vojaško sodišče obsodilo na 3 do 10 let zaporne kazni sedem sindikalistov, ker so policisti našli pri njih razno orožje in razstrelivo. Obsodba je bila izrečena v smislu vojaškega odloka, ki predvideva celo tudi smrtno kazen za tiste, ki bi posedovali orožje brez ustreznega dovoljenja.

Na najdaljšo zaporno kazen (10 let) je bil obsojen bivši tajnik pekovskega sindikata, drugemu obtožencu so prisodili 7, ostalim pa 3 do 5 let ječe. Ukrep ima jasen protidelavski in protidemokratičen pečat in pomeni veren odraz politike, ki jo namerava voditi predsednik, gen. Jorge Videla. Le-ta je na zasebnem srečanju z okrog 1.200 oficirji, ki pojdejo v pokoj, naglasil, da je bila vlada Izabelite P. zrušena z namenom, da se prepreči popoln razkroj države, še zlasti pa morebiten prevzem oblasti od strani marksističnih elementov.

NA VOJAŠKEM SODIŠČU V CAGLIARIJU

Mile zaporne kazni 11 upornim mornarjem

Fantje, ki so bili obtoženi skupinskega protesta, so bili obsojeni na nekaj mesecev zapora pogojno

CAGLIARI, 9. — Po poldrugi uri posveta je vojaško sodišče v Cagliariju prisodilo sorazmerno blage kazni 11 mornarjem obtoženim skupinskega protesta, žalitve nadrejenih in neposlušnosti. Mornarji so bili skupno obsojeni na tri leta in en mesec zaporne kazni pogojno in brez vpisa v kazenski list, Antonio Solinas in Umberto D'Amico, edina dva ki sta sedela v ječi, pa sta bila izpuščena na svobodo.

Kot smo poročali se je dogodek, ki je privedel enajsterico mornarjev pred sodišče pripetil pred nekaj meseci v oporišču na otoku Maddalena. Solinas, kateremu je nadrejeni prisodil nekaj dni strogega vojaškega zapora, je protestiral, da po novem pravilniku, ki ga pripravlja parlament strogi zapor ni več predviden. Za prijatelja se je postavil tudi D'Amico, sporu pa je prisostvovalo še devet drugih mornarjev. Vsi so bili obtoženi skupinskega protesta, za kar vojaški kazenski zakonik predpisuje do leta dni zaporne kazni. Solinasu in D'Amicu pa so povrhu naprtili še obtožbe žalitve nadrejenih in neposlušnosti.

Obravnava je pokazala, kako je obtožnica slonela na dokaj krhkih temeljih, saj so bile izjave častnikov, ki so bili priča dogodku, dokaj protislovne. Kljub temu pa je javni tožilec zahteval za vse obtožence zelo stroge kazni, skupno sedem let in sedem mesecev ječe. Najstrožji je bil tožilec seveda s Solinasom in D'Amicom, ki naj bi po njegovem morala odsedeti vsak kar dve leti in tri mesece za zapahi. Nasprotnega mnenja so bili seveda branilci, ki so zahtevali popolno oprostitev vseh obtožencev tudi zato, ker naj bi bil prvi člen vojaškega pravilnika, ki prepoveduje skupinski protest v nasprotju s členi 3, 18 in 52 ustave, ki določajo, da so vsi državljani enaki pred zakonom, da imajo vsi državljani pravico do svobodnega združevanja brez kakršnega koli dovoljenja in da fant, ki služi vojaški rok, ohranja vse državljanske pravice.

Kot rečeno je sodni zbor izbral srednjo pot med zahtevami tožilca in branilcev in obsodil mornarje na pogojno kazen. Branilci so že napovedali, da ne bodo vložili priziva, ker da je razsodba pravična. Tudi okrog tisoč levičarskih izvenparlamentarcev, ki se je zbralo pred sodno palačo, je z zadovoljstvom sprejelo razsodbo.

Sovjetski pisatelj pojde v Izrael

MOSKVA, 9. — Pisatelj Anatol Gladilin je prejel od sovjetskih oblasti dovoljenje, da se z ženo preseli v Izrael. Gladilina, ki je avtor znane knjige z naslovom «Kakšno bo vreme jutri» ter je v zadnjem času napisal tudi dva zgodovinska romana (tako npr. delo posvečenc Robespierru), označujejo kritiki kot pripadnika četrte generacije sovjetskih pisateljev.

Jugoslovanski cariniki zaplenili nad 50 kg hašiša

BEOGRAD, 9. — Jugoslovanski cariniki so v šestih dneh na mejnem prehodu Gradina pri Dimitrovgradu zaplenili 56,5 kg hašiša. Turška državljana Ozdir Naki in Toprak Kadri sta čez jugoslovansko-bolgarsko mejo skušala pretihotapiti 27 kg mamila v posebnem skrivališču v zadnjem sedežu svojega «volkswagna», njun rojak Cheilip Mehmed pa je v bunkerju na strehi svojega «opel rekorda» skril 27,5 kg hašiša.

Med tihotapci mamil, ki so jih te dni odkrili spretni in ze velikokrat uspešni jugoslovanski cariniki na mejnem prehodu Gradina, sta tudi jugoslovanska državljana Dragan Vasiljković, star 22 let, ki zdaj živi v Melbournu, in njegova sorodnica 20-letna Smilja Vasiljević iz Frankfurta. Iz Bolgarije sta skušala pretihotapiti dva kilograma hašiša, ki sta ga skrila v termovko in cigaretno škatlico, vendar so budne oči carinikov njun poskus odkrile.

Kot so sporočili, so tihotapci zdaj v zaporu občinskega sodišča v Pirotu, in sicer zaradi carinskega prekrška, medtem ko je občinski javni tožilec iz Pirota že vložil obtožnico zaradi kaznivega dejanja prepovedane trgovine z opojnimi mamili.

V. B.

VČERAJ V STAREM TRŽAŠKEM PRISTANIŠČU

Vnela se je ribja moka: 25 milijonov lir škode

Gasilci so pravočasno preprečili nevarnost, da bi se požar razširil na bližnje skladišče alkoholnih pijač

Včeraj dopoldne okoli 10. ure je v starem tržaškem pristanišču izbruhnil požar, ki je povzročil za kakih 25 milijonov lir škode. Ob omenjeni uri je nekaj delavcev opazilo, da se kadi iz skladišča hangarja štev. 31 na pomolu 0 starega pristanišča. Nemudoma so poklicali gasilce s postaje v pristanišču, ki pa so takoj uvideli, da sami ne bodo kos plamenom, ki so zajeli skladišče ribje moke in drugih umetnih krmil. Zato so zahtevali pomoč z osrednje postaje na Trgu Nicolini, odkoder sta pridrveli dve avtomobilski črpalki; pri gašenju plamenov je bilo tako zaposlenih kakih 30 mož s tremi avtomobilskimi črpalkami in z gasilnim čolnom.

Najprej so se morali gasilci spoprijeti z dvema težkima vprašanjema: izolirati so morali bližnje skladišče alkoholnih pijač, ki ga v istem hangarju hrani družba Vinicola Europa in odkriti so morali žarišče požara; sorazmerno majhno skladišče je bilo namreč polno dima in gasilci sploh niso mogli skozi vrata, ki so jih zbili s podbojev. Priznati je treba, do so opravili mojstrsko delo, saj so v rekordnem času omejili požar v bližini skladišča vnetljivih tekočin, obenem pa so porušili 740 kvadratnih metrov strehe, skozi katero se je dvignil steber gostega dima. Gasilci so tako lahko vstopili v skladišče in začeli z gašenjem. Zaradi gostega dima in izredno močnega smradu so se morali pri gašenju poslužiti mask, saj je bil zrak v notranjosti skladišča nevzdržen; prav tako nevzdržna je bila tudi vročina, saj je ribja moka verjetno tlela več ur, preden so delavci opazili požar.

Po dveh urah naporov so gasilci končno ukrotili plamen in začeli z odstranjevanjem premočenega krmila. Iz skladišča so v popoldanskih urah odstranili vseh 40 ton ribje moke, odstranili pa so tudi ruševine strehe. Na kraju požara sta ostali dve ekipi vse do poznih popoldanskih ur.

Vzrokov požara še niso pojasnili, gasilci pa se vsekakor nagibajo k dvema možnostima: samovžig ali pečica na drva v majhnem uradu skladišča, ki naj bi je uradniki v četrtek, ki so ob 12. uri zapustili skladišče, ne ugasnili. Vsekakor je jasno, da ni nihče stopil v skladišče od četrtka opoldne, kajti na ključavnicah ni bilo nobenih znakov vloma in predstavniki špediterja so zagotovili, da je bilo ves ta čas skladišče zaprto.

Na sliki: gašenje zadnjih žarišč; vidna je velika luknja v strehi.

VPRAŠANJE, KI BURI DOMIŠLJIJO TUDI ZNANSTVENIKOM

Pošast iz Loch Nessa - legenda ali stvarnost?

Ameriški biokemik: Gre za vodnega plazilca izpred 100 milijonov let

NEW YORK, 9. — Pošast iz Loch Nessa, globokega jezera v severnozahodnem predelu Škotske, ki pa je povezano prek nekakšnega podzemskega kanala z morjem, je te dni zopet pritegnila pozornost svetovne javnosti, ali bolje znanstvenikov. Ti so bili, razen nekaterih izjem, doslej skeptični glede resničnega obstoja «nessie», kot tudi pravijo legendarni pošasti in so le «cum grano salis» jemali na znanje trditve ljudi, po katerih naj bi se jezerska gladina od časa do časa vzvalovila ter naj bi se koj nato prikazala zmajevi podobna glava.

Pričevanj očividcev je bilo zadnja leta vse več in resnici na ljubo je treba povedati, da sega legenda lochneške pošasti kar v leto 565. Sedaj so se znanstveniki, kot vse kaže, uverili, da ne gre že a priori zavračati možnosti obstoja neznane vodne živali, in to na osnovi obsežne dokumentacije zbrane lani poleti in leta 1972 po zaslugi ameriških učenjakov.

Revija «Technology Review», ki jo izdaja slovita harvardska univerza v ZDA, priobčuje daljši sestavek, v katerem vidni znanstveniki posvečajo dokajšnjo pozornost vrsti fotografskih posnetkov neznanega prebivalca škotskih globin, ki so jih decembra lani posneli štirje znani raziskovalci; to so predsednik znanstvene akademije iz Bostona R. Rines, fotografski izvedenec C. Zyckoff, univerzitetni docent prof. H. Edgerton in strokovnjak za aparature sonar M. Kelin. Poprej pa so znanstveniki dvomili v verodostojnost fotografij in namigovali, češ, zadevo ste si kratko izmislili v propagandne namene.

Docent za biologijo harvardske univerze dr. A. Crompton je mnenja, da fotografsko gradivo povsem opravičuje nadaljevanje raziskav v Loch Nessu. Z njim soglašajo tudi drugi učenjaki, ki soglasno označujejo kot nekakšno plavut gmoto fotografirano l. 1972; nasprotno pa si niso edini, da je iz fotografij posnetih lansko leto mogoče razločiti težak trup z dolgim vratom in nenavadno majhno glavo. Pri tem je treba seveda povedati, da ni noben od fotografskih posnetkov jasen.

Profesor biokemije iz Chicaga dr. R. Mackal našteva med «kandidate» lochneške skrivnostne živali pleziozavra, vodnega plazilca izpred 100 milijonov let. Mackal, ki od l. 1972 vodi poseben urad za raziskave o zadevi Loch Ness, razlaga, da so te živali imele, prav tako kakor «nessie», zelo dolg vrat in čeprav so živele v morju, jih je pogostokrat zaneslo v notranjost reških izlivov na lov za lososi. Izvedenec za plazilce in dvoživke dr. G. Zug z washingtonske Smithsonian Institution zatrjuje, da je lochneška pošast prava riba, kajti le redko se je dvignila na površje.

Kot rečeno, so fotografije skrivnostne živali nejasne in gre po večini za nekakšne madeže težko opredeljive oblike. Na eni je videti valjasto gmoto premera okrog 2 metrov.

Prihodnja odprava v Loch Ness bo letos poleti. Tokrat ne bodo znanstveniki opremljeni le s tradicionalnimi aparaturami in fotografskimi aparati, temveč med drugim z mnogo učinkovitejšim, novim sredstvom za fotografiranje na podlagi sonar-impulzov.

O ameriških znanstvenih raziskavah okoli «nessie» je priobčil članek na prvi strani tudi «New York Times». Opremil ga je z risbo, ki je bila izdelana na podlagi ene od fotografij posnetih 20. junija lani nekaj metrov pod gladino škotskega jezera. «Predmet» je bil tedaj oddaljen le poldrugi meter od kamere: dolg je 60 cm, podoben pa čudni živalski glavi z vzboklinama, ki spominjata na roge.

BRASILIA, 9. — Brazilska vojaška vlada je prepovedala radijski in televizijski postaji, da razširita posebno poslanico ljudstvu, v kateri «brazilsko demokratično gibanje» (MDB) protestira proti nedemokratičnemu ravnanju s tremi poslanci tega gibanja.

Brazilski predsednik gen. E. Geisel je prejšnji teden umaknil parlamentarni mandat trem poslancem MDB, ker so kritizirali vojaški režim. V svoji poslanici pripadniki tega gibanja ostro obsojajo samovoljno in protidemokratično ukrepanje vlade, ki jo tudi obtožujejo, da sistematično bojkotira MDB kot edino zakonito opozicijsko stranko, češ da je komunistično in prevratniško nastrojena. Poslanica se tudi zavzema za vzpostavitev prave demokracije.

PO NAPADU NA VIDO PERTOT V SREDO ZVEČER

Manj kot dva dni po ropu policija odkrila napadalca

Nenavadne okoliščine izteka preiskave - Roparja, ki zanikata vsakršno zvezo z dogodkom, sta že stara znanca tržaške kvesture

Mauro Belletti

Renato Grava

V uspešni in izredno hitri akciji so agenti letečega oddelka tržaške kvesture v tesnem sodelovanju s karabinjerji odkrili napadalca Vide Bassa por. Pertot, ki sta jo neznana moška napadla zvečer nedaleč od doma v Ul. della Mandria 9 v Barkovljah. Zgrabila sta jo za ramena, jo vrgla na tla, ji iztrgala torbo in zbežala. Ženska se je morala zateči v bolnišnico, kjer so jo pridržali s prognozo okrevanja v 15 dneh.

V torbi je bila tudi hranilna knjižica podružnice Banco di Sicilia na Trgu Goldoni. Knjižica je bila naslovljena na Pertovo, a plačljiva prinositelju in že naslednjega jutra je neka ženska prišla v banko in hotela dvigniti 4 milijone in 200 tisoč lir. Po naključju je blagajnik v banki, kjer je Pertotova dobro znana, tistega jutra bral v časopisih vest o napadu in, brž ko mu je neznanka predložila knjižico, je postal pozoren. Z izgovorom se je oddaljil in opozoril ravnatelja podružnice, ta pa policijo. Medtem je neznanka že uvidela, da nekaj ni v redu in izginila. To pa ji ni mnogo koristilo, kajti prav na osnovi podatkov, ki jih je nudil bančni blagajnik, so izsledili najprej žensko, katere istovetnosti še niso sporočili, nato pa oba napadalca. Gre za 35-letnega Renata Gravo iz Ul. Ginnastica 44 in za 29-letnega Maura Bellettija, po rodu iz Roviga, ki pa že dalj časa prebiva v našem mestu v Ul. Ginnastica 45. Oba sta že stara znanca tržaških preiskovalcev, saj sta bila že večkrat v zaporu zaradi tatvin in drugih kaznivih dejanj. Policija ju je pripela in oba sta na zasliševanju zanikala kakršnokoli sodelovanje pri ropu v Barkovljah. Preiskovalci pa imajo baje na razpolago dovolj indicijev, da oba prijavijo sodišču zaradi ropa, žensko pa zaradi poskusa sleparije.

Kongres sekcije KPI za Devin-Nabrežino

Sekcija KPI devinsko nabrežinske občine prireja danes, ob 17.30, v prostorih prosvetnega društva «Igo Gruden» v Nabrežini, sekcijski kongres, na katerega vabi svoje članstvo, komunistično mladino in simpatizerje.

Hua Kuo-feng prvič spregovoril množici

Po predvčerajšnjem slavju v podporo novega predsednika vlade in prvega podpredsednika KPK Hua Kuo-fenga je bilo danes mogočno zborovanje na pekinškem delavskem stadionu, kot tudi v drugih večjih mestih. Množica je vzklikala novoizvoljenemu in Maocetungu, z druge strani pa zahtevala usmrtitev Teng Hsiao-pinga. Nasprotno pa je bil v Hajnanu shod vojakov v znak solidarnosti s Tengom, katerega prizor vidimo na sliki. (Telefoto ANSA)